

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Т.Є. Суханова, О.О. Литвиненко

**УКРАЇНСЬКА МОВА
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ
НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ІІ КУРСУ, ЩО
НАВЧАЮТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ**

Харків
2021

ЗМІСТ

Передмова Foreword

Тема № 1

Чергування *У/В, І/Й*. Alternations *У/В, І/Й*

Історія фармації. History of Pharmacy

Тема № 2

Чергування голосних *О, Е з І*. Alternations of the vowels *О, Е with І*

Гіппократ. Hippocrates

Тема № 3

Чергування приголосних в іменниках і дієсловах. Alternations of consonants in nouns and verbs

Відкриття Пеніциліну. Discovery of Penicillin

Тема № 4

Використання сполучників *і, й, а, але, або, чи* у складносурядному реченні. The use of conjunctions *і, й, а, але, або, чи* in a compound sentence

Дивовижні фармацевтичні винаходи (Кока-Кола). Amazing Pharmaceutical Inventions (Coca-Cola)

Тема № 5

Використання сполучників *що, щоб* у складнопідрядному реченні. The use of conjunctions *що, щоб* in a complex sentence

Цікавий овоч (Картопля). An interesting vegetable (Potato)

Тема № 6

Використання сполучників причини й наслідку *тому що, бо, тому* у складнопідрядному реченні. The use of conjunctions cause and effect *тому що, бо, тому* in a complex sentence

Туш для вій. Mascara

Тема № 7

Складнопідрядне речення зі сполучним словом *який*. Complex sentence with a connecting word *який*

Сірники. Matches

Тема № 8

Використання сполучників умови *якщо, якби* в складнопідрядному реченні. The use of conditional conjunctions *якщо, якби* in a complex sentence

Плацебо. Placebo

Тема № 9

Використання сполучників простору *де, куди, звідки* в складнопідрядному реченні. The use of conjunctions of space *де, куди, звідки* in a complex sentence

Дитяче харчування. Baby food

Тема № 10

Використання сполучників часу в складнопідрядному реченні. The use of time conjunctions in a complex sentence

Кетчуп. Ketchup

ПЕРЕДМОВА

Навчальний посібник призначено для іноземних студентів другого курсу з англійською мовою викладання. Головною метою дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є формування комунікативної компетенції, а саме здатності й готовності студентів-іноземців до міжособистісного та міжкультурного спілкування з носіями мови в галузі своєї спеціальності. Крім того, вивчення української мови як іноземної спрямоване на те, щоб допомогти іноземним студентам адаптуватися до нового соціокультурного середовища й набути комунікативних навичок в актуальних для них сферах навчальної діяльності.

Посібник складається з 10 уроків, які включають граматичну й лексичну частини. У граматичній частині подано чергування голосних і приголосних при словозміні в українській мові, а також використання сполучників і сполучних слів у складних реченнях. У лексичній частині запропоновано теми, пов'язані з фармацією, фармацевтами, фармацевтичними відкриттями.

Кожний урок містить систему вправ, спрямованих на закріплення набутих раніше знань з уживання іменників, прикметників, дієслів у правильній формі, завдання з розвитку мовлення студентів, а також тести до кожного тексту. Граматичні коментарі й завдання до вправ подано англійською мовою. Лексика в навчальному посібнику семантизується за допомогою ілюстрацій та перекладу. Крім того, навчальний посібник містить додатки: «Спільнокореневі слова», «Антоніми», «Синоніми», «Словник дієслів», «Відповіді на тестові завдання».

Подані навчальні матеріали можуть бути використані при підготовці іноземних студентів другого курсу, що здобувають освіту англійською мовою, а також як додаткові матеріали з розвитку мовлення іноземних студентів різних рівнів, що вивчають українську мову як іноземну.

FOREWORD

The textbook is intended for foreign second-year students with English as the language of instruction. The main idea of the discipline "Ukrainian language for professional purposes" is the formation of communicative competence, namely the ability and willingness for the foreign students to interpersonal and intercultural communication with native speakers in their professional field. In addition, the study of Ukrainian as a foreign language is aimed at helping foreign students to adapt to the new socio-cultural environment and acquire communication skills in relevant areas of educational activities.

The textbook consists of 10 units, which include grammar and lexical parts. The grammar part presents the alternation of vowels and consonants during word change in the Ukrainian language, as well as the use of conjunctions and conjunction words in complex sentences. The lexical part offers topics related to pharmacy, pharmacists, and pharmaceutical discoveries.

Each unit contains a system of exercises aimed at consolidating previously acquired knowledge on the use of nouns, adjectives, verbs in the correct form, tasks for the development of students' speech, as well as tests for each text. Grammar comments and the assignments to the exercises are given in English. The vocabulary in the textbook is semantized through the illustrations and translation. Also, the textbook contains appendices: "Cognate words", "Antonyms", "Synonyms", "Dictionary of verbs", "Answers to test tasks".

The suggested teaching materials can be used both for the preparation of foreign second-year students obtaining education in English, and as additional materials for the development of speaking of the foreign students of different levels studying Ukrainian as a foreign language.

ТЕМА №1

ЧЕРГУВАННЯ У / В, І / Й. ALTERNATIONS У / В, І / Й

ПРИЙМЕННИК У

ПРАВИЛО	ПРИКЛАД
На початку речення перед приголосним	У Харкові багато красивих парків.
Між приголосними	Вони живуть у Києві.
Після паузи перед приголосним	Скажіть, будь ласка, у Вас є ручка?
Перед в, ф, хв, льв, св, тв	Вони зустрілися у великому місті. Він навчається у Львові. Ми живемо у своїй квартирі. Побачили у фільмі.

ПРИЙМЕННИК В

ПРАВИЛО	ПРИКЛАД
На початку речення перед голосним	В Україні помірний клімат.
Між голосними	Вона живе в Умані.
Після паузи перед голосним	Скажіть, в Одесі є море?
Після голосного перед приголосним (крім в, ф, зв, хв, льв, св, тв)	Де Ви зупинилися в Харкові? Ви живете в гуртожитку?

У ДЕЯКИХ СЛОВАХ:

У	В
Це український учений.	Це українські вчені.
Він учить(ся).	Я вчу(ся).
Це мій учитель.	Це моя вчителька.
Він упевнений.	Вона впевнена.
Він уперше в Україні.	Вона вперше в Україні.
Учора була неділя.	Вони приїхали вчора.
Угорі висить лампа.	Сонце сяє вгорі.
Усі студенти склали іспит.	Не всі отримали гарні оцінки.

Завдання 1. Уставте у або в. Complete with у or в:

костюм ... шафі
подивитися ... вікно
постукав ... двері
квітка ... вазоні
світло ... кімнаті
розчиняється ... молоці
написати ... вайбері

ходив ... супермаркет
знайшла ... шухляді
зустрінемося ... філармонії
відомий ... чений
перша ... вчителька
ми тут ... перше
навчатися ... університеті

СПОЛУЧНИК І

ПРАВИЛО	ПРИКЛАД
На початку речення перед приголосним	І день іде, і ніч іде... (Т.Г.Шевченко)
Між приголосними	Іван і Марія, брат і сестра.
Перед й, є, ї, ю, я	Олена і Єва – подруги. Сальма і Юсра приїхали з Марокко. Ольга і Йосип – друзі.

СПОЛУЧНИК Й

ПРАВИЛО	ПРИКЛАД
Між голосними	Микола й Іван навчаються в одній групі.
Після голосного перед приголосним	Олена й Марина мріють вступити до університету.

У ДЕЯКИХ СЛОВАХ:

Й	І
Я йду до університету.	Він іде пішки.
Ти йтимеш на заняття завтра?	Він ітиме до спортзалу.
Вони йдуть на стадіон.	Андрій іде до товариша.
Куди ми йдемо?	Хочеш, ідемо додому разом?

Завдання 2. Уставте й або і. Complete with й or і:

ми ...демо до театру
він ...де в університет
ріки ... озера
фрукти ... овочі
батьки ... діти
радість ... печаль
лікарі ... аптекарі
ліки ... вітаміни

вивчив ... забув
Марина ... Остап
ручка ... олівець
узяв ... сказав
троянди ... виноград
дощ ... сніг
олівець ... ручка
студенти ... викладачі

ІСТОРІЯ ФАРМАЦІЇ. HISTORY OF PHARMACY

Завдання 3.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Фармація, фармацевт, фармацевтичний

1. Досвідчений ... знає, яке важливе його слово, і добре розуміє, що словом можна вилікувати, а можна вбити.
2. Я й мої друзі навчаємося у ... університеті.
3. Ми вивчаємо ....

II.

Аптека, аптекар, аптечний

1. Сестра вирішила порадитися з ..., чи можна приймати ці ліки більше двох тижнів.
2. Біля зупинки автобуса знаходиться велика ... .
3. Після закінчення університету мій друг буде працювати в ... , а я на ... складі.

III.

Провізор, провізорка, провізорський

1. В аптеках працюють кваліфіковані ...
2. Привітна ... дала пацієнту ліки та пояснила, як їх приймати.
3. Щоб отримати ... спеціальність, треба навчатися 5 років.

Завдання 4.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

- перший** ≠ **останній** (first ≠ last)
давній ≠ **сучасний** (ancient ≠ modern)
відомий ≠ **невідомий** (well known, famous ≠ unknown)
хворий ≠ **здоровий** (sick, ill ≠ healthy)
різноманітний ≠ **одноманітний** (various ≠ monotonous, ordinary)

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Я багато читав про **Давній** Рим, а зараз хочу побачити ... .
2. Учора друзі дивилися **невідомий** фільм, а завтра будуть дивитися ... .
3. На **першій** парі була лекція, а практичне заняття на ... .
4. Мій дідусь любить **різноманітну** їжу, а бабуся ... .
5. Усі його друзі **здорові**, тільки сусід ... .

Завдання 5. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Цікаво знати, що професія, яку ви собі обрали, може мати різні назви: аптекар, фармацевт і провізор. Що означають ці слова? З'ясуймо це. Слово **провізор** прийшло з латинської мови. Воно має значення «людина, що передбачає, піклується, заздалегідь готує, забезпечує, постачає». Слово **фармацевт** походить із грецької мови від слова, яке означало «ліки». Слово **аптекар** теж має грецьке походження, адже слово «аптека» означає «склад».

Завдання 6. Продієвідмінюйте. Conjugate the verbs:

- знати (know)
 обирати / обрати (choose)
 з'ясувати / з'ясувати (find out)
 приходити / прийти (come)
 означати (mean)

передбачати / передбачити (predict)
 піклуватися (take care)
 готувати / приготувати (prepare, cook)
 забезпечувати / забезпечити (ensure, provide)
 постачати (supply)
 походити (descend from, come from)

Завдання 7. Складіть словосполучення. Make the phrases:

знати кого? що? Асс.с. №4 (викладач, фармацевт, провізорка, студент, студентка, слово, текст, мова, граматика)
обирати / обрати кого? що? Асс.с. №4 (друг, друзі, група, університет, професія, країна, місто)
з'ясовувати / з'ясувати що? Асс.с. №4 (питання, значення)
приходити / прийти звідки? Г.с. №2 (університет, музей, урок, аптека, латинська мова, грецька мова)
означати що? Асс.с. №4 (ліки, склад, професія)
передбачати / передбачити що? Асс.с. №4 (дощ, сніг, мороз, вітер, хвороба)
піклуватися про кого? Асс.с. №4 (батько, матір, дідусь, бабуся, пацієнт)
готувати / приготувати що? Асс.с. №4 (обід, вечеря, салат, риба, ліки)
забезпечувати / забезпечити чим? Ін.с. №5 (інформація, їжа, книги, ліки,)
постачати що? Асс.с. №4 (ліки, трави)
походити звідки? Г.с. №2 (південь, північ, латинська мова, грецька мова)

Завдання 8. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Фармацевт – це ... Слово фармацевт означає ...
2. Аптекарь – це ... Слово аптекарь означає ...
3. Провізор – це ... Слово провізор означає ...

Завдання 9. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Згадаймо, що робили перші представники цієї професії. Наприклад, у Стародавньому Римі обов'язки аптекарів виконували лікарі. Відомий аптекарь Клавдій Гален робив анатомічні відкриття. Він тримав у Римі аптеку, де приймав пацієнтів і готував для них ліки. Гален зробив перший список ліків, який фармацевти використовували як довідник протягом 1600 років!

Завдання 10. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

робити / зробити (do, make)
 виконувати / виконати (fulfill, act)
 тримати (keep)
 приймати (take)
 використовувати / використати (use)

Завдання 11. Складіть словосполучення. Make the phrases:

робити / зробити що? Асс.с. №4 (фотографія, малюнок, домашнє завдання, робота, відкриття)

виконувати / виконати що? Асс.с. №4 (робота, обов'язки, справи)

тримати що? Асс.с. №4 (сумка, валіза, пакет, аптека, ресторан, магазин)

приймати кого? Асс.с. №4 (пацієнт, відвідувач, хворий, студент, студентка)

використовувати / використати що? Асс.с. №4 (словник, довідник, список)

Завдання 12. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Гален робив ...

2. Гален тримав ...

3. Гален приймав ...

4. Гален готував ...

5. Гален зробив ...

Завдання 13. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Зрозуміло, що аптекар був освіченою й шанованою людиною. Отримати цю професію було мрією багатьох, але це було дуже складно, адже аптекар брав собі не більше шести учнів. Навчання на аптекаря в давні часи тривало до 14 років! Чотири роки учнівства в аптеці, 10 років роботи помічником і багато складних іспитів.

Завдання 14. Продієвідмініюйте. Conjugate the verbs:

отримувати / отримати (get)

брати / взяти (take)

тривати (last)

Завдання 15. Складіть словосполучення. Make the phrases:

отримувати / отримати що? Асс.с. №4 (лист, гроші, освіта, професія)

брати / взяти кого? що? Асс.с. №4 (учень, помічник, студент, журнал, телефон, зошит, ручка)

тривати скільки? 1 день, тиждень, місяць, рік

2, 3, 4 дні, тижні, місяці, роки

5, 6, 7 ... 12, 13 ... 20 ... 100 днів, тижнів, місяців, років

Завдання 16. Допишіть речення. Complete the sentences:

Отримати професію фармацевта було ...

Аптекар брав ...

Навчання тривало ...

Завдання 17. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

В Україні першу аптеку було відкрито у Львові в 1270 році. Але досвід збирання та зберігання лікарських трав, виготовлення лікарських засобів передавали з покоління в покоління ще з дуже давніх часів. Тоді на базарах були "зелені ряди", де продавали лікарські трави, настої, амулети, надавали медичну допомогу.

Завдання 18. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

відкривати / відкрити (open)
 передавати (pass, hand on, transfer)
 продавати / продати (sell)
 збирати (collect)
 зберігати (keep, save, hold)

Завдання 19. Складіть словосполучення. Make the phrases:

відкривати / відкрити що? *Ass.c. №4* (вікно, двері, підручник, аптека, університет)
передавати що? *Ass.c. №4* (зошит, лист, знання, інформація, досвід)
продавати / продати що? *Ass.c. №4* (хліб, молоко, картопля, лікарські трави, настої, амулети)
збирати що? *Ass.c. №4* (овочі, фрукти, лікарські трави)
зберігати що? *Ass.c. №4* (риба, м'ясо, продукти, лікарські трави)

Завдання 20. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. В Україні першу аптеку відкрили ...
2. До цього часу лікарські трави продавали ...
3. На базарах продавали ...

Завдання 21. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Були широко відомі лікарські засоби у вигляді порошків, мазей, настоїв і відварів. Лікарі готували "горошки", які потрібно було класти під язик, навіть призначали ванни з лікувальних трав. Лікарські препарати зберігали в спеціальних місцях «льохах». Проте аптек, у сучасному розумінні, не було. Не існувало також поділу професійних обов'язків між лікарями та аптекарями.

Завдання 22. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

призначати / призначити (prescribe)

існувати (exist)

Завдання 23. Складіть словосполучення. Make the phrases:призначати / призначити *що?* Асс.с. №4 (таблетки, пігулки, мазі, ванни)*кому?* D.с. №3 (пацієнт, хворий)існувати *де?* Р.с. №6 (Китай, Україна, Індія, моя країна)**Завдання 24. Допишіть речення. Complete the sentences:**

1. Лікарі готували ...

2. Лікарі призначали...

3. Лікарі одночасно виконували обов'язки лікарів і ...

Завдання 25. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Перші українські аптеки були закладами, де вирощували і продавали різноманітні рослини, ароматичні речовини, спеції для приготування їжі, які привозили з Індії, Ірану, Сирії та інших країн. Тут виготовляли ліки й лікували хворих людей. Крім того, перші аптеки були школами для хіміків.

Завдання 26. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

вирощувати / виростити (grow)

привозити (bring)

виготовляти / виготовити (make)

Завдання 27. Складіть словосполучення. Make the phrases:вирощувати / виростити *що?* асс.с. №4 (часник, цибуля, різноманітні рослини)привозити *що?* Асс.с. №4 (одяг, шоколад, кава, ароматична речовина)*звідки?* G.с. (Іран, Китай, Індія, у, Сирія)виготовляти / виготовити *що?* Асс.с. №4 (машини, одяг, ліки)**Завдання 28. Допишіть речення. Complete the sentences:**

1. У перших аптеках вирощували ...

2. У перших аптеках продавали ...

3. У перших аптеках виготовляли ...

4. У перших аптеках лікували ...

5. У перших аптеках навчали ...

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ заввичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 29. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Після закінчення школи молоді люди ... собі професію. Я й мої друзі ... професію фармацевта. (обирати / обрати)
2. Ахмед щодня ... до університету о восьмій тридцять. Учора він ... о десятій. (приходити / прийти)
3. Моя бабуся завжди ... дуже смачно. Нещодавно вона ... дивовижний пиріг. (готувати / приготувати)
4. На заняття студенти заввичай ... книжки й зошити. Завтра ми обов'язково ... словники. (брати / взяти)
5. Сана ... домашнє завдання й пішла до подруги. Вона щовечора ... домашні завдання. (робити / зробити)

Завдання 30. Прочитайте текст. Read the text:

ІСТОРІЯ ФАРМАЦІЇ

Цікаво знати, що професія, яку ви собі обрали, може мати різні назви: аптекар, фармацевт і провізор. Що означають ці слова? З'ясуймо це. Слово **провізор** прийшло з латинської мови. Воно має значення «людина, що передбачає, піклується, заздалегідь готує, забезпечує, постачає». Слово **фармацевт** походить із грецької мови від слова, яке означало «ліки». Слово **аптекар** теж має грецьке походження, адже слово «аптека» означає «склад».

Згадаймо, що робили перші представники цієї професії. Наприклад, у Стародавньому Римі обов'язки аптекарів виконували лікарі. Відомий аптекар Клавдій Гален робив анатомічні відкриття. Він тримав у Римі аптеку, де приймав пацієнтів і готував для них ліки. Гален зробив перший список ліків, який фармацевти використовували як довідник протягом 1600 років!

Зрозуміло, що аптекар був освіченою й шанованою людиною. Отримати цю професію було мрією багатьох, але це було дуже складно, адже аптекар брав собі не більше шести учнів. Навчання на аптекаря в давні часи тривало до 14 років! Чотири роки учнівства в аптеці, 10 років роботи помічником і багато складних іспитів.

В Україні першу аптеку було відкрито у Львові в 1270 році. Але досвід збирання та зберігання лікарських трав, виготовлення лікарських засобів

передавали з покоління в покоління ще з дуже давніх часів. Тоді на базарах були "зелені ряди", де продавали лікарські трави, настої, амулети, надавали медичну допомогу. Були широко відомі лікарські засоби у вигляді порошоків, мазей, настоїв і відварів. Лікарі готували "горошки", які потрібно було класти під язик, навіть призначали ванни з лікувальних трав. Лікарські препарати зберігали в спеціальних місцях «льохах». Проте аптек, у сучасному розумінні, не було. Не існувало також поділу професійних обов'язків між лікарями та аптекарями.

Перші українські аптеки були закладами, де вирощували і продавали різноманітні рослини, ароматичні речовини, спеції для приготування їжі, які привозили з Індії, Ірану, Сирії та інших країн. Тут виготовляли ліки й лікували хворих людей. Крім того, перші аптеки були школами для хіміків.

Завдання 31. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

латинська	ряди
відомий	трави
анатомічні	аптека
перший	людина
освічена	список
перша	відкриття
лікарські	аптекарь
зелені	мова
медична	часи
лікарський	люди
спеціальне	речовина
професійний	рослини
різноманітні	обов'язок
ароматична	місце
хворі	засіб
давні	допомога

Завдання 32. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. У Стародавньому Римі ... аптекарів ... лікарі.
2. Клавдій Гален тримав у Римі аптеку, де ... пацієнтів і ... ліки.
3. Аптекарь був ... людиною.
4. Аптекарь брав собі ... учнів.
5. Навчання на аптекаря в давні часи ... до 14 років.
6. В Україні першу аптеку було ... у Львові.
7. На базарах були "зелені ряди", де ... лікарські трави, настої, амулети.
8. Лікарські препарати ... в спеціальних місцях - «льохах».
9. В перших аптеках виготовляли ... й ... хворих людей.
10. Перші аптеки були ... для хіміків.

Завдання 33. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Коли з'явилася перша аптека у вашій країні?

2. Що робили в перших аптеках?
3. В перших аптеках продавали тільки ліки?
4. Де навчалися фармацевти в давні часи?
5. Скільки років навчалися перші фармацевти?
6. Скільки років будете навчатися ви?
7. Яка назва аптекар, фармацевт чи провізор вам більше подобається? Чому.

Завдання 34. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Значення слів аптекар, фармацевт і провізор.
2. Перші аптекарі. Їхні обов'язки.
3. Навчання на аптекаря в давні часи.
4. Перша українська аптека.
5. Найдавніші лікарські засоби.
6. Перші українські аптеки – заклади, де вирощували, продавали й навчали.

Завдання 35.

Розкажіть, коли було відкрито першу аптеку у вашій країні.
Що робили в цій аптеці?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Оберіть правильні відповіді

1. Слово провізор означає ...
  - а) людина, що лікує;
  - б) людина, що хворіє;
  - в) людина, що забезпечує.
2. Слово фармацевт походить ...
  - а) із латинської мови;
  - б) із турецької мови;
  - в) із грецької мови.
3. Слово аптекар походить від слова, що означає ...
  - а) склад;
  - б) ліки;
  - в) рослини.
4. У Стародавньому Римі обов'язки аптекарів виконували ...
  - а) філософи;
  - б) лікарі;
  - в) раби.
5. Клавдій Гален в аптеці приймав ...
  - а) акторів;
  - б) пацієнтів;
  - в) учнів.
6. Аптекар був ...
  - а) багатую людиною;

- б) освіченою людиною;
  - в) серйозною людиною.
- 7.** Отримати професію аптекаря було дуже складно, оскільки ...
- а) аптекар брав собі не більше шести учнів;
  - б) навчатися на аптекаря було дуже дорого;
  - в) аптекар навчав тільки своїх синів.
- 8.** Навчання на аптекаря тривало ...
- а) 4 роки;
  - б) 10 років;
  - в) 14 років.
- 9.** Першу аптеку в Україні було відкрито ...
- а) у Києві;
  - б) у Харкові;
  - в) у Львові.
- 10.** На "зелених рядах" продавали ...
- а) лікарські трави, настої, амулети;
  - б) ароматичні речовини;
  - в) спеції для приготування їжі.
- 11.** У давні часи в Україні як лікарські засоби були широко відомі ...
- а) порошки, мазі, настої, відвари;
  - б) пігулки, таблетки, ін'єкції;
  - в) ванни, душі, басейни.
- 12.** Лікарі призначали ...
- а) таблетки від головного болю;
  - б) сиропи від кашлю;
  - в) ванни з лікувальних трав.
- 13.** У перших українських аптеках вирощували ...
- а) яскраві квіти;
  - б) лікарські рослини;
  - в) смачні овочі.
- 14.** У перших українських аптеках навчали ...
- а) хіміків;
  - б) провізорів;
  - в) вчителів.

ТЕМА №2
ЧЕРГУВАННЯ ГОЛОСНИХ О, Е з І
ALTERNATIONS OF THE VOWELS O, E WITH I

ЗАКРИТИЙ І ВІДКРИТИЙ СКЛАДИ

Закритий склад закінчується на приголосний	Відкритий склад закінчується на голосний
Рік, сік, стіл, ніж, ра-дість	Во-да, ма-ма, пе-ре-рва

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

У відкритому складі пишемо О	У закритому складі пишемо І
дорога	доріг
пороги	поріг
бджола	бджіл
входу	вхід
стравоходу	стравохід
воля	вільний
радісті	радість
солі	сіль
ночі	ніч
ножа	ніж
соку	сік
стола	стіл
моста	міст
дзвону	дзвін

Завдання 36. Уставте О або І. Complete with O or I:

н...га – н...г
 д...ба – д...б
 г...ра – г...р
 п...ра – п...р
 дор...га – дор...г
 р...дина – р...дний
 в...ля – в...льний
 н...ж – н...жа
 ст...л – ст...ла
 харк...в – харк...ва
 льв...в – льв...ва
 с...ль – с...лі
 рад...сть – рад...сті
 веч...р – веч...ра

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

У відкритому складі пишемо Е	У закритому складі пишемо І
осені	осінь
речі	річ
печі	піч
вечеря, вечеряти	вечір
кореня	корінь
джмеля	джміль
променя	промінь

NB:

Київ – Києва

Почаїв - Почаєва

Завдання 37. Уставте Е або І. Complete with E or I:

ш...сть – ш...сти

с...м – с...ми

кор...нь – кор...ня

леб...дь – леб...дя

рем...нь – рем...ня

ос...нь – ос...ні

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ:**У деяких словах завжди пишемо І:**

хліб – хліба

дід – діда

сніг – снігу

вітер – вітру

ліки – ліків

привіт – привіту

тінь – тіні

Чергування не відбувається:

кілометр, кілометра

міліметр, міліметра

міністр, міністра

піаніст, піаніста

пюпітр, пюпітра

ГІППОКРАТ. HIPPOCRATES

Завдання 38.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Навчання, навчальний, навчати, вчитися, учень, учений

1. Моя молодша сестра ... у школі.
2. Минулого року я почав своє ... у фармацевтичному університеті.
3. Викладачі ... студентів різних предметів.
4. Видатний ... буде читати лекцію в нашому університеті.
5. Студенти читають багато ... літератури.
6. У школі його брат був кращим ... .

II.

Ліки, лікар, лікування, лікувати, лікарський, лікарня

1. Коли Хассан захворів, він пішов до ... .
2. В аптеці друг купив ... від головного болю.
3. Учора батько довго розмовляв зі своїм ... .
4. У клініці хворому призначили правильне ... .
5. На ботаніці студенти вивчають ... рослини.
6. Ми хочемо знати, як ... різні хвороби.

III.

Шкодити, шкода, шкідливий, шкідник, шкідливо

1. Мені дуже ..., що він захворів.
2. Смажена та жирна їжа ... здоров'ю.
3. Бабуся казала, що ... їсти багато солі та цукру.
4. Усі знають, що паління ... для організму людини.
5. Минулого літа ... з'їли нашу картоплю.

Завдання 39.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

правильний ≠ хибний correct ≠ wrong

шкідливий ≠ корисний harmful ≠ useful

працьовитий ≠ лінивий hardworking ≠ lazy

серйозний ≠ легковажний serious ≠ frivolous

новий ≠ старий new ≠ old

важливий ≠ малозначний important ≠ of little significance

успішний ≠ невдалий successful ≠ unsuccessful

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Смажене м'ясо **шкідливе** для здоров'я, а фрукти й овочі ... .
2. Після кількох **невдалих** спроб, обов'язково буде ... .
3. **Старий** комп'ютер погано працював, і сестра купила ... .
4. Учора ми прийняли **хибне** рішення, а сьогодні ... .
5. Батько ніколи не давав **малозначних** порад, усі були ... .
6. У дитинстві я був **легковажним**, а зараз став ... .
7. Його старший брат **працьовитий**, а молодший дуже ... .

Завдання 40. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Історія фармації й медицини пов'язані між собою. Перші аптекарі були одночасно медиками. Такою людиною був добре відомий вам Гіппократ, який жив і працював майже 1500 років тому. Перші знання про медицину Гіппократ отримав від своїх діда й батька, вони теж були лікарями.

Потім він навчався у храмі Асклепія – це була лікарня й навчальний заклад того часу. Коли Гіппократ закінчив навчання, він деякий час подорожував різними країнами, відвідав Македонію, Грецію, Фессалію, Фракію. Під час подорожі він дізнавався про нові хвороби і способи їхнього лікування, а також лікував місцеве населення.

Завдання 41. Продієвідмініюйте. Conjugate the verbs:

жити (live)

працювати (work)

отримувати / отримати (receive, obtain, get)

навчатися / навчитися (learn study)

закінчувати / закінчити (finish)

подорожувати (travel)

відвідувати / відвідати (visit)

дізнаватися / дізнатися (find out)

лікувати (treat)

Завдання 42. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- жити** де? Р.с. №6 (село, місто, Харків, Київ, Україна, Греція)
з ким? Іп.с. №5 (батько, мати, брат, сестра, родина)
- працювати** де? Р.с. №6 (лікарня, аптека, університет, школа, крамниця)
ким? Іп.с. №5 (лікар, фармацевт, викладач, учитель, продавець)
- отримувати / отримати** що? Асс.с №4 (звістка, повідомлення, лист, знання)
від кого? Г.с. №2 (дід, батько, професор, декан)
- навчатися / навчитися** де? Р.с. №6 (школа, університет, академія, храм)
чого? Г.с. №2 (мова, медицина, фармація, математика, історія, філософія, хімія)
- закінчувати / закінчити** що? Асс.с №4 (робота, навчання, університет)
- подорожувати** чим? Іп.с. №5 (машина, автобус, поїзд, літак, місто, різні країни)
- відвідувати / відвідати** що? Асс.с №4 (місто, країна, Іспанія, Греція, Таїланд, Китай)
- дізнаватися / дізнатися** про кого? про що? Асс.с №4 (друг, подруга, професор, секретар, ректор, новий розклад, цікавий фільм, дієва вакцина)
- лікувати** кого? Асс.с №4 (хворі люди, місцеве населення, літня жінка, маленька дитина)

Завдання 43. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Гіппократ жив ... .
2. Гіппократ працював ... .
3. Перші знання про медицину Гіппократ отримав від ...
4. Гіппократ навчався ... .
5. Гіппократ подорожував ...
6. Гіппократ відвідав ...
7. Гіппократ дізнався ...
8. Гіппократ лікував ...

Завдання 44. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Гіппократа вважають батьком сучасної медицини, оскільки він зробив багато важливих відкриттів. Саме Гіппократ сказав про те, що людські хвороби не посилають боги, таким чином, він відокремив релігію від медицини. Давньогрецький лікар вважав, що не боги, а люди винні в тому, що вони хворіють, бо порушують свій

режим життя й неправильно харчуються. Для правильного лікування хворого Гіппократ першим почав описувати історію хвороби й шукати її причину, щоб зрозуміти, які ліки застосовувати. Гіппократ вважав, що одним з основних факторів успішного лікування є правильне харчування. Кожному хворому необхідна дієта, що враховує його захворювання.

Завдання 45. Продієвідмініюйте. Conjugate the verbs:

- вважати (considered)
- говорити / сказати (talk / say / tell)
- посилати / послати (send)
- відокремлювати / відокремити (separate)
- хворіти / захворіти (be sick / ill)
- порушувати / порушити (disturb, violate)
- харчуватися (feed)
- починати / почати (start)
- описувати / описати (describe)
- шукати (search, look for)
- розуміти / зрозуміти (understand)
- застосовувати / застосувати (use, apply)
- враховувати / врахувати (take into account)

Завдання 46. Складіть словосполучення. Make the phrases:

говорити / сказати що? Асс.с №4 (правда, речення, фраза, слово)

- кому? *D.c. №3* (батько, мати, друг, сестра)
посилати / послати *що? Асс.с №4* (повідомлення, фотографія, лист)
 кому? *D.c. №3* (брат, викладач, лікар, люди)
відокремлювати / відокремити *що? Асс.с №4 від чого? G.c. №2*
 (релігія та медицина, фрукти та овочі, книжки та журнали)
кого? Асс.с №4 від кого? G.c. №2 (жінки та чоловіки;
 лікарі та фармацевти)
хворіти / захворіти *на що? Асс.с №4* (грип, ангіна)
порушувати / порушити *що? Асс.с №4* (режим, обіцянка, закон)
харчуватися *чим? Іп.с. №5* (м'ясо, риба, рис, овочі, фрукти)
починати / почати *що робити? Іпф.* (писати, читати, говорити, описувати)
що? Асс.с №4 (робота, справа, навчання)
описувати / описати *кого? що? Асс.с №4* (дівчина, людина, картина,
 історія, хвороба, університет, будинок)
шукати *що? Асс.с №4* (ручка, зошит, словник, сумка, годинник, окуляри)
розуміти / зрозуміти *кого? що? Асс.с №4* (викладач, секретар, лікар, слово,
 текст, речення, фільм)
застосовувати / застосувати *що? Асс.с №4* (рослини, ліки, трави)
враховувати / врахувати *що? Асс.с №4* (температура, захворювання,
 вік, стаття)

Завдання 47. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Гіппократа вважають ... .
2. Гіппократ зробив ... .
3. Гіппократ сказав, що ... .
4. Гіппократ відокремив ... .
5. Люди хворіють, бо ... .
6. Гіппократ почав описувати ... .
7. Гіппократ почав шукати причину хвороби, щоб ... .
8. Одним з основних факторів успішного лікування є ... .
9. Кожному хворому необхідна ... .

Завдання 48. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Гіппократ знав і застосовував для лікування більше 200 лікарських рослин. Він сформував основи зберігання лікарських засобів і класифікацію їхньої дії на організм. Він говорив, що «природа лікує, а лікар тільки допомагає». Гіппократ стверджував, що лікарські речовини мають силу, яку треба зберігати при заготівлі ліків. Він щільно закривав посуд, щоб «сила ліків» не видихалася.

Завдання 49. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

формувати / сформувати (form)
 лікувати / вилікувати (treat, cure)
 стверджувати (assert, insist)
 зберігати / зберегти (keep, save, hold, preserve)
 закривати / закрити (close)
 видихатися (lose smell / taste)

Завдання 50. Складіть словосполучення. Make the phrases:

формувати / сформувати що? *Асс.с №4* (основа, списки, розклад, класифікація)

лікувати / вилікувати кого? що? *Асс.с №4* (чоловік, жінка, дитина, хвороба)

закривати / закрити що? *Асс.с №4* (вікно, двері, книга, журнал, посуд)

видихатися де? *Р.с №6* (повітря, кімната, вулиця)

Завдання 51. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Гіппократ знав і застосовував ... .
2. Гіппократ сформував ... .
3. Гіппократ говорив, що ... .
4. Гіппократ стверджував, що ... .
5. Гіппократ щільно закривав посуд, щоб ... .

Завдання 52. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Кожен знає вираз «Клятва Гіппократа». Це найважливіші принципи, якими повинен керуватися кожен лікар. Гіппократ писав, що кожен лікар повинен мати певні риси: працьовитість, серйозність, чуйність, охайність. Лікар ні в якому разі не повинен нашкодити хворому. Він має

зберігати лікарську таємницю. Лікар повинен вміти визначати самопочуття людини за зовнішнім виглядом. Він не повинен на перше місце ставити питання про оплату своєї праці. Ці принципи залишаються актуальними сотні років.

Завдання 53. Продісвідмінійте. Conjugate the verbs:

керуватися (follow, guided by)
 шкодити / нашкодити (harm)
 вміти (be able to)
 визначати / визначити (determine, define)
 ставити / поставити (put)
 залишатися / залишитися (remain, stay)

Завдання 54. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- керуватися чим?** *Ін.с. №5* (правила, принципи, закони)
шкодити / нашкодити кому? *Д.с. №3* (хворий, чоловік, дитина, людина)
 чим? *Ін.с. №5* (помилка, рішення, ліки, антибіотики)
вміти що робити? *Інф.* (малювати, танцювати, співати, визначати)
визначати / визначити що? *Асс.с №4* (самопочуття, температура)
ставити / поставити що? *Асс.с №4* (діагноз, питання)
 кому? *Д.с. №3* (пацієнт, бабуся, дідусь)
 що? *Асс.с №4* (сумка, телевізор, квіти)
 куди? *Асс.с №4* (стілець, стіл, ваза)
залишатися / залишитися якими? *Ін.с. №5* (важливий, актуальний)
 де? *Р.с №6* (світ, країна, місто, село)
 з ким? *Ін.с. №5* (брат, сестра, друзі, родина)

Завдання 55. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. «Клятва Гіппократа» – це ... .
2. Кожен лікар повинен мати певні риси: ...
3. Лікар ні в якому разі не повинен ... .
4. Лікар має зберігати ... .
5. Лікар повинен вміти ... .
6. Лікар не повинен на перше місце ставити ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ завичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 56. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Завтра професор ... лекцію о 12.50. Щоранку викладачі ... заняття о 8.30.
(починати / почати)
2. Сана часто ... свою подругу, яка живе поряд. Вона вже ... подругу
минулої суботи. (відвідувати / відвідати)
3. Ахмед отримав листа від батька й ... про його здоров'я. На хімії студенти
постійно ... про нові речовини. (дізнаватися / дізнатися)
4. Завичай восени люди ... частіше, ніж улітку. Дівчинка з'їла багато
морозива й ... (хворіти / захворіти)
5. Сергій ... українську, російську, англійську та французьку мови. Студент
уважно слухав і ... усе, що сказав йому секретар. (розуміти / зрозуміти)

Завдання 57. Прочитайте текст. Read the text:**ГІППОКРАТ**

Історія фармації й медицини пов'язані між собою. Перші аптекарі були одночасно медиками. Такою людиною був добре відомий вам Гіппократ, який жив і працював майже 1500 років тому. Перші знання про медицину Гіппократ отримав від своїх діда й батька, вони теж були лікарями. Потім він навчався у храмі Асклепія – це була лікарня й навчальний заклад того часу. Коли Гіппократ закінчив навчання, він деякий час подорожував різними країнами, відвідав Македонію, Грецію, Фессалію, Фракію. Під час подорожі він дізнавався про нові хвороби і способи їхнього лікування, а також лікував місцеве населення.

Гіппократа вважають батьком сучасної медицини, оскільки він зробив багато важливих відкриттів. Саме Гіппократ сказав про те, що людські хвороби не посилають боги, таким чином, він відокремив релігію від медицини. Давньогрецький лікар вважав, що не боги, а люди винні в тому, що вони хворіють, бо порушують свій режим життя й неправильно харчуються. Для правильного лікування хворого Гіппократ першим почав описувати історію хвороби й шукати її причину, щоб зрозуміти, які ліки застосовувати. Гіппократ вважав, що одним з основних факторів успішного лікування є правильне харчування. Кожному хворому необхідна дієта, що враховує його захворювання.

Гіппократ знав і застосовував для лікування більше 200 лікарських рослин. Він сформував основи зберігання лікарських засобів і класифікацію їхньої дії на організм. Він говорив, що «природа лікує, а лікар тільки допомагає». Гіппократ стверджував, що лікарські речовини мають силу, яку треба зберігати при заготівлі ліків. Він щільно закривав посуд, щоб «сила ліків» не видихалася.

Кожен знає вираз «Клятва Гіппократа». Це найважливіші принципи, якими повинен керуватися кожен лікар. Гіппократ писав, що кожен лікар повинен мати певні риси: працьовитість, серйозність, чуйність, охайність. Лікар ні в якому разі не повинен нашкодити хворому. Він має зберігати лікарську таємницю. Лікар повинен вміти визначати самопочуття людини за зовнішнім виглядом. Він не повинен на перше місце ставити питання про оплату своєї праці. Ці принципи залишаються актуальними сотні років.

Завдання 58. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

перші	принцип
відомий	таємниця
навчальний	харчування
нова	лікування
місцеве	відкриття
важливі	населення
успішне	хвороба
правильне	заклад
найважливіший	знання
лікарська	аптекар

Завдання 59. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Перші ... були одночасно медиками.
2. Під час подорожі Гіппократ ... про нові хвороби
3. Гіппократ ... багато важливих відкриттів.
4. Люди винні в тому, що ..., бо неправильно харчуються.
5. Гіппократ ..., що кожному хворому необхідна дієта.
6. Гіппократ ... для лікування більше 200 лікарських рослин.
7. Гіппократ говорив, що «природа ..., а лікар тільки ...».
8. Лікар ні в якому разі не повинен ... хворому.
9. Лікар повинен вміти визначати ... за зовнішнім виглядом.

Завдання 60. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Ким були перші аптекарі?
2. Коли жив Гіппократ?
3. Де навчався Гіппократ?
4. Чому Гіппократа вважають батьком сучасної медицини?
5. На думку Гіппократа, чому люди хворіють?
6. На думку Гіппократа, як треба лікувати хворих?
7. Що застосовував Гіппократ для лікування хворих?
8. Що означає «Клятва Гіппократа»?
9. Яким має бути лікар?
10. Що повинен робити лікар?

Завдання 61. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Кого з відомих фармацевтів ви знаєте?
2. Коли і де вони жили?
3. Де вони навчалися?
4. Які видатні відкриття вони зробили?
5. Які риси повинен мати фармацевт?
6. Що має знати фармацевт?
7. Що повинен робити фармацевт?
8. Що повинен уміти фармацевт?
9. Що не повинен робити фармацевт?

Завдання 62. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Гіппократ – видатний медик і фармацевт.
2. Навчання.
3. Подорож.
4. Відокремлення релігії від медицини.
5. Найважливіші відкриття.
6. Правильне лікування.
7. Застосування лікарських рослин.

8. Зберігання й заготівля ліків.
9. «Клятва Гіппократа».
10. Принципи актуальні сотні років.

Завдання 63.

Розкажіть про відомого фармацевта, що жив у давні часи.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Оберіть правильні відповіді

1. Історія фармації й медицини пов'язані між собою, тому що ...
  - а) Гіппократ жив і працював майже 1500 років тому;
  - б) перші аптекарі були одночасно медиками;
  - в) Гіппократ навчався у храмі Асклепія.
2. Гіппократ отримав перші знання від ...
  - а) прадавніх фармацевтів;
  - б) перших лікарів;
  - в) своїх діда й батька.
3. Храм Асклепія був ...
  - а) лікарнею й навчальним закладом;
  - б) місцем зустрічі з богами;
  - в) місцем вирощування лікарських трав.
4. Після закінчення навчання Гіппократ ...
  - а) подорожував;
  - б) відпочивав;
  - в) працював.
5. Під час подорожі Гіппократ дізнавався про ...
  - а) життя людей і їхні традиції;
  - б) нові хвороби й способи їхнього лікування;
  - в) нові страви й способи їхнього приготування.
6. Гіппократа вважають батьком сучасної медицини, тому що ...
  - а) він отримав перші знання від свого батька;
  - б) він зробив багато важливих відкриттів;
  - в) він правильно харчувався.
7. Гіппократ відокремив релігію від медицини, сказавши, що ...
  - а) богів не існує;
  - б) богів не цікавить життя людей;
  - в) не боги посилають людські хвороби.
8. На думку Гіппократа, люди хворіють, тому що ...
  - а) неправильно харчуються;
  - б) багато сплять;
  - в) мало рухаються.
9. Для правильного лікування хворого Гіппократ почав ...
  - а) готувати різноманітні ліки;
  - б) розпитувати інших лікарів;

- в) шукати причину хвороби.
- 10.** На думку Гіппократа, кожному хворому необхідна ...
- а) вода;
  - б) кава;
  - в) дієта.
- 11.** Для лікування Гіппократ застосовував ...
- а) більше 100 лікарських рослин;
  - б) більше 200 лікарських рослин;
  - в) більше 300 лікарських рослин.
- 12.** Гіппократ сформував ...
- а) перший список ліків;
  - б) класифікацію дії лікарських засобів на організм;
  - в) класифікацію лікарських рослин.
- 13.** «Клятва Гіппократа» – це ...
- а) найважливіші принципи, якими повинен керуватися кожен лікар;
  - б) правила, яких має дотримуватися хворий під час лікування;
  - в) певні риси: працьовитість, серйозність, чуйність, охайність.
- 14.** На думку Гіппократа, лікар ні в якому разі не повинен ...
- а) ставити питання про оплату своєї праці;
  - б) визначати самопочуття людини за зовнішнім виглядом;
  - в) нашкодити хворому.

ТЕМА №3
ЧЕРГУВАННЯ ПРИГОЛОСНИХ В ІМЕННИКАХ
ALTERNATIONS OF CONSONANTS IN NOUNS

ЧЕРГУВАННЯ Г//З

ЧЕРГУВАННЯ Г//З		ЧЕРГУВАННЯ Г//З	
Називний відмінок Г	Давальний відмінок З	Називний відмінок Г	Місцевий відмінок З
подруга	подрузі	дорога	на дорозі
Ольга	Ользі	поріг	на порозі
		нога	на нозі
		ріг	на розі

ЧЕРГУВАННЯ Х//С

ЧЕРГУВАННЯ Х//С		ЧЕРГУВАННЯ Х//С	
Називний відмінок Х	Давальний відмінок С	Називний відмінок Х	Місцевий відмінок С
свекруха	свекрусі	рух	у русі
невдаха	невдасі	стріха	на стрісі
муха	мусі	вуха	у вусі
		АЛЕ: дах – на даху	

ЧЕРГУВАННЯ К//Ц

ЧЕРГУВАННЯ К//Ц		ЧЕРГУВАННЯ К//Ц	
Називний відмінок К	Давальний відмінок Ц	Називний відмінок К	Місцевий відмінок Ц
матінка	матінці	рука	у руці
сестричка	сестричці	фейсбук	на фейсбуці
Моніка	Моніці	яблуко	у яблуці
		око	в оці

УВАГА: ЧЕРГУВАННЯ К//Ц не відбувається

У місцевому відмінку деяких іменників чоловічого та середнього роду з суфіксами **-к-, -ок-, -ик-, -ечк(о):**

будинок – у будинку

сонечко – на сонечку

гуртожиток – у гуртожитку

ліжко – у ліжку

братик – на братику

А також: парк – у парку

Завдання 64. Запишіть іменники в місцевому відмінку. Write the nouns in the Prepositional case:

МОЛОКО

ОКО

сонечко

ганок	вухо	гуртожиток
дорога	ліжка	рука
стежка	поріг	стріха

Завдання 65. Уставте слова в потрібному відмінку. Write the words in the appropriate case:

1. Дівчина прочитала це оповідання в (книжка).
2. Ми познайомилися на (фейсбук).
3. Марина подарувала (подруга) цукерки в (коробка).
4. У нашому (будинок) живуть багато людей.
5. Я завжди ходжу до університету по цій (дорога).
6. Мої одногрупники живуть у (гуртожиток).
7. Бабуся часто гуляє з онуком у великому (парк).
8. Взимку ми з друзями дуже любимо кататися на (ковзанка).
9. Маленьке кошеня гріється на (сонечко).
10. Старший брат купив подарунок (сестричка).

ЧЕРГУВАННЯ ПРИГОЛОСНИХ У ДІЄСЛОВАХ ALTERNATIONS OF CONSONANTS IN VERBS

При змінюванні дієслів у теперішньому (що роблю? що робиш? і т.д.) і простому майбутньому (що зроблю? що зробиш? і т.д.) часах приголосні **г, к, х** та **д, т, з, с** перед закінченням можуть чергуватися із шиплячими **ш, ч, ж, дж**.

	ІНФІНІТИВ	Я	ВОНИ
б-бл	любити	люблю	люблять
м-мл	димити	димлю	димлять
п-пл	спати	сплю	сплять
в-вл	ловити	ловлю	ловлять

У ДІЄСЛОВАХ ВІДБУВАЮТЬСЯ ЧЕРГУВАННЯ:

	ІНФІНІТИВ	Я
г-ж	бігти	біжу
к-ч	пекти	печу
зд-ждж	їздити	їжджу
д-дж	ходити	ходжу
з-ж	возити	вожу
т-ч	летіти	лечу
с-ш	носити	ношу
ст-щ	мастити	мащу

Завдання 66. Утворіть форми дієслів із чергуванням. Make the forms of the verbs with the alternations:

1. Я не (носити) спортивного одягу.
2. Він (хотіти) добре вивчити українську мову.

3. Я (сидіти) за столом.
4. Ми (берегти) природу нашої країни.
5. Вони дуже (любити) своїх дітей.
6. Вибач, я не розумію, що ти мені (казати).
7. Студентка старанно (писати) вправу в зошиті.
8. Мої друзі (дивитися) футбольний матч.
9. Щодня, крім суботи та неділі, я (ходити) до університету.
10. Останнім часом я зрідка (їздити) громадським транспортом.

ВІДКРИТТЯ ПЕНІЦИЛІНУ. DISCOVERY OF PENICILLIN

Завдання 67.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Винахід, винаходити, винайти, винахідник, винахідливий

1. Мій молодший брат дуже ... і розумний хлопчик.
2. Він любить ... різні цікаві речі.
3. Видатний ... Вінтон Серф уперше розробив Інтернет.
4. У 1879 році Томас Едісон ... електричну лампочку.
5. Колесо – найдавніший та найважливіший ... людства, що змінив світ.

II.

Дослід, дослідження, досліджувати, дослідник, дослідницький

1. У Харкові відкрили новий ... центр.
2. У лабораторіях учені роблять важливі ... .
3. Нещодавно викладач показав студентам цікавий ... .
4. Відомий ... Олександр Грехем Белл винайшов телефон.
5. Маленькі діти весь час ... світ і відкривають щось нове.

III.

Хворіти, захворіти, захворювання, хворий, хвороба

1. Мій батько займається спортом, тому він рідко ... .
2. Ахмед не вдягнув шапку, коли було холодно, й ... .
3. Запалення легень – важке ... .
4. Лікар оглянув ... чоловіка.
5. Грип – інфекційна ... .

Завдання 68.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

унікальний ≠ звичайний (unique ≠ ordinary)

блискучий ≠ тьмянний (shining, brilliant ≠ dark, dull)

цілющий ≠ отруйний (curative, healing ≠ poisonous, toxic)

охайний ≠ брудний (tidy ≠ dirty)

безпечний ≠ шкідливий (safe ≠ harmful)

В. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Деякі гриби **шкідливі** для здоров'я людини, а деякі ... .
2. У моєму саду ростуть **звичайні** рослини, а в Ботанічному саду ... .
3. Стара сумка мала **тьмяний** колір, а нова ... .
4. Її халат завжди має **охайний** вигляд, а його ... .
5. Викладач ботаніки сказав: «Подивіться й запам'ятайте: ця червона ягода **цілюща**, а зелена ...».

Завдання 69.**А. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:**

страшний = жахливий (scary = terrible = frightful)

блискучий = відомий = видатний (brilliant = famous = outstanding)

захворювання = хвороба (disease)

безпечний = нешкідливий (safe = harmless)

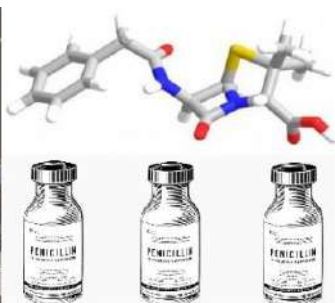
дивовижний = надзвичайний (amazing = extraordinary)

В. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. **Блискучий** учений отримав Нобелівську премію.
2. Нещодавно ми подивилися **жахливий** фільм.
3. Париж – **надзвичайне** місто.
4. Сучасні лікарі знають як лікувати тяжкі **хвороби**.
5. Вода гірського озера чиста й **нешкідлива**.

Завдання 70. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Александр Флемінг

Пеніцилін – це дивовижне відкриття, ліки від багатьох страшних хвороб, які забрали мільйони життів! Пеніцилін був винайдений 3 вересня 1928 року Олександром Флемінгом – блискучим дослідником. У ті часи Флемінг вивчав стафілокок, але його лабораторію часто можна було знайти в неохайному стані, що

стало причиною відкриття.

Завдання 71. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

забирати / забрати (take away)

винаходити / винайти (invent)

вивчати / вивчити (study)

знаходити / знайти (find)

ставати / стати (become)

Завдання 72. Складіть словосполучення. Make the phrases:

забирати / забрати кого? що? Асс.с. №4 (дитина, залікова книжка, лист, життя)

звідки? Г.с. №2 (дитячий садок, деканат, пошта)

винаходити / винайти що? Асс.с. №4 (колесо, телефон, Інтернет, антибіотик, машина)

вивчати / вивчити що? Асс.с. №4 (хімія, біологія, українська мова, бактерії, стафілокок)

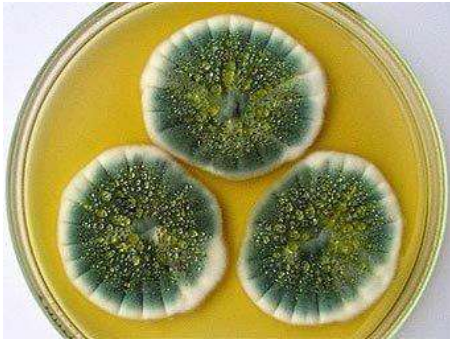
знаходити / знайти що? Асс.с. №4 (вулиця, дім, кімната, лабораторія)

ставати / стати ким? чим? Ін.с. №5 (фармацевт, лікар, викладач, причина)

Завдання 73. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Пеніцилін – це ... .
2. Пеніцилін був винайдений ...
3. Флемінг вивчав ... .
4. Лабораторію Флемінга можна було знайти ... .

Завдання 74. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

3 вересня 1928 року Флемінг повернувся до своєї лабораторії після місячної відсутності. Він намагався зібрати весь стафілокок, а потім натрапив на одну пластинку, на якій утворилися цвілеві гриби, а колонії стафілокока на ньому були винищені, й решти колоній практично не було. Речовину, яка з'явилася, дослідник назвав пеніциліном. У подальших дослідженнях він помітив, що пеніцилін впливає на стафілокок та інші

збудники, які викликають такі хвороби, як пневмонія, скарлатина, дифтерія та менінгіт.

Завдання 75. Продієвідмініюйте. Conjugate the verbs:

- повертатися / повернутися (return)
- намагатися (try)
- натрапляти / натрапити (stumble, meet)
- утворюватися / утворитися (formed)
- винищувати / винищити (annihilate, exterminate)
- називати / назвати (call by a name, name)
- помічати / помітити (notice)
- впливати / вплинути (influence)
- викликати / викликати (call, cause)

Завдання 76. Складіть словосполучення. Make the phrases:

повертатися / повернутися звідки? Г.с. №2 (відпустка, відрядження, канікули)

намагатися що зробити? Інф. (зібрати, зрозуміти, вирішити)

натрапляти / натрапити на що? Асс.с. №4 (тарілка, пробірка, пластинка)

утворюватися / утворитися де? Р.с. №6 (тарілка, пробірка, пластинка)

винищувати / винищити що? Асс.с. №4 (мікроби, бактерії, віруси)

називати / назвати кого? що? Асс.с. №4 (син, дочка, речовина, рослина)

помічати / помітити кого? що? Асс.с. №4 (друзі, властивості)
впливати / вплинути на кого? на що? Асс.с. №4 (студенти, збудники)
викликати / викликати кого? що? Асс.с. №4 (секретар, викладач,
 пневмонія, скарлатина, дифтерія, менінгіт)

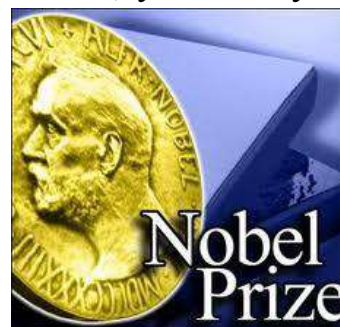
Завдання 77. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Флемінг повернувся до лабораторії після ... .
2. Флемінг намагався зібрати ... .
3. Флемінг натрапив на пластинку, на якій утворилися ... .
4. Речовину, яка з'явилася, дослідник назвав ... .
5. Флемінг помітив, що пеніцилін впливає на ... .

Завдання 78. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Багато років учений намагався вдосконалити новий винахід, але не міг вивести бездоганну культуру. Йому допомогли біохіміки Говард Вальтер Флорі й Ернст Борис Чейн. Першою людиною, яку врятували новим антибіотиком, був 15-річний юнак, у якого було зараження крові. У 1945 році Флемінг, Чейн і Флорі отримали Нобелівську премію з медицини й фізіології "За відкриття пеніциліну та його цілющі

властивості при будь-яких інфекційних захворюваннях". Пеніцилін допомагає запобігти утворенню інфекцій після опіків і ран – до його відкриття всі ці захворювання були смертельними.

Завдання 79. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

вдосконалювати / вдосконалити (improve)
 виводити / вивести (take out, grow)
 допомагати / допомогти (help)
 рятувати / врятувати (save)
 отримувати / отримати (receive)

Завдання 80. Складіть словосполучення. Make the phrases:

вдосконалювати / вдосконалити що? Асс.с. №4 (робота, винахід)
виводити / вивести що? Асс.с. №4 (рослина, тварина, культура)
допомагати / допомогти кому? Д.с. №3 (батько, професор, жінка)
рятувати / врятувати кого? Асс.с. №4 (хлопчик, юнак, дівчинка)
чим? Ін.с. №5 (антибіотик, таблетки, пігулки)
отримувати / отримати що? Асс.с. №4 (повідомлення, премія, гроші)

Завдання 81. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Флемінг намагався вдосконалити ... .
2. Біохіміки Говард Флорі й Ернст Чейн допомогли ... .
3. 15-річний юнак був першою людиною, яку врятували ... .
4. Флемінг, Чейн і Флорі отримали ... .
5. Пеніцилін допомагає запобігти ... .

Завдання 82. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Цікаво, що патент на винахід пеніциліну досі ніхто не отримав. Видатні дослідники Флемінг, Флорі та Чейн відмовилися від присудження патенту. Вони вважали, що препарат, який має унікальні властивості рятувати життя й здоров'я людей, не повинен бути джерелом наживи та прибутку. Відкриття пеніциліну залишається єдиним такого рівня винаходом, на авторське право якого ніколи не претендували. Варто

також додати, що отримавши перемогу над найбільш поширеними та небезпечними інфекційними захворюваннями, пеніцилін подовжив життя людству приблизно на 33 роки.

Завдання 83. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

- відмовлятися / відмовитися (refuse)
 залишатися / залишитися (stay, remain)
 претендувати (claim, pretend)
 додавати / додати (add)
 подовжувати / подовжити (prolong)

Завдання 84. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- відмовлятися / відмовитися від чого?** G.c. №2 (винагорода, патент, кава, молоко)
залишатися / залишитися де? P.c. №6 (Європа, Азія, Африка, світ)
претендувати на що? Acc.c. №4 (авторське право, відмінні оцінки)
додавати / додати що? Acc.c. №4 (цукор, сіль, інформація)
 до чого? G.c. №2 (чай, суп, повідомлення)
подовжувати / подовжити що? Acc.c. №4 (заняття, життя, час)

Завдання 85. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Патент на винахід пеніциліну ... .
2. Дослідники Флемінг, Флорі та Чейн відмовилися від ... .
3. Препарат, який має унікальні властивості рятувати життя й здоров'я людей, не повинен бути ... .
4. Відкриття пеніциліну залишається ... .
5. Пеніцилін подовжив ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ зазвичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 86. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

- Софія часто ... матері робити домашні справи. Вчора вона ... приготувати вечерю. (допомагати / допомогти)
- Андрій завжди ... вродливих дівчат. Нещодавно він ... гарну дівчину, й вирішив познайомитися з нею. (помічати / помітити)
- Лікарі кожен день ... життя пацієнтів. Минулого тижня досвідчений лікар ... маленького хлопчика. (рятувати / врятувати)
- В університеті студенти ... різні предмети. Вони вже ... багато цікавого. (вивчати / вивчити)
- Вранці Ахмед ... листа з новим розкладом від секретаря. Ми постійно ... повідомлення від друзів. (отримувати / отримати)

Завдання 87. Прочитайте текст. Read the text:

ВІДКРИТТЯ ПЕНІЦИЛІНУ

Пеніцилін – це дивовижне відкриття, ліки від багатьох страшних хвороб, які забрали мільйони життів! Пеніцилін був винайдений 3 вересня 1928 року Олександром Флемінгом – блискучим дослідником. У ті часи він вивчав стафілокок, але його лабораторію часто можна було знайти в неохайному стані, що стало причиною відкриття.

3 вересня 1928 року Флемінг повернувся до своєї лабораторії після місячної відсутності. Він намагався зібрати весь стафілокок, а потім натрапив на одну пластинку, на якій утворилися цвілеві гриби, а колонії стафілокока на ньому були винищені, й решти колоній практично не було. Речовину, яка з'явилася, дослідник назвав пеніциліном. У подальших дослідженнях він помітив, що пеніцилін впливає на стафілокок та інші збудники, які викликають такі хвороби, як пневмонія, скарлатина, дифтерія та менінгіт.

Багато років учений намагався вдосконалити новий винахід, але не міг вивести бездоганну культуру. Йому допомогли біохіміки Говард Вальтер Флорі й Ернст Борис Чейн. Першою людиною, яку врятували новим антибіотиком, був 15-річний юнак, у якого було зараження крові. У 1945 році Флемінг, Чейн і Флорі отримали Нобелівську премію з медицини й фізіології "За відкриття пеніциліну та його цілющі властивості при будь-яких інфекційних захворюваннях". Пеніцилін

допомагає запобігти утворенню інфекцій після опіків і ран – до його відкриття всі ці захворювання були смертельними.

Цікаво, що патент на винахід пеніциліну досі ніхто не отримав. Видатні дослідники Флемінг, Флорі та Чейн відмовилися від присудження патенту. Вони вважали, що препарат, який має унікальні властивості рятувати життя й здоров'я людей, не повинен бути джерелом наживи та прибутку. Відкриття пеніциліну залишається єдиним такого рівня винаходом, на авторське право якого ніколи не претендували. Варто також додати, що отримавши перемогу над найбільш поширеними та небезпечними інфекційними захворюваннями, пеніцилін подовжив життя людству приблизно на 33 роки.

Завдання 88. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

дивовижне	інфекція
блискучий	властивості
неохайний	гриби
цвілеві	захворювання
новий	культура
бездоганна	премія
нобелівська	винахід
інфекційне	стан
унікальні	відкриття
небезпечна	дослідник

Завдання 89. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Флемінг ... стафілокок.
2. Лабораторію Флемінга можна було знайти в ... стані.
3. Флемінг ... до своєї лабораторії після місячної відсутності.
4. На пластинці ... цвілеві гриби.
5. Речовину, яка з'явилася, дослідник ... пеніциліном.
6. Учений намагався ... новий винахід.
7. Флемінг не міг ... бездоганну культуру.
8. Пеніцилін ... запобігти утворенню інфекцій
9. Флемінг, Флорі та Чейн ... від присудження патенту.
10. Пеніцилін має унікальні ... рятувати життя й здоров'я людей.

Завдання 90. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Ким і коли було відкрито пеніцилін?
2. Що вивчав дослідник?
3. Що утворилося на пластинці замість стафілококу?
4. Збудники яких хвороб знищує пеніцилін?
5. Хто допоміг Флемінгові вдосконалити новий винахід?
6. Кого рятували новим антибіотиком?
7. Що отримали дослідники за відкриття пеніциліну?
8. Хто отримав патент на винахід пеніциліну?

9. Чому вчені відмовилися від присудження патенту?
10. На скільки років пеніцилін подовжив життя людству?

Завдання 91. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Пеніцилін – дивовижні ліки.
2. Причина відкриття пеніциліну.
3. Відкриття пеніциліну.
4. Властивості пеніциліну
5. Допомога біохіміків Флорі й Ернст Чейна.
6. Присудження Нобелівської премії.
7. Відмова від патенту.
8. Подовження життя людству.

Завдання 92.

Розкажіть про відоме вам відкриття фармацевтичного препарату.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Оберіть правильні відповіді

1. Пеніцилін винайшов ...
  - а) Олександр Флемінг;
  - б) Говард Вальтер Флорі;
  - в) Ернст Борис Чейн.
2. Флемінг вивчав ...
  - а) стафілокок;
  - б) гриби;
  - в) мікроорганізми.
3. Флемінг повернувся до своєї лабораторії після ...
  - а) 7 днів;
  - б) 14 днів;
  - в) 30 днів.
4. На одній із пластинок утворилися ...
  - а) невідомі віруси;
  - б) нові бактерії;
  - в) цвілеві гриби.
5. Пеніцилін впливає на ...
  - а) збудники, які викликають грип;
  - б) збудники, які викликають скарлатину;
  - в) збудники, які викликають вірусні захворювання.
6. Багато років Флемінг намагався ...
  - а) повторити свій винахід;
  - б) вдосконалити свій винахід;
  - в) вивести нову культуру.

7. Флемінгові допомогли ...
- а) біофізики;
  - б) біохіміки;
  - в) біотехнологи.
8. Першою людиною, яку врятували новим антибіотиком, був ...
- а) юнак, у якого було зараження крові;
  - б) чоловік, у якого була пневмонія;
  - в) хлопчик, у якого була скарлатина.
9. Флемінг, Чейн і Флорі отримали ...
- а) Нобелівську премію;
  - б) премію «Оскар»;
  - в) премію Греммі.
10. Пеніцилін допомагає запобігти ...
- а) утворенню інфекцій;
  - б) розвитку алергії;
  - в) розмноженню вірусів.
11. До відкриття пеніциліну смертельними були ...
- а) головний біль;
  - б) нервові розлади;
  - в) інфекцій після опіків і ран.
12. Флемінг, Флорі та Чейн вважали, що препарат, який має унікальні властивості рятувати життя й здоров'я людей, ...
- а) повинен роздаватися безкоштовно;
  - б) не повинен бути джерелом наживи;
  - в) не повинен продаватися в аптеках.
13. Авторське право на винахід пеніциліну ...
- а) отримав Флемінг;
  - б) отримали діти Флемінга;
  - в) ніхто не отримав;
14. Пеніцилін подовжив життя людству на ...
- а) 10 років;
  - б) 20 років;
  - в) 33 роки.

ТЕМА №4
ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУЧНИКІВ
І, Й, А, АЛЕ, ОДНАК, АБО, ЧИ
У СКЛАДНОСУРЯДНОМУ РЕЧЕННІ
THE USE OF CONJUNCTIONS *І, Й, А, АЛЕ, АБО, ЧИ*
IN A COMPOUND SENTENCE

<i>і, й</i>	= також, теж (однакові)	Я студент університету, і мій брат студент.
	= потім (послідовність)	Прийшла весна, і з'явилися перші квіти.
	= тому (результат)	На дорозі було слизько, і я боявся їхати на машині
<i>а</i>	≠ (зіставлення, протиставлення)	Братові подобається грати на гітарі, а сестра любить співати.
<i>але, однак</i>	незвичний, неочікуваний результат	Олена прочитала статтю, але нічого не зрозуміла.
<i>або, чи</i>	варіанти	В університет друзі їдуть на метро, або вони можуть викликати таксі.

Завдання 93. Уставте пропущені сполучники *і, й, а*. Fill in the missing conjunctions *і, й, а*.

1. Стіл стоїть біля вікна, ... стільці стоять там.
2. Стіл стоїть біля вікна, ... стільці стоять біля дверей.
3. Мій брат добре грає у футбол, ... мені подобається ця гра.
4. Мій брат добре грає у футбол, ... мені подобаються шахи.
5. Його батько працює лікарем, ... мати й сестра – лікарі.
6. Його батько працює лікарем, ... мати й сестра – викладачі.
7. Друзі йдуть до бібліотеки, ... я йду з ними.
8. Друзі йдуть до бібліотеки, ... я йду до деканату.
9. Я вчуся у фармацевтичному університеті, ... мій друг учиться у фармацевтичному університеті.
10. Я вчуся у фармацевтичному університеті, ... мій друг учиться у медичному університеті.

Завдання 94. Уставте пропущені сполучники *і, й, а, але, однак*. Fill in the missing conjunctions *і, й, а, але, однак*.

1. Це дуже цікава книга, ... в мене немає часу її почитати.
2. Сана любить яблука, ... Надії подобається виноград.
3. У нашій кімнаті є телевізор, ... ми його майже не дивимося.
4. Хана вчиться на третьому курсі, ... Діна вчиться на четвертому.
5. Пішов сніг, ... стало холодно.
6. У вівторок буде лекція, ... в середу практичне заняття.

- , а ...
, але ...
5. Харків – гарне місто, і ...
    , а ...
    , але ...
6. Ми постукали у двері, і ...
    , а ...
    , але ...
7. Батькові подобається дивитися телевизор, і ...
    , а ...
    , але ...
8. Хасан багато працює, і ...
    , а ...
    , але ...
9. Улітку я поїду до батьків, і ...
    , а ...
    , але ...
10. Товариш купив новий телефон, і ...
    , а ...
    , але ...

**ДИВОВИЖНІ ФАРМАЦЕВТИЧНІ ВИНАХОДИ
(КОКА-КОЛА)**

AMAZING PHARMACEUTICAL INVENTIONS (COCA-COLA)

Завдання 98.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Вживати, вжити, вживання, жити, життя, живіт, живий

1. У цьому реченні слід ... Родовий відмінок.
2. Щоб бути здоровим, Сергій завжди ... овочі й фрукти.
3. В Україні намагаються обмежити ... тютюну й алкоголю.
4. Мій молодший брат дуже ... і веселий хлопчик.
5. Ми з друзями ... в новому районі міста.
6. Коли студенти закінчать університет, у них почнеться нове, цікаве ... .
7. Микола з'їв багато солодкого, і тепер у нього болить ... .

II.

Розробити, розробляти, розробка, робота, робітник, робочий

1. На фабриці працює досвідчений ... .
2. Нещодавно інженер ... нову машину.
3. Він постійно ... цікаві моделі.
4. Діти пишуть вправи в ... зошиті.

5. Моя сестра лікар, вона працює в лікарні й любить свою ... .
6. За ... харківського університету побудували сучасний завод.

III.

Практика, практично, практичний, практикант, практикуватися

1. Кока-колу п'ють ... в усіх країнах світу.
2. Для того, щоб вільно розмовляти іноземною мовою, потрібна ... .
3. У лабораторії студенти виконали ... роботу.
4. Треба довго ..., перед тим як зробити щось красиво й правильно.
5. Молодий ... привітно зустрів пацієнтів.

Завдання 99.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

- власний** ≠ **чужий** (own ≠ other, alien)
швидко ≠ **повільно** (quickly ≠ slowly)
збільшуватися ≠ **зменшуватися** (increase ≠ decrease)
великий ≠ **маленький** (big ≠ small)
купити ≠ **продати** (buy ≠ sell)

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Кількість хворих людей зимою **збільшується**, а літом ... .
2. У вітальні зліва стоїть **маленький** диван, а справа ... телевизор.
3. Студент читає голосно й **швидко**, а студентка ... й правильно.
4. Денис **продав** стару машину й ... нову.
5. Алі повернув **чужий** словник і відкрив ... .

Завдання 100.

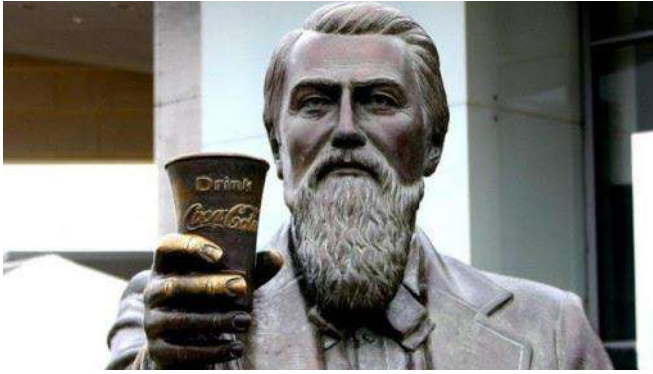
A. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:

- вживати** = **використовувати** (use)
популярний = **визнаний** = **широковідомий** (popular, recognized, well-known)
виготовляти = **робити** = **випускати** (make, do, produce)
придумати = **вигадати** = **винайти** (think up, invent)
прибуток = **статок** = **дохід** (profit, income)

B. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. Щоб краще пояснити власну думку, треба **використовувати** синоніми й антоніми.
2. До нашого міста на гастролі скоро приїде **популярний** співак.
3. На Харківській кондитерській фабриці **виготовляють** дуже смачні шоколадні торти.
4. Марина **придумала** нову страву для святкової вечері.
5. Засновник соціальної мережі Facebook Марк Цукерберг отримує величезні **прибутки** завдяки своєму винаходу.

Завдання 101. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Кока-Кола – один із найвідоміших напоїв на Землі. Його винаходу ми завдячуємо американському фармацевту Джону Сміту Пембертону.

Дитинство і юність Джона Пембертона пройшли в місті Коламбус. Він закінчив фармацевтичну школу при місцевому

університеті. У роки громадянської війни в США Пембертон служив у лавах армії Конфедерації (Півдня) й отримав поранення. Згодом пристрасився до морфію як знеболювального. У пошуках ліків від своєї залежності Пембертон почав експериментувати з препаратами, які виготовляв із листя коки, та винами на її основі. У 1880 році він створив власний напій «Французьке вино Пембертона». Цей напій досить швидко став популярним як ефективний лікарський засіб від депресії, наркоманії, алкоголізму та неврастенії.

Завдання 102. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

завдячувати / завдячити (thank)

проходити / пройти (pass)

служити (serve)

пристраститися (develop, passion, get addicted)

створювати / створити (create)

Завдання 103. Складіть словосполучення. Make the phrases:

завдячувати / завдячити кому? *D.c. №3* (батько, матір, родина, вчитель, учений, лікар, фармацевт)

проходити / пройти де? *P.c. №6* (село, місто, стадіон, аптека, лікарня)

служити де? *P.c. №6* (армія)

пристраститися до чого? *G.c. №2* (алкоголь, морфій, нікотин, наркотики)

створювати / створити що? *Acc.c. №4* (напій, проект, програма)

Завдання 104. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Винаходу Кока-Коли ми завдячуємо ... .

2. Дитинство і юність Джона Пембертона пройшли ... .

3. У роки громадянської війни в США Пембертон служив ... .

4. Після поранення Пембертон пристрасився до ... .

5. У 1880 році Пембертон створив ... .

Завдання 105. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Але невдовзі законодавство обмежило вживання алкоголю. Це змусило Джона Пембертона зайнятися розробкою безалкогольного варіанту свого напою. Щоб удосконалити рецепт, він звернувся по допомогу до аптекаря Вілліса Вінебла. Разом фармацевти змішали сироп на основі листя коки й горіхів кола з водою. Спочатку напій не мав великого успіху, у середньому його купували щодня всього 9 чоловік. Випадково продавець, готуючи сироп, переплутав крани й налив газовану воду замість звичайної. Популярність напою одразу збільшилася, і прибуток від його продажу теж.

Завдання 106. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

обмежувати / обмежити (limit, restrict)
 вживати / вжити (use / take / consume)
 змушувати / змусити (compel, force)
 удосконалювати / удосконалити (improve)
 змішувати / змішати (mix)
 купувати / купити (buy)
 переплутати (confuse, mix up)
 наливати / налити (pour)
 збільшувати(ся) / збільшити(ся) (increase)

Завдання 107. Складіть словосполучення. Make the phrases:

обмежувати / обмежити кого? що? Асс.с. №4 (студенти, споживачі, пацієнти, споживання, час)
вживати / вжити що? Асс.с. №4 (молоко, морква, часник, вітаміни, алкоголь, тютюн)
змушувати / змусити кого? Асс.с. №4 (друг, подруга, брат, сестра, винахідник, учений, фармацевт)
удосконалювати / удосконалити що? Асс.с. №4 (рецепт, винахід, напій, страва, салат)
змішувати / змішати що? Асс.с. №4 (сіль, цукор, сироп)
з чим? Ін.с. №5 (вода, олія, спирт)
купувати / купити що? Асс.с. №4 (хліб, картопля, сметана, молоко)
переплутати кого? що? Асс.с. №4 (Андрій, Олена, риба, звичайна вода)
з ким? з чим? Ін.с. №5 (Сергій, Марія, м'ясо, газована вода)
наливати / налити що? Асс.с. №4 (сік, чай, кава, вода)

збільшувати / збільшити що? Асс.с. №4 (популярність, кількість, прибутки, статки, доходи)

Завдання 108. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Законодавство обмежило . . . .
2. Обмеження вживання алкоголю змусило Джона Пембертона . . . .
3. Пембертон звернувся по допомогу до аптекаря Вілліса Вінебла, щоб . . . .
4. Фармацевти змішали . . . .
5. Спочатку напій купували . . . .
6. Випадково продавець переплутав . . . .
7. Продавець налив . . . .
8. Популярність напою одразу . . . .

Завдання 109. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Назву напою й логотип Соса-Сола придумав і власноруч написав бухгалтер Джона Пембертона Френк Робінсон. Логотип уперше з'явився в газетному оголошенні 16 червня 1887 року й з того часу практично не змінився. Френк

Робінсон зайнявся рекламною кампанією з популяризації "Кока-Коли", яка рекламувалась як "тонік для мозку, що лікує головний біль, знімає втому й заспокоює нерви".

Завдання 110. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

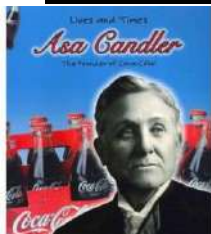
- придумувати / придумати (think out, come up with)
 писати / написати (write)
 з'являтися / з'явитися (appear)
 змінювати(ся) / змінити(ся) (change)
 займатися / зайнятися (do, engage)
 рекламувати (advertise)
 знімати / зняти (remove)
 заспокоювати / заспокоїти (soothe / calm)

Завдання 111. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- придумувати / придумати що? Асс.с. №4** (ім'я, назва, план)
писати / написати що? Асс.с. №4 (текст, лист, контрольна робота)
з'являтися / з'явитися де? Р.с. №6 (журнал, газета, Харків, вулиця, оголошення, будинок)
змінювати / змінити що? Асс.с. №4 (назва, одяг, взуття, закінчення)
займатися / зайнятися чим? Ін.с. №5 (фізика, хімія, математика, біологія, українська мова, рекламна кампанія)
рекламувати що? Асс.с. №4 (напої, ліки, парфуми, солодощі)
знімати / зняти що? Асс.с. №4 (верхній одяг, халат, шапка, втома, біль)
заспокоювати / заспокоїти що? Асс.с. №4 (головний біль, нерви)

Завдання 112. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Назву напою й логотип Соса-Кола придумав і написав ... .
2. Логотип уперше з'явився ... .
3. З того часу логотип практично ... .
4. Френк Робінсон зайнявся ... .
5. "Кока-Кола" рекламувалась як ... .

Завдання 113. Прочитайте й перекладіть. Complete the sentences:

Після смерті Пембертона його спадкоємці в 1889 році за 550 доларів продали формулу "Кока-Коли" місцевому фармацевту Асі Гріггсу, який через три роки заснував компанію "Соса-Кола" й заробив мільйонні статки.

Зараз напій продається більш ніж у 200 країнах світу.

Завдання 114. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

засновувати / заснувати (establish, found)

заробляти / заробити (earn)

Завдання 115. Складіть словосполучення. Make the phrases:

засновувати / заснувати *що?* *Асс.с. №4* (університет, академія, компанія)

де? *Р.с. №6* (країна, місто, Київ, Одеса)

заробляти / заробити *що?* *Асс.с. №4* (гроші, повага, популярність)

Завдання 116. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Після смерті Пембертона його спадкоємці ... .
2. Аса Гріггс заснував ... .
3. Аса Гріггс заробив ... .
4. Зараз напій продається ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ зазвичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 117. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. У деяких сім'ях гроші ... чоловік, а дружина займається домашнім господарством. Минулого року Сергій ... багато грошей і купив собі машину. (заробляти / заробити)
2. Щодня студенти ... домашнє завдання. Сьогодні вони вже ... всі вправи й пішли відпочивати. (писати / написати)
3. Під час вечері Марина завжди сама ... чай батькам. Уранці Карина ... собі запашну каву. (наливати / налити)
4. Друзі часто ... продукти в центральному супермаркеті. Нещодавно вони ... овочі на маленькому базарі. (купувати / купити)
5. Коли мій брат малює, він постійно ... різні фарби. Фармацевти ... сироп з водою й отримали оригінальний напій. (змішувати / змішати)

Завдання 118. Прочитайте текст. Read the text:

**ДИВОВИЖНІ ФАРМАЦЕВТИЧНІ ВИНАХОДИ
(КОКА-КОЛА)**

Кока-Кола – один із найвідоміших напоїв на Землі. Його винаходу ми завдячуємо американському фармацевту Джону Сміту Пембертону.

Дитинство і юність Джона Пембертона пройшли в місті Коламбус. Він закінчив фармацевтичну школу при місцевому університеті. У роки громадянської війни в США Пембертон служив у лавах армії Конфедерації (Півдня) й отримав поранення. Згодом пристрастився до морфію як знеболювального. У пошуках ліків від своєї залежності Пембертон почав експериментувати з препаратами, які виготовляв із листя коки, та винами на її основі. У 1880 році він створив власний напій «Французьке вино Пембертона». Цей напій досить швидко став популярним як ефективний лікарський засіб від депресії, наркоманії, алкоголізму та неврастенії.

Але невдовзі законодавство обмежило вживання алкоголю. Це змусило Джона Пембертона зайнятись розробкою безалкогольного варіанту свого напою. Щоб удосконалити рецепт, він звернувся по допомогу до аптекаря Вілліса Вінебла. Разом фармацевти змішали сироп на основі листя коки й горіхів кола з водою. Спочатку напій не мав великого успіху, у середньому його купували щодня всього 9 чоловік. Випадково продавець, готуючи сироп, переплутав крани й налив газовану воду замість звичайної. Популярність напою одразу збільшилася, і прибуток від його продажу теж.

Назву напою й логотип «Coca-Cola» придумав і власноруч написав бухгалтер Джона Пембертона Френк Робінсон. Логотип уперше з'явився в газетному оголошенні 16 червня 1887 року й з того часу практично не змінився. Френк Робінсон зайнявся рекламною кампанією з популяризації «Кока-Коли», яка рекламувалась як "тонік для мозку, що лікує головний біль, знімає втому й заспокоює нерви".

Після смерті Пембертона його спадкоємці в 1889 році за 550 доларів продали формулу «Кока-Коли» місцевому фармацевту Асі Гріггсу, який через три роки заснував компанію «Coca-Cola» й заробив мільйонні статки.

Зараз напій продається більш ніж у 200 країнах світу.

Завдання 119. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

американський	біль
фармацевтичний	статки
лікарський	вода
безалкогольний	кампанія
великий	оголошення
газована	університет
газетне	засіб
рекламна	напій
головний	фармацевт
мільйонні	успіх

Завдання 120. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Кока-Кола – один із ... напоїв на Землі.
2. Джон Пембертон ... фармацевтичну школу.
3. Пембертон ... у лавах армії Конфедерації й ... поранення.
4. Пембертон почав ... з препаратами, які виготовляв із листя коки.
5. Законодавство обмежило ... алкоголю.
6. Фармацевти ... сироп на основі листя коки й горіхів кола з водою.
7. Продавець ... крани й налив газовану воду замість звичайної.
8. Логотип уперше ... у газетному оголошенні.
9. Спадкоємці Пембертона ... формулу «Кока-Коли» місцевому фармацевту Асі Гріггсу.
10. Аса Гріггс ... компанію «Coca-Cola» й ... мільйонні статки.

Завдання 121. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Кому ми завдячуємо винаходу Кока-Коли?
2. Чому Пембертон пристрасився до морфію?
3. З чого було виготовлено «Французьке вино Пембертона»?
4. Що змусило Джона Пембертона зайнятися розробкою безалкогольного варіанту свого напою?
5. До кого звернувся Пембертон, щоб удосконалити рецепт напою?
6. Хто придумав назву напою й логотип «Coca-Cola»?
7. Як засіб від чого рекламувалась «Кока-Кола»?
8. Що зробили спадкоємці після смерті Пембертона?
9. Що заснував Аса Гріггс?
10. У скількох країнах світу «Кока-Кола» продається зараз?

Завдання 122. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Один із найвідоміших напоїв на Землі.
2. Дитинство і юність Джона Пембертона.
3. Експерименти Пембертона в пошуках ліків від своєї залежності.

4. «Французьке вино Пембертона».
5. Розробка безалкогольного варіанту напою.
6. Газована вода замість звичайної.
7. Логотип «Coca-Cola».
8. Рекламна кампанія «Кока-Коли».
9. Аса Гріггс і компанія «Coca-Cola».

Завдання 123.

Розкажіть про ваш улюблений напій. Яка історія відкриття цього напою?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Оберіть правильні відповіді

1. Кока-Колу винайшов ...
  - а) Джон Сміт Пембертон;
  - б) Френк Робінсон;
  - в) Аса Гріггс.
2. Джон Пембертон навчався ...
  - а) у фармацевтичному університеті;
  - б) у фармацевтичному коледжі;
  - в) у фармацевтичній школі.
3. Пембертон пристрасився до морфію, тому що ...
  - а) прагнув гострих відчуттів;
  - б) відчував сильний біль;
  - в) лікувався від депресії.
4. Пембертон експериментував з препаратами з листя коки, оскільки ...
  - а) хотів створити ефективний лікарський засіб від алкоголізму;
  - б) хотів створити вино з лікувальними властивостями;
  - в) шукав ліки від своєї залежності.
5. У 1880 році Пембертон створив ...
  - а) Кока-Колу;
  - б) Французьке вино Пембертона;
  - в) власний безалкогольний напій.
6. «Французьке вино Пембертона» мало лікувати ...
  - а) неврастенію, алергію, депресію;
  - б) наркоманію, нежить, грип;
  - в) депресію, наркоманію, алкоголізм.
7. Пембертон почав займатись розробкою безалкогольного варіанту свого напою, тому що ...
  - а) аптекар Вілліс Вінебл порадив це зробити;
  - б) законодавство обмежило вживання алкоголю;
  - в) алкогольний напій погано впливав на пам'ять.
8. Фармацевти змішали сироп із ...

- а) кавою;
- б) вином;
- в) водою.

9. Спочатку напій не мав ...

- а) великого успіху;
- б) високої вартості;
- в) високої ефективності.

10. Продавець випадково ...

- а) додав газовану воду;
- б) додав цукор;
- в) додав ароматичну речовину.

11. Назву й логотип напою «Coca-Cola» придумав ...

- а) Вілліс Вінебл;
- б) Аса Гріггс;
- в) Френк Робінсон.

12. Логотип «Coca-Cola» уперше з'явився ...

- а) на рекламному щиті;
- б) в журналі для жінок;
- в) в газетному оголошенні.

13. Аса Гріггс заснував ...

- а) фармацевтичну корпорацію;
- б) компанію «Coca-Cola»;
- в) винну фабрику «Coca-Cola».

14. Напій «Кока-Кола» зараз продається ...

- а) більш ніж у 200 країнах світу;
- б) менш ніж у 200 країнах світу;
- в) рівно у 200 країнах світу.

ТЕМА №5

**ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУЧНИКІВ
ЩО, ЩОБ
У СКЛАДНОПІДРЯДНОМУ РЕЧЕННІ
THE USE OF CONJUNCTIONS *ЩО, ЩОБ* IN A COMPLEX SENTENCE**

ЩО	ЩОБ
<i>інформація, повідомлення</i>	<i>бажання, прохання, рекомендація, порада, вимога, наказ ... треба, потрібно, необхідно ...</i>
Він <i>знає</i> , що завтра буде контрольна робота.	Я <i>хочу</i> , щоб усі люди стали добрішими один до одного.
Вона <i>сказала</i> , що вивчає хімію та біологію.	Бабусі <i>треба</i> , щоб ви купили їй продукти.

S₁ – P₁	ЩО	S₂ – P₂
Вона <i>знає</i> ,	ЩО	сестра <i>купує</i> новий телефон.
Вона <i>знала</i> ,		сестра <i>купила</i> новий телефон.
Вона <i>буде знати</i> ,		сестра <i>купить</i> новий телефон.

S₁ – P₁	ЩОБ	S₂ – P₂ (-в, -ла, -ли)
Вона <i>радить</i> ,	ЩОБ	сестра <i>купила</i> новий телефон.
Вона <i>порадила</i> ,		
Вона <i>порадить</i> ,		

Завдання 124. Поясніть використання сполучників що, щоб. Explain the use of conjunctions *що, щоб*:

1. Іван хоче, щоб усім було весело.
2. Лікар сказав, що хворий має приймати ліки тричі на день.
3. Лікар сказав, щоб хворий приймав ліки тричі на день.
4. Сергій думав, що завтра буде сонячна погода.
5. Олена попросила, щоб Марина зачинила вікно.
6. Ахмед говорив, що він дуже любить чорну каву.
7. Дмитро порадив, щоб усі подивилися й послушали цей концерт.
8. Вони прочитали, що Харківський майдан Свободи найбільший не тільки в Україні, а й у Європі.
9. Мені потрібно, щоб ти прийшов завтра й допоміг мені.
10. Вона чула, що наступне літо буде спекотним і сухим.

Завдання 125. Уставте пропущені сполучники що або щоб. Fill in the missing conjunctions *що* or *щоб*:

1. Ахмед пообіцяв, ... не буде пропускати заняття.

2. Друг попросив, ... я увімкнув світло в кімнаті.
3. Даша хоче, ... ми повернулися додому на таксі.
4. Мама сказала, ... син помив руки.
5. Андрій написав, ... завтра він буде в університеті цілий день.
6. Секретар сказав, ... в понеділок буде вихідний.
7. Викладач радить, ... студенти щодня повторювали нові слова.
8. Христина сказала батькам, ... вона склала сесію на відмінно.
9. Усі казали йому, ... він дбав про своє здоров'я.
10. Наталя сказала, ... друзі збираються поїхати в Одесу влітку.

Завдання 126. Уставте пропущені сполучники що або щоб. Fill in the missing conjunctions що or щоб:

1. Ми знаємо, ... в Ахмеда велика сім'я.
2. Батьки хочуть, ... діти завжди були здорові й щасливі.
3. Діти побачили, ... на вулиці йде дощ.
4. Мені необхідно, ... лікар оглянув мене.
5. Роберт знає, ... Сана повернулася в Україну три дні тому.
6. Христині треба, ... учителька пояснила їй цю тему ще раз.
7. Викладач вимагає, ... студенти не запізнювалися на заняття.
8. Іван зрозумів, ... іспит буде важким і треба серйозно готуватися.
9. Нам потрібно, ... ви заповнили анкети до понеділка.
10. Я знав, ... в Україні взимку холодно.

Завдання 127. Змініть речення за зразком. Change the sentences by the example:

Зразок: Марина сказала, що Андрій купить їй усі продукти. – ...
 Марина попросила, щоб Андрій купив їй усі продукти.

1. Лікар сказав, що пацієнт повинен приймати вітаміни. – ...
2. Ахмед сказав, що завтра буде тепла погода. – ...
3. Діна сказала, що батьки куплять їй новий телефон. – ...
4. Студенти сказали, що іспити будуть неважкими. – ...
5. Я казав, що Антон подивиться цей історичний фільм. – ...
6. Викладач сказав, що студенти говоритимуть про свою країну. – ...
7. Алі сказав, що професор порадить йому літературу. – ...
8. Сара сказала, що її мама готує дуже смачний торт. – ...
9. Віктор сказав, що ми підемо до клубу завтра ввечері. – ...
10. Дівчина сказала, що подруга поверне їй книгу в суботу. – ...

Завдання 128. Уставте пропущені дієслова в потрібній формі. Fill in the missing verbs in the appropriate form:

1. Ми хочемо, щоб Андрій ... нас із цим фармацевтом. (познайомити)
2. Професор порекомендував, щоб студенти ... на консультацію. (прийти)
3. Христина попросила, щоб подруга ... їй. (зателефонувати)
4. Олександр хоче, щоб ми ... курку на вечерю. (приготувати)
5. Борис попросив, щоб Сергій ... йому свою книгу. (дати)
6. Декан вимагає, щоб студенти ... документи. (принести)

7. Алі хоче, щоб друг ... йому фотографії. (надіслати)
8. Викладач сказав, щоб студенти ... текст. (прочитати)
9. Друг порадив, щоб я ... новий фільм. (подивитися)
10. Лікар сказав, щоб пацієнт ... ліки двічі на день. (приймати)

Завдання 129. Закінчіть речення. Complete the sentences:

1. Брат знає, що ...
2. Він сказав, що ...
3. Вона думає, що ...
4. Викладач сподівається, що ...
5. Батько написав, що ...
6. Ми зрозуміли, що ...
7. Вони чули, що ...
8. Катерина прочитала, що ...
9. Друзі сказали, що ...
10. Вадим бачив, що ...

Завдання 130. Закінчіть речення. Complete the sentences:

1. Секретар сказав, щоб ...
2. Батьки хочуть, щоб ...
3. Лікар рекомендує, щоб ...
4. Професор радить, щоб ...
5. Декан вимагає, щоб ...
6. Студенти хочуть, щоб ...
7. Дівчина мріє, щоб ...
8. Я попросив, щоб ...
9. Йому треба, щоб ...
10. Їй необхідно, щоб ...
11. Нам потрібно, щоб ...

**ЦІКАВИЙ ОВОЧ (КАРТОПЛЯ)
AN INTERESTING VEGETABLE (POTATO)**

Завдання 131.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Свято, святковий, святково, святкувати

1. Сьогодні День народження Микити, увечері ми обов'язково будемо ...
2. Різдво – це найулюбленіше ... для українців.
3. Ми любимо Новий рік: веселі люди, ... вбрані вулиці, подарунки.
4. Коли до нас приходять гості, ми готуємо ... вечерю.

II.

Отрута, отруювати, отруїтися, отруйний, отруєння

1. У лісі є рослини, які спричиняють важкі ...

2. На екскурсії до зоопарку студенти бачили ... змії та павуків.
3. Заводи, фабрики, машини ... повітря в нашому місті.
4. Дмитро з'їв незнайомі гриби й ... .
5. Бджолину ... використовують для лікування багатьох хвороб.

III.

Крадій, крадений, крадіжка, крадькома, красти, вкрасти, крастися

1. Подивіться на нашого кота: він ..., неначе хоче когось зловити.
2. Поліція заарештувала ... .
3. Нікому не приносять щастя ... гроші.
4. Діти ... полізли на дерево.
5. Ганна дуже засмутилася, коли зрозуміла, що в автобусі в неї з кишені ... гроші.
6. Нам дуже прикро, що нашого знайомого звинувачують у ... .
7. Він чесна й порядна людина, яка ніколи не стане ... .

Завдання 132.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

- заборонити $\neq$ дозволити (prohibit $\neq$ allow)
 з'являтися $\neq$ зникати (appear $\neq$ disappear)
 святковий $\neq$ повсякденний (festive $\neq$ everyday)
 південний $\neq$ північний (southern $\neq$ northern)
 уранці $\neq$ увечері (in the morning $\neq$ in the evening)
 удень $\neq$ уночі (in the day time $\neq$ at night)

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Лікарі **заборонили** пацієнтові палити, але ... багато ходити.
2. Ірина розмовляла з подругами, і сумні думки поступово **зникали**, ... нові, веселі й оптимістичні.
3. Зазвичай ми їмо **повсякденну** їжу, а на Новий рік готуємо ... .
4. Намібія знаходиться в **Південній** Африці, а Алжир у ... .
5. **Уранці** світило сонце, а ... пішов дощ.
6. **Уночі** було холодно, а ... стало жарко.

Завдання 133.

A. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:

- отруйний = токсичний (poisonous = toxic)
 скрізь = всюди (everywhere)
 повсякденний = буденний (everyday)
 вишуканий = витончений = елегантний (refined = elegant)
 споживати = використовувати (consume = use)

B. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. Тютюновий дим **токсичний** як для дітей, так і для дорослих.
2. Він **скрізь** шукав свою книгу, але ніяк не міг знайти.

3. Моїй сестрі подобається займатися **буденними** справами, а я їх ненавиджу.

4. Марія прийшла на конференцію в новій **елегантній** сукні.

5. Батько завжди нагадує синові, що воду треба **споживати** розумно й ощадливо.

Завдання 134. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Сучасні українці не уявляють свого життя без картоплі. З неї можна приготувати близько двох тисяч страв. Картопля смакує варена, смажена та запечена. Вона є у вишуканих святкових та повсякденних стравах. Узагалі Україна

знаходиться на третьому місці у світі за споживанням картоплі. Але так було не завжди. Коли картопля вперше з'явилася в Україні, люди довгий час ставилися до неї з недовірою. Деякі намагалися їсти картопляні плоди, що ростуть на стеблах, труїлися ними й навіть не здогадувалися про те, що їсти треба бульби.

Завдання 135. Продісвідміняйте. Conjugate the verbs:

уявляти / уявити (imagine)
смакувати (be tasty, savor, flavorful)
знаходиться (be)
ставитися (treat)
намагатися (try)
труїтися / отруїтися (get poisoned)
здогадуватися / здогадатися (guess)

Завдання 136. Складіть словосполучення. Make the phrases:

уявляти / уявити *кого? що?* *Асс.с. №4* (дівчина, море, ліс, життя, квітка)
смакувати *кому?* *Д.с. №3* (українці, італійці, японці, французи)
знаходиться *де?* *Р.с. №6* (вулиця, місто, Київ, Харків, Україна)
ставитися *до кого? до чого?* *Г.с. №2* (син, хлопчик, дівчинка, картопля)
намагатися *що робити?* *Іnf.* (читати, розуміти, відповідати, їсти)
труїтися / отруїтися *чим?* *Іn.с. №5* (речовина, рослина, напій, їжа, гриби, ягоди, плоди)
здогадуватися / здогадатися *про що?* *Асс.с. №4* (подарунок, сюрприз, оцінка, правило)

Завдання 137. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Сучасні українці не уявляють свого життя без ... .

2. З картоплі можна приготувати ... .
3. Картопля смакує ... .
4. Україна знаходиться на третьому місці у світі за ... .
5. Коли картопля з'явилася в Україні, люди довгий час ставилися ... .
6. Люди намагалися їсти картопляні ... .

Завдання 138. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Уперше картоплю почали вирощувати тисячі років тому корінні жителі Південної Америки. А от до Європи її завезли лише в 1536 році, однак, дуже довго вона була непопулярним овочем. У Франції, наприклад, незвичний продукт лікарі визнали отруйним, і парламент навіть заборонив його розводити. Але через 200 років був неврожай хліба. Паризький аптекар Антуан Огюстен Пармантьє згадав про картоплю. Він варив кашу з крохмалю й рятував людей від голоду. Тоді король Франції

Людовік VI надав аптекареві ділянку землі й дозволив висадити там картоплю. Коли з'явилися квіти, аптекар подарував букет королю. Людовік VI, щоб не образити Антуана, вставив квітку в петлицю. Увечері королева з'явилася на балу з картопляними квітами у волоссі. Після цього всі жінки Франції мріяли отримати такі квіти. Але бульби росли тільки на городі аптекаря, який удень посилено охороняли солдати. На ніч охорона спеціально знімалася, щоб усі охочі, так би мовити, таємно могли вкрасти кілька картоплин для розведення у своїх садах.

Завдання 139. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

- завозити / завезти (take, bring, import)
- визнавати / визнати (identify, find, recognize)
- забороняти / заборонити (*prohibit*)
- згадувати / згадати (remember)
- варити / зварити (boil, cook)
- надавати / надати (give, provide)
- дозволяти / дозволити (*allow*)
- висаджувати / висадити (plant)
- дарувати / подарувати (give a present)
- образати / образити (offend, insult)
- вставляти / вставити (put into, fix in, insert)
- мріяти (dream)
- рости / вирости (grow)
- охороняти (protect, guard)
- красти / вкрасти (steal)

Завдання 140. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- завозити / завезти** *що?* *Асс.с. №4* (рис, картопля, тканина, квіти, спеції)
звідки? *Г.с. №2* (Америка, Азія, Китай)
куди? *Асс.с. №4* (Європа, Франція, Іспанія)
- визнавати / визнати** *кого? що?* *Асс.с. №4* (студент, овоч, гриб)
яким? *Іп.с. №5* (талановитий, корисний, отруйний)
- забороняти / заборонити** *кому?* *Д.с. №3* (люди, діти, пацієнти)
- згадувати / згадати** *кого? що?* *Асс.с. №4* (бабуся, дідусь, товариш, подруга
 батьківщина, школа, подорож)
- варити / зварити** *що?* *Асс.с. №4* (яйце, картопля, рис, суп, борщ)
- надавати / надати** *що?* *Асс.с. №4* (земля, квартира, порада)
кому? *Д.с.* (аптекарь, професор, учень)
- дозволяти / дозволити** *кому?* *Д.с.* (хлопчик, дівчинка, робітник)
- висаджувати / висадити** *що?* *Асс.с. №4* (полуниця, яблуна, троянди)
- дарувати / подарувати** *що?* *Асс.с. №4* (телефон, машина, любов)
- ображати / образити** *кого?* *Г.с. №2* (аптекарь, друзі, батьки)
- вставляти / вставити** *що?* *Асс.с. №4* (квітка, диск, фото)
куди? *Асс.с. №4* (ваза, комп'ютер, рамка)
- мріяти про** *що?* *Асс.с. №4* (робота, машина, родина, море, гори)
- рости / вирости** *де?* *Р.с. №6* (сад, город, поле, ліс, парк)
- охороняти** *кого? що?* *Асс.с. №4* (президент, король, банк, палац, кордон)
- красти / вкрасти** *що?* *Асс.с. №4* (телефон, документи, гроші)
у кого? *Г.с. №2* (Андрій, Максим, Ірина, Дарина)

Завдання 141. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Уперше картоплю почали вирощувати ... .
2. До Європи картоплю завезли ... .
3. У Франції незвичний продукт лікарі визнали ... .
4. Парламент заборонив ... .
5. Через 200 років був ... .
6. Паризький аптекарь Антуан Огюстен Пармантьє згадав ... .
7. Аптекарь варив кашу з крохмалю й рятував ... .
8. Король Франції Людовік VI надав аптекареві ділянку землі й дозволив ... .
9. Аптекарь подарував королю ... .
10. Увечері королева з'явилася ... .
11. Всі жінки Франції мріяли ... .
12. Город аптекаря удень охороняли ... .
13. На ніч охорона спеціально знімалася, щоб ... .

Завдання 142. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Крім того, Антуан приготував обід для короля Людовіка. Усі страви на столах були з картоплі, навіть вино. Першим дві тарілки вареної картоплі з'їв аптекар, за ним пригостився й король. Нові страви

багатьом припали до смаку. А вкрадені бульби люди згодом висадили на своїх городах. Це була друга половина XVIII століття.

Завдання 143. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

їсти / з'їсти (eat)

пригощатися / пригоститися (help oneself, treat, feast)

припадати / припасти до смаку (be to smb.'s taste)

Завдання 144. Складіть словосполучення. Make the phrases:

їсти / з'їсти *що?* *Асс.с. №4* (риба, м'ясо, картопля, морква, капуста, огірок)

пригощатися / пригоститися *чим?* *Ін.с. №5* (обід, вечеря, кава, чай, тістечко, цукерки, фрукти)

припадати / припасти *до чого?* *Г.с. №2* (смак, душа, серце)

Завдання 145. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Антуан приготував ... .

2. Усі страви на столах були з ... .

3. Першим дві тарілки вареної картоплі з'їв ... .

4. Нові страви багатьом припали ... .

5. Вкрадені бульби люди згодом висадили ... .

Завдання 146. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Зараз картоплю вирощують скрізь. Відомо, що фермер Семхат Халіл з Лівану потрапив до Книги рекордів Гіннеса завдяки улюбленому овочу. Він виростив найбільші у світі бульби розміром 11,2 кілограма.

Завдання 147. Продієвідмінійте. Conjugate the verb:

потрапляти / потрапити (get)

Завдання 148. Складіть словосполучення. Make the phrases:

потрапляти / потрапити *до чого? до кого?* *Г.с. №2* (книга, лікарня, лікар, аптека, фармацевт, деканат, декан)

Завдання 149. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Зараз картоплю вирощують ... .
2. Фермер Семхат Халіл з Лівану потрапив ... .
3. Семхат Халіл виростив ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ
заввичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 150. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Сергій часто ... квіти своїй дружині. На День народження друзі ... мені гітару. (дарувати / подарувати)
2. На іспитах студентам ... користуватися мобільними телефонами. Цьому хворому лікарі ... вставати з ліжка. (забороняти / заборонити)
3. Уранці молодший брат ... великий і смачний пиріг. Марина любить ... овочі й фрукти. (їсти / з'їсти)
4. Люди іноді ... один одного. Мій друг ... мене, але я вибачив йому. (ображати / образити)
5. У магазині мати ... синові купити іграшку. Заввичай батьки ... дітям бігати в парку. (дозволяти / дозволити)

Завдання 151. Прочитайте текст. Read the text:**КАРТОПЛЯ**

Сучасні українці не уявляють свого життя без картоплі. З неї можна приготувати близько двох тисяч страв. Картопля смакує варена, смажена та запечена. Вона є у вишуканих святкових та повсякденних стравах. Узагалі Україна знаходиться на третьому місці у світі за споживанням картоплі. *Але так було не завжди.* Коли картопля вперше з'явилася в Україні, люди довгий час ставилися до неї з недовірою. Деякі намагалися їсти картопляні плоди, що ростуть на стеблах, труїлися ними й навіть не здогадувалися про те, що їсти треба бульби.

Уперше картоплю почали вирощувати тисячі років тому корінні жителі Південної Америки. А от до Європи її завезли лише в 1536 році, однак, дуже довго вона була непопулярним овочем. У Франції, наприклад, незвичний продукт лікарі визнали отруйним, і парламент навіть заборонив його розводити. Але через 200 років був неврожай хліба. Паризький аптекар Антуан Огюстен Пармантьє згадав про картоплю. Він варив кашу з крохмалю й рятував людей від голоду. Тоді король Франції Людовік VI надав аптекареві ділянку землі й дозволив

висадити там картоплю. Коли з'явилися квіти, аптекар подарував букет королю. Людовік VI, щоб не образити Антуана, вставив квітку в петлицю. Увечері королева з'явилася на балу з картопляними квітами у волоссі. Після цього всі жінки Франції мріяли отримати такі квіти. Але бульби росли тільки на городі аптекаря, який удень посилено охороняли солдати. На ніч охорона спеціально знімалася, щоб усі охочі, так би мовити, таємно могли вкрасти кілька картоплин для розведення у своїх садах.

Крім того, Антуан приготував обід для короля Людовіка. Усі страви на столах були з картоплі, навіть вино. Першим дві тарілки вареної картоплі з'їв аптекар, за ним пригостився й король. Нові страви багатьом припали до смаку. А вкрадені бульби люди згодом висадили на своїх городах. Це була друга половина XVIII століття.

Зараз картоплю вирощують скрізь. Відомо, що фермер Семхат Халіл з Лівану потрапив до Книги рекордів Гіннеса завдяки улюбленому овочу. Він виростив найбільші у світі бульби розміром 11,2 кілограма.

Завдання 152. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

сучасні	овоч
смажена	Америка
святкова	жителі
картопляний	плід
корінні	страва
Південна	картопля
непопулярний	овоч
отруйний	квіти
картопляні	продукт
вкрадена	українці
улюблений	бульба

Завдання 153. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Картопля ... варена, смажена та запечена.
2. Люди ... картопляними плодами й навіть не ... про те, що їсти треба бульби.
3. Уперше картоплю почали ... корінні жителі Південної Америки.
4. До Європи картоплю ... лише в 1536 році.
5. Антуан Огюстен Пармантьє ... кашу з крохмалю й ... людей від голоду.
6. Король Франції Людовік VI ... аптекареві ділянку землі й ... висадити там картоплю.
7. Королева ... на балу з ... у волоссі.
8. Усі жінки Франції ... отримати такі квіти.
9. Антуан ... обід для короля Людовіка.
10. Першим дві тарілки вареної картоплі ... аптекар, за ним ... король.

Завдання 154. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Чи подобається вам картопля?
2. Які страви з картоплі ви готуєте?
3. Чи вирощують картоплю у вашій країні?
4. Де вперше почали вирощувати картоплю?
5. Чому картопля довго була непопулярним овочем?
6. Коли паризький аптекар Антуан Пармантьє згадав про картоплю?
7. Як аптекар рятував людей від голоду?
8. Як віддячив аптекарю король Франції Людовік VI?
9. Чому всі жінки Франції мріяли отримати картопляні квіти?
10. Чому город аптекаря охороняли солдати?
11. Що робили люди з украденими картоплинами?
12. Які страви Антуан Пармантьє приготував для короля?
13. Завдяки чому Семхат Халіл потрапив до Книги рекордів Гіннеса?

Завдання 155. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:**ПЛАН**

1. Картопля в житті сучасних українців.
2. Перша поява картоплі в Україні.
3. Батьківщина картоплі.
4. Непопулярний овоч.
5. Антуан Огюстен Пармантьє.
6. Букет королю.
7. Ідеї аптекаря щодо популяризації картоплі.
8. Обід для короля Людовіка.
9. Світовий рекорд.

Завдання 156.

Розкажіть про ваш улюблений овоч (фрукт). Яка історія його відкриття?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ**Оберіть правильні відповіді**

1. Сучасні українці не уявляють свого життя без ...
  - а) капусти;
  - б) моркви;
  - в) картоплі.
2. З картоплі можна приготувати ...
  - а) 20 страв;
  - б) 200 страв;
  - в) 2000 страв
3. За споживанням картоплі Україна знаходиться на...
  - а) 3 місці в Європі;
  - б) 3 місці у світі;
  - в) 3 місці в Азії.

4. Коли картопля вперше з'явилася в Україні, люди ставилися до неї ...
- а) з недовірою;
  - б) з гумором;
  - в) з радістю.
5. Люди труїлися ...
- а) картопляними плодами;
  - б) картопляними бульбами;
  - в) картопляними стеблами.
6. Картоплю почали вирощувати ...
- а) жителі Південної Америки;
  - б) жителі Північної Африки;
  - в) жителі Східної Азії;
7. У Франції лікарі визнали картоплю ...
- а) непопулярним овочем;
  - б) отруйним овочем;
  - в) незвичним овочем.
8. Антуан Огюстен Пармантьє згадав про картоплю, тому що ...
- а) був неврожай хліба;
  - б) була сильна спека;
  - в) було дуже холодно.
9. Пармантьє варив кашу ...
- а) з крохмалю;
  - б) з борошна;
  - в) з гороху.
10. Король Франції Людовік VI дозволив аптекареві ...
- а) вирощувати квіти;
  - б) висадити картоплю;
  - в) розводити лікарські рослини.
11. Коли з'явилися картопляні квіти, аптекар ...
- а) вставив квітку в петлицю;
  - б) подарував букет королю;
  - в) прикрасив квітами будинок.
12. Королева з'явилась на балу ...
- а) з картопляними квітами в руці;
  - б) з картопляними квітами у волоссі;
  - в) з картопляними квітами на сукні.
13. Вино на обіді для короля Людовіка було приготовано ...
- а) з винограду;
  - б) з яблук;
  - в) з картоплі.
14. Семхат Халіл потрапив до Книги рекордів Гіннеса, тому що ...
- а) він виростив найбільші у світі бульби;
  - б) він виростив найсмачнішу у світі картоплю;
  - в) він виростив найкрасивіші у світі квіти.

ТЕМА №6

**ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУЧНИКІВ ПРИЧИНИ Й НАСЛІДКУ
ТОМУ ЩО, БО, ТОМУ
У СКЛАДНОПІДРЯДНОМУ РЕЧЕННІ
THE USE OF CONJUNCTIONS CAUSE AND EFFECT *ТОМУ ЩО, БО,
ТОМУ* IN A COMPLEX SENTENCE**

ПРИЧИНА	ТОМУ	НАСЛІДОК
Пішов дощ, Стало темно, Вона любить морозиво,	тому тому тому	вона відкрила парасольку. ми увімкнули світло. купує його кожного дня.
НАСЛІДОК	ТОМУ ЩО, БО	ПРИЧИНА
Ми довго гуляли, Батько купив окуляри, Він пішов до деканату,	бо тому що бо	на вулиці було тепло. почав погано бачити. йому потрібні документи.

Завдання 157. Дайте відповіді на запитання. Answer the questions.

1. Чому вона щодня дзвонить батькам?
2. Чому вони повернулися додому пізно?
3. Чому ви не слухаєте уважно?
4. Чому ви не вдягнули сьогодні теплу куртку?
5. Чому вона не розмовляє з вами?
6. Чому він не їздив на екскурсію?
7. Чому він учора не був на лекції?
8. Чому ви не написали мені вчора?
9. Чому він іде так повільно?
10. Чому вона така весела сьогодні?

Завдання 158. З'єднайте прості речення в складні. Combine simple sentences into complex ones.

1. Я хочу поїхати до Одеси. Я ніколи не був у цьому місті.
2. Іспит буде важким. Христина дуже хвилюється.
3. Мені довелося повернутися додому. Мій брат забув ключі.
4. Мій телефон погано працює. Я віддам його в ремонт.
5. Антон купив дорогу камеру. Він любить робити красиві фотографії.
6. Ми попросили друзів допомогти нам. У нас було мало часу.
7. У Вікторії закінчилися продукти. Вона пішла на ринок.
8. Надія погано почувалася. Вона звернулася до лікаря.
9. У Миколи немає вільного часу. Він учиться й працює.
10. Він погано розмовляє українською. Його ніхто не розуміє.

Завдання 159. Уставте сполучники в речення. Fill in the missing conjunctions into the sentences.

1. Мені подобається дивитися фільми на великому екрані, ... я купив квитки в кінотеатр на наступну суботу.
2. В овочах та фруктах є багато вітамінів, ... я їм їх щодня.
3. Сана йшла дуже швидко, ... вона поспішала додому.
4. Подув сильний вітер, ... ми закрили вікно.
5. Діна часто п'є морквяний сік, ... він корисний для зору.
6. Віктор відчинив двері, ... він почув дивний звук у коридорі.
7. Ахмеду потрібна книга з хімії, ... він пішов до бібліотеки.
8. Незабаром ми поїдемо до Києва, ... ми ще не бачили цього стародавнього міста.
9. Брат любить футбол, ... вихідні він проводить на стадіоні.
10. Вікторії подобається весна, ... навесні з'являються перші квіти.

Завдання 160. Поміняйте місцями частини речення. Swap the sentence parts.

Зразок: Майкл любить читати, *тому* він багато знає. – ...

Майкл багато знає, *тому що* він любить читати.

1. Незабаром почнуться іспити, тому мені потрібно багато вчитися.
2. Ми відчинили вікно, тому що в кімнаті було жарко.
3. Друзі прийдуть у гості до Даші, тому вона збирається приготувати рибу з овочами на обід.
4. З ним цікаво розмовляти, бо він завжди уважно слухає й дає хороші поради.
5. У нього сильно боліла голова, тому що він не спав усю ніч.
6. Прогноз погоди обіцяє дощ, тому я візьму з собою парасольку.
7. Цей професор читає чудові лекції, тому що має великий досвід і багату практику.
8. Марк добре говорить німецькою, тому що він жив у Берліні 10 років.
9. Я дуже сумую за батьками, тому хочу побачити їх найближчим часом.
10. У моєї сестри буде випускний вечір, тому вона купила розкішну довгу сукню.

Завдання 161. Придумайте причину, чому може статися наступна ситуація. Think about the reason for the following situation.

Зразок: У нього болять очі. – ...

У нього болять очі, **тому що** багато годин він працював за комп'ютером.

1. Він запізнився на потяг. – ...
2. Він не отримав залік з ботаніки. – ...
3. Він не отримав гроші в банку. – ...
4. Він не купив продукти. – ...
5. Він не поїхав додому на канікулах. – ...
6. Він змерз. – ...
7. Він втомився. – ...

8. У нього болить горло. – ...
9. Він сміється. – ...
10. Він не спав усю ніч. – ...

Завдання № 162. Скажіть, що може бути результатом наступних дій. Say what can be the result of the following actions.

Зразок: Він любить смачно поїсти. – ...

Він любить смачно поїсти, **тому** він навчився готувати різні страви.

1. Він багато працює. – ...
2. Він ходить до спортзалу. – ...
3. Він дуже любить спілкуватися. – ...
4. Він любить тварин. – ...
5. Він чудово готує. – ...
6. Він завжди в гарному настрої. – ...
7. Він не любить морепродуктів. – ...
8. Він прекрасно грає на гітарі. – ...
9. Він чудово малює. – ...
10. Він любить читати газети. – ...

Завдання 163. Закінчіть речення. Complete the sentences.

1. Андрій запізнився на заняття, тому що ...
2. Андрій запізнився на заняття, тому ...
3. Сана хоче стати фармацевтом, тому що ...
4. Сана хоче стати фармацевтом, тому ...
5. Учора була погана погода, тому що ...
6. Учора була погана погода, тому ...
7. Друг запросив мене до себе в гості, тому що ...
8. Друг запросив мене до себе в гості, тому ...
9. Ахмед прекрасно говорить українською, тому що ...
10. Ахмед прекрасно говорить українською, тому ...

ТУШ ДЛЯ ВІЙ. MASCARA

Завдання 164.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Ефект, ефектний, ефектно, ефективно, ефектний, ефектність

1. Студенти працювали ... й багато встигли зробити
2. Фармацевтична фірма розробила ... вакцину.
3. ... лікування було підтверджено спеціалістами.
4. Артисти ... співали й танцювали.
5. Новий фільм мав вражаючий ...

6. Він прийшов на вечір у чорному ... костюмі.

II.

Краса, красивий, красиво, красуня, красунчик, красуватися

- 1 Пласідо Домінго має сильний, ..., неповторний голос.
2. Ця дівчина дуже ... малює.
3. Подивіться, яка ... навколо.
4. З маленької дівчинки за кілька років Марія стала справжньою ... .
5. Серед центрального парку ... величезне, тисячолітнє дерево.
6. Молодий ... вів безтурботне, сповнене вечірок життя.

III.

Наслідувати, послідовник, слід, дослід, дослідник, дослідження

1. На 5 курсі кожен студент робить власне ... .
2. У геніального вченого Альберта Ейнштейна було багато ... .
3. Син намагається в усьому ... свого батька.
4. Олександр Флемінг був видатним ... .
5. На лабораторному занятті з хімії учні провели цікавий ... .
6. Кожна людина може залишити ... в історії.

Завдання 165.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

- глибокий ≠ мілкий, поверхневий (deep ≠ shallow, superficial)
 довгий ≠ короткий (long ≠ short)
 сухий ≠ мокрий, вологий (dry ≠ wet, damp)
 найдорожчий ≠ найдешевший (the most expensive ≠ the cheapest)
 високий ≠ низький (high, tall ≠ low, short)
 відмовлятися ≠ погоджуватися (refuse ≠ agree)

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Марина погодилася йти в кіно, а Оксана ... .
2. Молодша сестра купила собі **коротку** сукню, а старша ... .
3. Мертве море **мілке**, а Тихий океан дуже ... .
4. Хасан живе в **низькому** будинку, а Мухамед у ... .
5. Брат мріє про **найдорожчий** телефон, але поки купив ... .
6. Сергій зняв **мокрый** одяг і вдягнув ... .

Завдання 166.

A. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:

- привабливий = гарний = красивий (attractive = good-looking = beautiful)
 яскравий = виразний = (bright = expressive)
 важливий = значний (important = significant)
 прагнути = бажати (aspire = wish)
 нанести = намазати (lay on = put on = apply)

B. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. У банку працює молода **приваблива** жінка.

2. Вступ до університету – **важлива** подія в моєму житті.
3. Усі люди **бажають** бути здоровими й щасливими.
4. У його сестри великі **яскраві** очі, наче озера.
5. Спробуйте **нанести** цей крем на обличчя, ефект ви відчуєте одразу.

Завдання 167. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Кажуть, якщо змусити жінку вибирати з усього різноманіття косметичних засобів, вона відмовиться від усіх, крім туші для вій, яка робить погляд глибоким і привабливим. Що ми знаємо про цей найулюбленіший продукт краси?

За словами істориків, уперше туш для вій почали використовувати в Стародавньому Єгипті в IV столітті до нашої ери. У той час до складу туші входили попіл і вугільний пил, а для в'язкості в неї додавали мед. Наносили

таку суміш на вії пальцями. У Стародавньому Римі до туші для стійкості додавали свинець, що було дуже небезпечно для жінок – у красунь випадали вії, вони втрачали зір.

Завдання 168. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

- казати / сказати (say)
 вибирати / вибрати (choose, select)
 входити / увійти (enter, come in)
 наносити / нанести (mark on, draw on)
 випадати / випасти (fall out)
 втрачати / втратити (lose)

Завдання 169. Складіть словосполучення. Make the phrases:

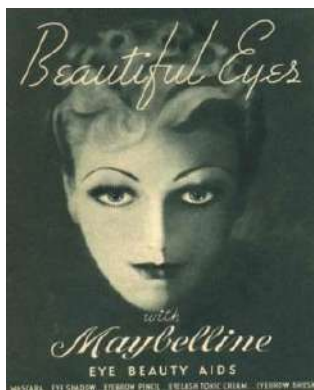
- казати / сказати** *що?* *Асс.с. №4* (слово, речення, інформація, секрет)
кому? *Д.с. №3* (друзі, батьки, брати, сестри)
вибирати / вибрати *що?* *Асс.с. №4* (професія, одяг, шапка, шарф)
входити / увійти *до чого?* *куди?* *Г.с. №2* (університет, банк, аптека)
до чого? *Г.с. №2* (склад, кабінет, кімната)
наносити / нанести *що?* *Асс.с. №4* (помада, тіні, туш)
на що? *Асс.с. №4* (губи, вії, повіки)
випадати / випасти *з чого?* *звідки?* *Г.с. №2* (кишеня, сумка, гаманець)
втрачати / втратити *що?* *Асс.с. №4* (гроші, зір, слух, здоров'я)

Завдання 170. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Жінка ніколи не відмовиться від ... .
2. Уперше туш для вій почали використовувати ... .
3. До складу туші входили ... .

4. На вії суміш наносили ... .
5. У Стародавньому Римі до туші додавали ... .
6. У красунь випадали ... .

Завдання 171. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Добре відомо нам туш зробив американський хімік-фармацевт Террі Вільямс у 1913 році. Він дуже співчував своїй старшій сестрі Мейбел, яку кинув хлопець. Дівчина була у відчаї, й брат вирішив їй допомогти. Террі змішав вугільний пил з каміну з вазеліном і намазав цією сумішшю вії сестри. Ефект був вражаючим. Погляд Мейбел став яскравим і виразним. Через

рік дівчина вийшла заміж за коханого чоловіка. А в 1915-му році хімік-новатор створив фірму та назвав її Maybelline – з'єднавши ім'я сестри й слово вазелін.

Новинка заволоділа серцями представниць прекрасної статі й досі залишається популярною.

Завдання 172. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

- співчувати (sympathize, commiserate)
- кидати / кинути (throw, abandon, forsake, relinquish)
- вирішувати / вирішити (decide, solve)
- намазувати / намазати (plaster, smear)
- виходити / вийти (go out, exit)
- створювати / створити (create)
- з'єднувати / з'єднати (connect)
- заволодіти (occupy, seize, engage)

Завдання 173. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- співчувати кому? D.c. №3 (сестра, брат, чоловік, дружина)
- кидати / кинути що? кого? Acc.c. №4 (м'яч, робота, дівчина, хлопець)
- вирішувати / вирішити що? Acc.c. №4 (проблема, питання, задача)
- намазувати / намазати що? Acc.c. №4 (масло, мазь, суміш)
на що? Acc.c. №4 (хліб, рука, тіло)
- виходити / вийти звідки? G.c. №2 (дім, клас, аудиторія, університет)
куди? Acc.c. №4 (вулиця, коридор, хол, зал)
- створювати / створити що? Acc.c. №4 (фірма, компанія, команда)
- з'єднувати / з'єднати що? Acc.c. №4 (компоненти, інгредієнти, речовини)
- заволодіти чим? In.c. №5 (територія, країна, увага, думки, серце, душа)

Завдання 174. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Террі Вільямс співчував ... .
2. Брат вирішив ... .
3. Хлопець змішав ... .
4. Террі намазав ... .
5. Погляд Мейбел став ... .
6. Через рік дівчина вийшла ... .
7. Хімік-новатор створив ... .

Завдання 175. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Одна важлива подія дуже допомогла винахідникам туші. У 20-30 роках минулого сторіччя почалася ера кіно. Зірки німого кіно Марлен Дітріх, Грета Гарбо й Бет Девіс з'являлися на екранах з ефектним макіяжем, їхні густі вій відкидали довгу тінь на пів обличчя. Жінки всього світу спостерігали за красунями на екранах і прагнули наслідувати їх у всьому. Туш для вій стали буквально змітати з прилавків косметичних магазинів й активно використовувати.

Завдання 176. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

- починатися / початися (start)
 відкидати / відкинути (throw away, cast)
 спостерігати (watch, observe, take notice)
 прагнути (strive, aspire)
 наслідувати (follow, succeed)
 змітати / змести (sweep)

Завдання 177. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- починатися / початися** коли? *Асс.с. №4* (понеділок, вівторок, середа)
 коли? *Р.с. №6* (вересень, жовтень, лютий, рік)
відкидати / відкинути що? *Асс.с. №4* (сніг, волосся, тінь)
спостерігати за ким? за чим? *Ін.с. №5* (актор, співак, зірка, місяць)
прагнути чого? *Г.с. №2* (слава, любов, підтримка, допомога)
наслідувати кого? *Асс.с. №4* (кумир, красуня, дідусь, бабуся)
змітати / змести що? *Асс.с. №4* (сміття, косметика, товари, речі)

Завдання 178. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. У 20-30 роках минулого сторіччя почалася ... .
2. Зірки німого кіно з'являлися на екранах з ... .
3. Густі вій відкидали ... .
4. Жінки всього світу прагнули ... .
5. Жінки буквально змітали ... .

Завдання 179. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Звісно, що за 100 років туш суттєво змінилася. Якщо перші туші були сухими, то сучасні мають кремову основу, завдяки чому їх легко наносити, вони рівномірно фарбують вії й не склеюють їх. До складу сучасної туші входить вода, рослинний і тваринний віск, парафін, барвники тощо. Водостійку туш виготовляють зі спеціальних інгредієнтів, які відштовхують воду. З такою тушшю можна купатися в басейні, пірнати, гуляти під дощем, сміятися до сліз – вона не потече

й не розмажеться.

Завдання 180. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

фарбувати / пофарбувати (colour, paint)
 склеювати / склеїти (glue, paste together)
 відштовхувати / відштовхнути (push away, repel)
 купатися (bathe)
 пірнати / пірнути (dive)
 гуляти / погуляти (walk)
 сміятися / посміятися (laugh)
 текти / потекти (flow)
 розмазуватися / розмазатися (get smeared, spread)

Завдання 181. Складіть словосполучення. Make the phrases:

фарбувати / пофарбувати що? *Асс.с. №4* (малюнок, стіна, губи)
склеювати / склеїти що? *Асс.с. №4* (папери, документи, вії)
відштовхувати / відштовхнути що? *Асс.с. №4* (вода, олія, жир)
купатися де? *Р.с. №6* (ванна, басейн, річка, море)
пірнати / пірнути куди? *Асс.с. №4* (вода, річка, навчання)
гуляти / погуляти де? *Р.с. №6* (парк, майдан, ліс, вулиця)
сміятися / посміятися з кого? з чого? *Г.с. №2* (брат, дитина гуморист, жарт, історія)
текти / потекти куди? *Асс.с. №4* (море, океан)
розмазуватися / розмазатися де? *Р.с. №6* (зошит, обличчя, щока)

Завдання 182. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Сучасні туші мають ... .
2. Сучасні туші рівномірно фарбують ... .
3. До складу сучасної туші входить ... .
4. Водостійку туш виготовляють з ... .
5. З водостійкою тушшю можна купатися ... .

Завдання 183. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Відомо, що найдорожчою тушшю в історії стала туш для вій, яку на день народження подарував своїй дочці один мільярдер із Лос-Анджелеса. У комплекті з помадою вартість туші становила 14 мільйонів доларів. Зрозуміло, що таку високу вартість зумовив не вміст тюбика, а упаковка, виконана з дорогоцінних металів та інкрустована рідкісними діамантами.

Завдання 184. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

становити (form, reach)

зумовлювати / зумовити (condition, cause)

інкрустувати (encrust)

Завдання 185. Складіть словосполучення. Make the phrases:

становити *що?* *Асс.с. №4* (вартість)

зумовлювати / зумовити *що?* *Асс.с. №4* (цінність, кількість)

інкрустувати *що?* *Асс.с. №4* (обручка, сережки, упаковка)

чим? *Ін.с. №5* (золото, срібло, діаманти)

Завдання 186. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Найдорожчою тушшю в історії стала ... .
2. Вартість туші становила ... .
3. Таку високу вартість зумовила ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ завичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 187. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Друзі щотижня ... в парку. Одного разу вони ... на майдані. (гуляти / погуляти)
2. Алі пожартував, і друзі весело ... з його слів. Люди завжди ... на концертах відомого гумориста. (сміятися / посміятися)
3. Марина довго ... собі сумку. Нарешті вона ... маленьку білу сумку. (вибирати / вибрати)

4. Інженери регулярно ... складні завдання. Минулого місяця вони ..., як побудувати новий супермаркет, і склали проєкт. (вирішувати / вирішити)

5. Уранці з її кишені ... ключі від квартири. З її кишені постійно щось ... . (випадати / випасти)

Завдання 188. Прочитайте текст. Read the text:

ТУШ ДЛЯ ВІЙ

Кажуть, якщо змусити жінку вибрати з усього різноманіття косметичних засобів, вона відмовиться від усіх, крім туші для вій, яка робить погляд глибоким і привабливим. Що ми знаємо про цей найулюбленіший продукт краси?

За словами істориків, уперше туш для вій почали використовувати в Стародавньому Єгипті в IV столітті до нашої ери. У той час до складу туші входили попел і вугільний пил, а для в'язкості в неї додавали мед. Наносили таку суміш на вій пальцями. У Стародавньому Римі до туші для стійкості додавали свинець, що було дуже небезпечно для жінок – у красунь випадали вій, вони втрачали зір.

Добре відому нам туш зробив американський хімік-фармацевт Террі Вільямс у 1913 році. Він дуже співчував своїй старшій сестрі Мейбел, яку кинув хлопець. Дівчина була у відчаї, й брат вирішив їй допомогти. Террі змішав вугільний пил з каміну з вазеліном і намазав цією сумішшю вій сестри. Ефект був вражаючим. Погляд Мейбел став яскравим і виразним. Через рік дівчина вийшла заміж за коханого чоловіка. А в 1915-му році хімік-новатор створив фірму та назвав її *Maybelline* – з'єднавши ім'я сестри й слово вазелін. Новинка заволоділа серцями представниць прекрасної статі й досі залишається популярною.

Одна важлива подія дуже допомогла винахідникам туші. У 20-30 роках минулого сторіччя почалася ера кіно. Зірки німого кіно Марлен Дітріх, Грета Гарбо й Бет Девіс з'являлися на екранах з ефектним макіяжем, їхні густі вій відкидали довгу тінь на пів обличчя. Жінки всього світу спостерігали за красунями на екранах і прагнули наслідувати їх у всьому. Туш для вій стали буквально змитати з прилавків косметичних магазинів й активно використовувати.

Звісно, що за 100 років туш суттєво змінилася. Якщо перші туші були сухими, то сучасні мають кремову основу, завдяки чому їх легко наносити, вони рівномірно фарбують вій й не склеюють їх. До складу сучасної туші входить вода, рослинний і тваринний віск, парафін, барвники, тощо. Водостійку туш виготовляють зі спеціальних інгредієнтів, які відштовхують воду. З такою тушшю можна купатися в басейні, пірнати, гуляти під дощем, сміятися до сліз – вона не потече й не розмажеться.

Відомо, що найдорожчою тушшю в історії стала туш для вій, яку на день народження подарував своїй дочці один мільярдер із Лос-Анджелеса. У комплекті з помадою вартість туші становила 14 мільйонів доларів. Зрозуміло, що таку високу вартість зумовив не вміст тубика, а упаковка, виконана з дорогоцінних металів та інкрустована рідкісними діамантами.

Завдання 189. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

старша	магазин
яскравий	основа
вражаючий	вартість
коханий	туш
важлива	метал
ефектний	інгредієнти
густі	тінь
довга	погляд
косметичний	сестра
кремова	вії
водостійка	чоловік
спеціальні	макіяж
висока	ефект
дорогоцінний	подія

Завдання 190. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Туш для вій робить погляд ... .
2. Уперше туш для вій ... в Стародавньому Єгипті.
3. У Стародавньому Римі до туші для стійкості ... свинець.
4. Террі Вільямс дуже ... своїй старшій сестрі.
5. Новинка ... серцями представниць прекрасної статі й досі ... популярною.
6. Одна важлива подія ... винахідникам туші.
7. Зірки німого кіно ... на екранах з ефектним макіяжем.
8. Туш для вій ... з прилавків косметичних магазинів.
9. З водостійкою тушшю можна ... в басейні, ... під дощем.
10. Упаковка найдорожчої туші ... з дорогоцінних металів та ... рідкісними діамантами.

Завдання 191. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Що з косметичних засобів ви вважаєте найважливішим?
2. Що входило до складу туші в Стародавньому Єгипті?
3. Чим наносили туш?
4. Чому в Стародавньому Римі туш була небезпечною для здоров'я?
5. Завдяки кому Террі Вільямс зробив добре відому нам туш?
6. Чому Террі Вільямс назвав свою фірму Maybelline?
7. Чому всі жінки почали активно використовувати туш для вій?
8. Що входить до складу сучасної туші?
9. Що можна робити з водостійкою тушшю?
10. Чому найдорожча туш коштувала 14 мільйонів доларів?

Завдання 192. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:**ПЛАН**

1. Найулюбленіший продукт краси.

2. Використання туші в Стародавньому Єгипті й у Стародавньому Римі.
3. Винахід Террі Вільямса.
4. Ера німого кіно.
5. Склад сучасної туші.
6. Найдорожча туш в історії.

Завдання 193.

Розкажіть, який косметичний засіб ви вважаєте найбільш важливим для жінок?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Оберіть правильні відповіді

1. Уперше туш для вій почали використовувати в ...
  - а) Стародавньому Римі;
  - б) Стародавньому Єгипті;
  - в) Стародавній Греції.
2. У Стародавньому Римі до туші для стійкості додавали ...
  - а) мед;
  - б) вугільний пил;
  - в) свинець.
3. Добре відомо нам туш зробив ...
  - а) Террі Вільямс;
  - б) Марлен Дітріх;
  - в) Бет Девіс.
4. Террі Вільямс змішав ...
  - а) вугільний попіл з медом;
  - б) вугільний пил з водою;
  - в) вугільний пил з вазеліном.
5. Погляд Мейбел став ...
  - а) сумним і незабутнім;
  - б) яскравим і виразним;
  - в) вражаючим і веселим.
6. Хімік-новатор створив свою ...
  - а) фірму;
  - б) аптеку;
  - в) фабрику.
7. Винахідникам туші допомогла поява ...
  - а) театру;
  - б) кіно;
  - в) інтернету.
8. Жінки всього світу прагнули ...
  - а) наслідувати зірок екрану;
  - б) мати вражаюче вбрання;

в) вийти заміж за коханого чоловіка.

9. Туш для вій ...

- а) не можливо було купити;
- б) активно використовували;
- в) продавали в аптеках.

10. Сучасні туші легко наносити, тому що ...

- а) вони сухі;
- б) вони мають кремову основу;
- в) вони відштовхують воду.

11. До складу сучасної туші входить...

- а) олія, барвники, свинець;
- б) вазелін, мед, вода;
- в) вода, віск, парафін.

12. Тільки з водостійкою тушшю можна ...

- а) пірнати, гуляти під дощем;
- б) купатися в басейні, працювати за комп'ютером;
- в) сміятися до сліз, робити яскраві світлини.

13. Найдорожчу туш в історії подарував ...

- а) мільярдер сестрі;
- б) мільярдер дочці;
- в) мільярдер дружині.

14. Туш мала таку високу вартість, тому що ...

- а) упаковка була інкрустована рідкісними діамантами;
- б) до складу туші входив діамантовий пил;
- в) упаковка була інкрустована золотом і сріблом.

ТЕМА №7
СКЛАДНОПІДРЯДНЕ РЕЧЕННЯ ЗІ СПОЛУЧНИМ СЛОВОМ ЯКИЙ
COMPLEX SENTENCE WITH A CONNECTING WORD ЯКИЙ

Завдання 194. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слово ЯКИЙ. Answer the questions using the word ЯКИЙ:

Зразок: Що таке кафе? – Кафе – це місце, **в якому** люди їдять.

Хто такий учитель? – Учитель – це людина, **яка** навчає дітей у школі.

1. Що таке пошта?
2. Що таке деканат?
3. Що таке бібліотека?
4. Що таке банк?
5. Що таке університет?
6. Хто такий кухар?
7. Хто такий ректор?
8. Хто такий спортсмен?
9. Хто такий викладач?
10. Хто такі студенти?

!!! Сполучне слово **який** з'єднує дві частини складного речення:

Марина побачила чоловіка,	який уважно дивився на календар. якого не було вчора на конференції. якому треба було надіслати повідомлення. на якого вона чекала. з яким вона хотіла поговорити. на якому був білий халат.
---------------------------	---

Ось **квиток** на літак. Ви замовляли **квиток**.

Ось **квиток** на літак, **який** ви замовляли.

Де **сумка**? Таня купила **сумку** минулого тижня.

Де **сумка**, **яку** Таня купила минулого тижня.

Тут живуть **студенти**. **Ці студенти** приїхали з Канади.

Тут живуть **студенти**, **які** приїхали з Канади.

!!! Сполучне слово **який** вживається в різних відмінках:

	ВІН	ВОНА	ВОНО	ВОНИ
	Який?	Яка?	Яке?	Які?
Nom.c.	який	яка	яке	які
Gen.c.	якого	якої	якого	яких
Dat.c.	якому	якій	якому	яким
Acc.c.	який / якого	яку	яке	які / яких
Instr.c.	(з) яким	(з) якою	(з) яким	(з) якими
Prep.c.	(в, на, у) якому	(в, на, у) якій	(в, на, у) якому	(в, на, у) яких

Завдання 195. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи слово ЯКИЙ у Називному відмінку. Combine the simple sentences into complex ones, using the word ЯКИЙ in Nominative case:

1. Ви знаєте мою сестру? Моя сестра працює в нашій бібліотеці.
2. Де лист? Лист лежав у цій папці.
3. До Харкова приїхали іноземні студенти. Ці студенти вивчають українську мову.
4. Ви бачили новий фільм. Цей фільм є в мене на диску.
5. Я знаю цю дівчину. Дівчина працює в деканаті.
6. Сергій був на вечірці. Вечірка була в суботу.
7. Ми були в кінотеатрі. Кінотеатр розташований на сусідній вулиці.
8. Ми знаємо цього викладача. Викладач працює на кафедрі біохімії.
9. Учора Алі отримав повідомлення. Повідомлення надіслав секретар деканату.
10. Мій брат ходить до школи. Школа знаходиться недалеко.

Завдання 196. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи слово ЯКИЙ у Родовому відмінку. Combine the simple sentences into complex ones, using the word ЯКИЙ in Genitive case:

1. У Марини багато друзів. Від друзів вона отримує красиві листівки.
2. Будь ласка, зателефонуйте студентці. Студентки не було на лекції.
3. Ось студентська лікарня. З цієї лікарні до мене приходив лікар.
4. Хасан живе в тому будинку. Навпроти будинку є банк.
5. Я знаю професора. У професора є багато книг з ботаніки.
6. Алі дуже любить футбол. Без футболу він не може жити.
7. Ось станція метро. Біля станції метро знаходиться мій будинок.
8. Де знаходиться театр? З театру друзі повернулися пізно?
9. Ми були в парку. Посеред парку є гарний фонтан.
10. Він любить сестру. У його сестри був День народження.

Завдання 197. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи слово ЯКИЙ у Давальному відмінку. Combine the simple sentences into complex ones, using the word ЯКИЙ in Dative case:

1. У Нігерії живе моя родина. Я дзвоню своїй родині щодня.
2. Дмитро розмовляв з братом. Лікар порадив братові не сидіти за комп'ютером довго.
3. Незабаром прийдуть наші друзі. Ми покажемо друзям Харків.
4. Ми знаємо цього студента. Викладач пояснив студенту завдання.
5. Онук думає про свою бабусю. Він купив бабусі подарунок.
6. Ви бачили студентів? Їм треба зайти в деканат.
7. Надія любить свою сестру. Вона показала фото сестрі.
8. Ви знаєте нашого секретаря? Йому подобається сучасна музика.
9. Марина вечеряла з подругою. Подрузі нещодавно виповнилося 20 років.
10. В аптеці працює фармацевт. Сергій дав рецепт фармацевтові.

Завдання 198. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи слово ЯКИЙ у Знахідному відмінку. Combine the simple sentences into complex ones, using the word ЯКИЙ in Accusative case:

1. Я люблю Київ. Про Київ часто розповідає мій брат.
2. Ви не бачили лікаря? На лікаря чекають пацієнти.
3. Марія принесла яблуко. Яблуко просила Надія.
4. Ви знаєте цю новину? Хасан розповів новину.
5. Хочете скуштувати фрукти? Ці фрукти друзі привезли з Австралії.
6. Я не знаю слово. Зараз він сказав слово.
7. Я купив книгу. Ахмед давно шукав книгу.
8. Мама готує салат. Салат подобається Алі.
9. У нас були друзі. Ви їх добре знаєте.
10. Ми повинні вивчити дієслова. Дієслова ми писали на уроці.

Завдання 199. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи слово ЯКИЙ в Орудному відмінку. Combine the simple sentences into complex ones, using the word ЯКИЙ in Instrumental case:

1. Андрій загубив олівець. Він малював олівцем у зошиті.
2. Я часто згадую друзів. З друзями я вчився в школі.
3. Ви знаєте інженера? З ним працює мій батько.
4. У ресторані нам дали палички. Паличками їдять у Китаї.
5. На столі лежить ручка. Ми пишемо ручкою в зошиті.
6. Я бачив викладача. Роберт привітався з викладачем.
7. У нашій групі вчиться студентка. З нею живе моя сестра.
8. У цьому магазині продаються цукерки. Я люблю пити чай з цукерками.
9. Праворуч стоїть стіл. Над столом висить лампа.
10. Тут росте гарне дерево. Під цим деревом нам подобається відпочивати.

Завдання 200. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи слово ЯКИЙ у Місцевому відмінку. Combine the simple sentences into complex ones, using the word ЯКИЙ in Prepositional case:

1. Як називається вулиця? На вулиці є пам'ятник.
2. Марія любить фільми. У цих фільмах грають відомі актори.
3. Ось будинок. У цьому будинку жив відомий поет.
4. Микола ходив на фабрику. На цій фабриці працює його батько.
5. Я живу біля парку. У парку гуляє багато людей.
6. Дітям подобається читати книжки. У книжках є багато картинок.
7. У центрі є аптека. В аптеці працює знайомий фармацевт.
8. Мама працює в школі. У цій школі вчиться моя молодша сестра.
9. Це театр. У цьому театрі ми дивилися балет.
10. Андрій щоранку п'є молоко. У молоці є вітамін А.

Завдання 201. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи слово ЯКИЙ. Combine the simple sentences into complex ones, using the word ЯКИЙ:

1. Сергій купив овочі в супермаркеті.
  - а) Супермаркет знаходиться на нашій вулиці.
  - б) У цьому супермаркеті продають смачне печиво.

2. В університеті вчиться дівчина. а) Дівчина приїхала з Італії.
б) Дівчину звать Гелена.
в) Дівчина добре розмовляє англійською.
3. Як звать ваших братів? а) Вони працюють на фірмі.
б) Ви їм часто телефонуєте.
в) Я бачив їх у вас удома.
г) Ви були з ними на вечірці.

Завдання 202. Уставте в речення слово ЯКИЙ у правильній формі. Complete the sentences with the word ЯКИЙ in the right form:

1. Антон читав книгу, _____ ви порадили мені прочитати.
_____ лежить на столі.
_____ ви говорили.
2. Я знаю журналіста, _____ добре грає в шахи.
_____ ви чекаєте.
_____ вони розмовляли.
3. Ми бачили студентку, _____ живе у цій кімнаті.
_____ ви добре знаєте.
_____ він дав журнал.
4. Він розмовляв з викладачами, _____ працюють на нашому факультеті.
_____ ми запросили на концерт.
_____ ви розповіли новини.

Завдання 203. Закінчіть речення, використовуючи слово ЯКИЙ. Complete the sentences with the word ЯКИЙ:

1. Це моя сестра, яка ... .
у якої ... .
якій ... .
яку ... .
з якою ... .
2. Мій брат живе в гуртожитку, який ... .
біля якого ... .
в якому ...
3. Ми говорили про свято, яке ... .
якого ... .
з яким ... .
4. Я люблю людей, які ... .
яких ... .

яким ...
 з якими ...
 про яких ...

СІРНИКИ. MATCHES

Завдання 204.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Людина, людство, людяний, людяність, по-людськи, безлюдний

1. Важливою рисою кожного фармацевта має бути ...
2. Тарас Шевченко мріяв, щоб українцям ... жилося.
3. У мого батька велике ... серце.
4. Пандемія коронавірусу стала уроком для всього ...
5. Юрій Гагарін був першою ... , яка полетіла в космос.
6. Він любить гуляти рано вранці, коли вулиці тихі й ...

II.

Колекціонування, колекціонувати, колекція, колекціонер, колекційний

1. Мій молодший брат ... монети.
2. Він уже зібрав велику ...
3. Алан Рой – британський ... – власник найбільшої у світі колекції марок.
4. ... – цікаве хобі.
5. У музеї ми побачили ... моделі автомобілів.

III.

Експеримент, експериментувати, експериментально, експериментальний, експериментатор

1. Сучасні ... літаки рухаються швидше за звук.
2. Іван Петрович Павлов був талановитим ..., який робив дослідження з фізіології.
3. У лабораторії вчені проводять цікаві ...
4. ... доведено, що квіти швидше ростуть під приємну музику.
5. Фармацевти ..., шукаючи нові ліки.

Завдання 205.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

випадково ≠ навмисно (accidentally ≠ specially, deliberately)

точно ≠ приблизно (exactly ≠ approximately)

зігрівати ≠ охолоджувати warm up, ≠ cool

найбільший ≠ найменший (largest ≠ smallest)

природний ≠ штучний (natural ≠ artificial)

заробляти ≠ тратити, витратити (earn money ≠ waste, spend)

В. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. **Природні** алмази дуже дорогі, тому в лабораторіях виготовляють ... дешевші.
2. Слон – **найбільша** тварина на Землі, а миша – ... .
3. Марина **навмисно** залишила увімкненим телевізор, а Оксана ... вимкнула.
4. Ахмед прийде **приблизно** за 10 хвилин, а Хасан буде ... о дев'ятій.
5. Кондиціонер може **охолоджувати** повітря, коли жарко, й ..., коли холодно.
6. Батьки **заробляють** гроші, а діти ... .

Завдання 206.**А. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:**

примітивний = давній = первісний (primitive = ancient)

смердіти = тхнути (stink = reek)

публічно = привселюдно (publicly)

спалахнути = загорітися = зайнятися (blaze up = flash = catch fire)

експериментувати = робити досліди (do experiments)

спромогтися = зуміти (be able to)

добувати = отримувати = одержувати (extract = obtain = receive)

В. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. Директор **публічно** пообіцяв підвищити заробітну платню.
2. **Давні** люди жили в печерах і не мали одягу.
3. У кімнаті **тхнуло** фарбою та лаком, було важко дихати.
4. Лікарі **зуміли** вилікувати складне захворювання.
5. Вогонь люди **добували** різними способами.
6. Нещодавно в центрі міста **спалахнув** вогонь у житловому будинку.
7. Студенти-хіміки **робили досліди** з газами.

Завдання 207. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Вогонь завжди був невід'ємним супутником людини. Не можна точно встановити, коли первісні люди почали користуватися вогнем. Але, людина стала людиною, коли навчилася добувати вогонь. Це стало найбільшою подією в історії людства. Вогонь зігрів житло людини, змінив спосіб приготування їжі, навчив виплавляти залізо й мідь, золото й срібло, робити глиняний та керамічний посуд.

Завдання 208. Продісвідміняйте. Conjugate the verbs:

встановлювати / встановити (establish, install)

користуватися (use)

зігрівати / зігріти (warm up)

змінювати / змінити (change)
 виплавляти / виплавити (smelt)

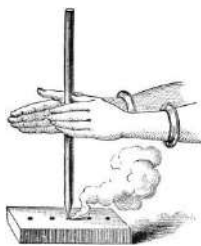
Завдання 209. Складіть словосполучення. Make the phrases:

встановлювати / встановити що? *Асс.с. №4* (час, місце)
користуватися чим? *Іп.с. №5* (вода, вогонь, ліфт, пральна машина)
зігрівати / зігріти кого? що? *Асс.с. №4* (люди, житло, кімната, будинок)
змінювати / змінити що? *Асс.с. №4* (робота, квартира, життя)
виплавляти / виплавити що? *Асс.с. №4* (метал, залізо, мідь, золото, срібло)

Завдання 210. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Не можна точно встановити, коли ... .
2. Людина стала людиною, коли ... .
3. Вогонь зігрів ... .
4. Вогонь змінив спосіб приготування ... .
5. Вогонь навчив виплавляти ... .
6. Вогонь навчив робити ... .

Завдання 211. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Перший вогонь люди добували примітивним способом – тертям двох шматків дерева, які нагрівалися настільки сильно, що відбувалося їхнє самозаймання. Стародавні греки й римляни знали спосіб добування вогню за допомогою сонячних променів, сфокусованих лінзою або увігнутих дзеркалом. У Китаї в 570 році палички для тертя насичували сіркою. Пізніше дерев'яні палички замінили природні мінерали, здатні давати іскри. А потім почали використовувати огниво й кресало.

Завдання 212. Продісвідмінійте. Conjugate the verbs:

добувати / добути (receive, get, gain)
 нагріватися / нагрітися (heat up, warm up)
 відбуватися / відбутися (take place)
 сфокусувати (focus)
 насичувати (become, saturate)
 замінювати / замінити (replace)
 давати / дати (give)

Завдання 213. Складіть словосполучення. Make the phrases:

добувати / добути що? *Асс.с. №4* (вогонь, їжа, вода, нафта)
нагрівати / нагріти що? *Асс.с. №4* (дерево, кава, чай, суп, м'ясо)
відбуватися / відбутися де? *Р.с. №6* (природа, ліс, лабораторія)
сфокусувати що? *Асс.с. №4* (увага, погляд, промінь)
     на чому? *Р.с. №6* (лекція, таблиця, дерево)
насичувати що? *Асс.с. №4* (повітря, палички, сіль)

чим? *Іп.с. №5* (кисень, сірка, йод)
 замінювати / замінити кого? що? *Асс.с. №4* (футболіст, директор, чашка,
 тарілка, ложка, виделка, ніж, палички)
 давати / дати що? *Асс.с. №4* (життя, любов, освіта, знання)
 кому? *Д.с. №3* (син, дочка, діти)

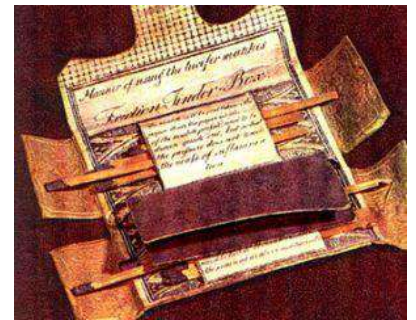
Завдання 214. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Перший вогонь люди добували ... .
2. Стародавні греки й римляни добували вогонь ... .
3. У Китаї в 570 році палички для тертя насичували ... .
4. Пізніше дерев'яні палички замінили ... .

Завдання 215. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Добре відомі нам СІРНИКИ – відносно недавній винахід людства. Сталося це випадково. Англійський фармацевт Джон Уокер з'єднав різні речовини й розмішував їх паличкою в склянці. Через деякий час паличка висохла, й на ній утворилася суха

крапля. Щоб позбутися її, фармацевт чиркнув палицею по підлозі. Спалахнув вогонь. Джон Уокер почав експериментувати й удосконалювати свій винахід. А через рік (7 квітня 1827 року) фармацевт організував демонстрацію й продав свою першу упаковку сірників.

Нові сірники Уокер назвав "Friction Lights", що дослівно перекладається як "Вогні тертя". Однак Уокер багато не заробив і не спромігся запатентувати свій винахід, можливо, тому, що його сірники були довжиною в цілий ярд (0,9 метра). І пакувалися вони в олов'яні пенали по 100 штук. А ось Семюел Джонс, який був

присутній на демонстрації, відразу зрозумів справжню вартість винаходу. Він став продавати сірники тоннами, незважаючи на те, що з ними були деякі проблеми – від них смерділо, при загоранні навколо розліталися хмари іскор. Крім того, перші сірники були небезпечними для здоров'я, адже до їхнього складу входив отруйний жовтий фосфор.

Завдання 216. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

ставатися /статися (occur, happen)
 розмішувати / розмішати (mix, stir)
 висихати / висохнути (dry up)
 позбуватися / позбутися (get rid of)
 чиркати / чиркнути (strike sharply)

спалахувати / спалахнути (blaze up, flash, catch fire)
 експериментувати (do experiments)
 організовувати / організувати (organize)
 перекладати / перекласти (translate)
 спромагатися / спромогтися (be able to)
 запатентувати (patent)
 пакувати / запакувати (pack)
 смердіти (stink = reek)
 розлітатися / розлетітися (fly away)

Завдання 217. Складіть словосполучення. Make the phrases:

ставатися / статися де? Р.с. №6 (Англія, Франція, Німеччина, Україна)
розмішувати / розмішати що? Асс.с. №4 (салат, суміш, речовини)
 чим? *Ін.с. №5* (руки, ложка, паличка)
позбуватися / позбутися чого? Г.с. №2 (крапля, бруд, неприємний запах)
чиркати / чиркнути чим? Ін.с. №5 (паличка, сірник, кресало)
 по чому? *Д.с. №3* (підлога, коробка, мінерал)
спалахувати / спалахнути де? Р.с. №6 (кімната, будинок, вулиця, майдан)
експериментувати з чим? Ін.с. №5 (метал, кислота, газ, вода, вогонь)
організовувати / організувати що? Асс.с. №4 (демонстрація, конференція,
 концерт, вистава)
перекладати / перекласти що? Асс.с. №4 (слово, фраза, речення, текст)
спромагатися / спромогтися що зробити? Інф. (заробити, запатентувати)
запатентувати що? Асс.с. №4 (винахід)
пакувати / запакувати що? Асс.с. №4 (речі, одяг, сірники)
 куди? *Асс.с. №4* (сумка, валіза, олов'яний пенал)
розлітатися / розлетітися куди? Асс.с. №4 (різні боки)

Завдання 218. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Джон Уокер з'єднавав ... .
2. Джон Уокер розмішував їх ... .
3. На паличці утворилася ... .
4. Фармацевт чиркнув ... .
5. Спалахнув ... .
6. Джон Уокер почав удосконалювати ... .
7. 7 квітня 1827 року фармацевт продав ... .
8. Семюел Джонс відразу зрозумів ... .
9. Перші сірники були небезпечними ... .
10. До складу сірників входив ... .

Завдання 219. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Через 20 років хімік Антон Шретер отримав червоний фосфор, який не був отруйним. Після цього сірники стали безпечними. Невдовзі до складу сірникової головки входили сірка, бертолетова сіль, перекис марганцю і клей. У 1910 році американська компанія Diamond Match першою отримала патент на безпечні для здоров'я сірники. Винахід сірників був

настільки важливим, що президент США Вільям Тафт публічно звернувся до власників патенту й попросив їх

відмовитися від авторських прав, щоб усі люди могли користуватися сірниками.

Компанія погодилася й 28 січня 1911 року відмовилася від усіх прав на цей винахід. Тому зараз сірники належать фактично всім.

Цікаво, що вже на перші сірникові коробки почали клеїти різноманітні яскраві етикетки. Це привело до появи цілої гілки колекціонування – філуменії.

Завдання 220. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

звертатися / звернутися (address, contact)

просити / попросити (ask)

могти / змогти (be able to)

користуватися (use)

погоджуватися / погодитися (agree)

належати (belong)

клеїти / наклеїти (glue, stick)

приводити / привести (lead, bring)

колекціонувати (collect)

Завдання 221. Складіть словосполучення. Make the phrases:

звертатися / звернутися до кого? *G.c. №2* (власник, народ, люди, студенти)

просити / попросити кого? *Acc.c. №4* (ректор, декан, секретар, професор)

могти / змогти що робити? / що зробити? *Inf.* (користуватися, відпочити)

користуватися чим? *In.c. №5* (крейда, телефон, винахід)

погоджуватися / погодитися з ким? *In.c. №5* (президент, керівник)

належати кому? *D.c. №3* (діти, народ, студенти, люди, батьки)

клеїти / наклеїти що? *Acc.c. №4* (етикетка, реклама, оголошення)

на що? *Acc.c. №4* (коробка, стіна, двері)

приводити / привести до чого? *G.c. №2* (поява, перемога, пожежа)

колекціонувати що? *Acc.c. №4* (монети, марки, ручки, машини, сірники)

Завдання 222. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Хімік Антон Шретер отримав ... .

2. Після цього сірники стали ... .

3. До складу сірникової головки входили ... .
4. Американська компанія Diamond Match першою отримала ... .
5. Президент США Вільям Тафт публічно звернувся до ... .
6. Компанія відмовилася від ... .
7. Зараз сірники належать ... .
8. На перші сірникові коробки почали клеїти ... .
9. Це привело до появи ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ зазвичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 223. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Учора вранці мама ... синові яблуко. Мама завжди ... дітям смачні фрукти. (давати / дати)
2. Сана цілий вечір ... новий текст. Коли сестра ... всі слова, вона пішла пити чай. (перекладати / перекласти)
3. Антон часто ... місце роботи. Минулого року він вже ... 2 фірми. (змінювати / змінити)
4. Нещодавно в нашому університеті ... цікаву конференцію. У театрі постійно ... різні концерти. (організовувати / організувати)
5. Зазвичай він ... цукор у склянці ложкою. Коли він ... цукор, кава стала солодкою. (розмішувати / розмішати)

Завдання 224. Прочитайте текст. Read the text:

СІРНИКИ

Вогонь завжди був невід'ємним супутником людини. Не можна точно встановити, коли первісні люди почали користуватися вогнем. Але людина стала людиною, коли навчилася добувати вогонь. Це стало найбільшою подією в історії людства. Вогонь зігрів житло людини, змінив спосіб приготування їжі, навчив виплавляти залізо й мідь, срібло й золото, робити глиняний та керамічний посуд.

Перший вогонь люди добували примітивним способом – тертям двох шматків дерева, які нагрівалися настільки сильно, що відбувалося їхнє samozаймання. Стародавні греки й римляни знали спосіб добування вогню за допомогою сонячних променів, сфокусованих лінзою або увігнутих дзеркалом. У Китаї в 570 році палички для тертя насичували сіркою. Пізніше дерев'яні палички

замінили природні мінерали, здатні давати іскри. А потім почали використовувати огниво й кресало.

Добре відомі нам СІРНИКИ – відносно недавній винахід людства. Сталося це випадково. Англійський фармацевт Джон Уокер з'єднував різні речовини й розмішував їх паличкою в склянці. Через деякий час паличка висохла, й на ній утворилася суха крапля. Щоб позбутися її, фармацевт чиркнув палицею по підлозі. Спалахнув вогонь. Джон Уокер почав експериментувати й удосконалювати свій винахід. А через рік (7 квітня 1827 року) фармацевт організував демонстрацію й продав свою першу упаковку сірників. Нові сірники Уокер назвав "Friction Lights", що дослівно перекладається як "Вогні тертя". Однак Уокер багато не заробив і не спромігся запатентувати свій винахід, можливо, тому, що його сірники були довжиною в цілий ярд (0,9 метра). І пакувалися вони в олов'яні пенали по 100 штук. А ось Семюел Джонс, який був присутній на демонстрації, відразу зрозумів справжню вартість винаходу. Він став продавати сірники тоннами, незважаючи на те, що з ними були деякі проблеми – від них смерділо, при загоранні навколо розлітались хмари іскор. Крім того, перші сірники були небезпечними для здоров'я, адже до їхнього складу входив отруйний жовтий фосфор.

Через 20 років хімік Антон Шретер отримав червоний фосфор, який не був отруйним. Після цього сірники стали безпечними. Невдовзі до складу сірникової головки входили сірка, бертолетова сіль, перекис марганцю і клей. У 1910 році американська компанія Diamond Match першою отримала патент на безпечні для здоров'я сірники. Винахід сірників був настільки важливим, що президент США Вільям Тафт публічно звернувся до власників патенту й попросив їх відмовитися від авторських прав, щоб усі люди могли користуватися сірниками. Компанія погодилася й 28 січня 1911 року відмовилася від усіх прав на цей винахід. Тому зараз сірники належать фактично всім.

Цікаво, що вже на перші сірникові коробки почали клеїти різноманітні яскраві етикетки. Це привело до появи цілої гілки колекціонування – філуменії.

Завдання 225. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

первісні	коробка
найбільша	етикетка
керамічний	сірники
примітивний	крапля
сонячні	фосфор
дерев'яна	промені
природні	паличка
суха	мінерали
червоний	спосіб
безпечні	посуд
важливий	подія
сірникова	люди
яскрава	винахід

Завдання 226. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Але людина стала ..., коли ... добувати вогонь.
2. Добування вогню стало ... в історії людства.
3. Перший вогонь люди ... примітивним способом.
4. Дерев'яні палички ... природні мінерали, здатні ... іскри.
5. Джон Уокер ... різні речовини й ... їх паличкою в склянці.
6. Через деякий час паличка ..., й на ній ... суха крапля.
7. Нові сірники Уокер ... "Friction Lights", що дослівно ... як "Вогні тертя".
8. Уокер багато не ... і не ... свій винахід.
9. Семюел Джонс став ... сірники тоннами.
10. Антон Шретер ... червоний фосфор.
11. Президент США Вільям Тафт попросив власників патенту ... від авторських прав, щоб усі люди могли ... сірниками.

Завдання 227. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Коли люди почали використовувати вогонь?
2. Чому вміння добувати вогонь – це найбільша подія в історії людства?
3. Чи знаєте ви, як можна розвести вогонь? Чи робили ви це власноруч?
4. Хто й коли винайшов відомі нам сірники?
5. Чому Джон Уокер багато не заробив і не спромігся запатентувати свій винахід?
6. Хто продавав сірники тоннами?
7. Чому перші сірники були небезпечними для здоров'я?
8. Що входило до складу сірникової головки в безпечних сірниках.
9. Чому президент США Вільям Тафт публічно звернувся до власників патенту на сірники?
10. Чи знаєте ви людей, які колекціонують сірники?

Завдання 228. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Вогонь – невід'ємний супутник людини.
2. Перші способи видобування вогню:
  - а) тертя двох шматків дерева;
  - б) сонячні промені, сфокусовані лінзою;
  - в) тертя паличок, насичених сіркою;
  - г) огниво й кресало.
3. Винахід фармацевта Джона Уокера.
4. Проблеми з першими сірниками.
5. Безпечні сірники.
6. Відмова від авторських прав на сірники.
7. Поява філумені.

Завдання 229.

Розкажіть про відомий вам винахід, до відкриття якого були причетними фармацевти.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ**Оберіть правильні відповіді**

1. Людина стала людиною, коли ...
  - а) навчилася готувати на вогні;
  - б) навчилася добувати вогонь;
  - в) навчилася виплавляти метал.
2. Перший вогонь люди добували ...
  - а) тертям двох шматків дерева;
  - б) за допомогою лінзи й сонячних променів;
  - в) за допомогою мінералів, що давали іскри.
3. Палички для тертя в Китаї насичували ...
  - а) фосфором;
  - б) сіркою;
  - в) вугіллям.
4. Відомі нам сірники ...
  - а) винайшли випадково;
  - б) довго розробляли;
  - в) винайшли дуже давно.
5. Сірники винайшов ...
  - а) Антон Шретер;
  - б) Семюел Джонс;
  - в) Джон Уокер.
6. Вогонь спалахнув, коли фармацевт ...
  - а) з'єднав різні речовини;
  - б) чиркнув палицею по підлозі;
  - в) розмішав речовини паличкою в склянці.
7. Нові сірники Уокер назвав ...
  - а) «Іскри Уокера»;
  - б) «Вогні Уокера»;
  - в) «Вогні тертя».
8. Уокер не спромігся запатентувати свій винахід, тому що ...
  - а) сірники були занадто довгими й важкими;
  - б) сірники мали жахливий запах;
  - в) сірники були отруйними.
9. Семюел Джонс відразу зрозумів ...
  - а) велику небезпечність винаходу;
  - б) справжню вартість винаходу;
  - в) усі проблеми, пов'язані з винаходом.
10. Перші сірники були небезпечними для здоров'я, тому що ...
  - а) при загоранні навколо розлітались хмари іскор;

- б) від них смерділо;
- в) до їхнього складу входив отруйний жовтий фосфор.

11. Сірники стали безпечними, коли Антон Шретер отримав ...

- а) білий фосфор;
- б) жовтий фосфор;
- в) червоний фосфор.

12. До складу сірникової головки входили ...

- а) сірка, бертолетова сіль, перекис марганцю;
- б) червоний фосфор, магнієві солі, клей;
- в) жовтий фосфор, сірка, перекис марганцю.

13. Президент США попросив власників патенту на сірники ...

- а) відмовитися від авторських прав;
- б) передавати зароблені гроші хворим дітям;
- в) виготовляти тільки безпечні для здоров'я сірники.

14. Колекціонування сірникових коробок має назву ....

- а) філателія;
- б) філуменія;
- в) філологія.

ТЕМА №8

**ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУЧНИКІВ УМОВИ
ЯКЩО, ЯКБИ
У СКЛАДНОПІДРЯДНОМУ РЕЧЕННІ
THE USE OF CONDITIONAL CONJUNCTIONS ЯКЩО, ЯКБИ
IN A COMPLEX SENTENCE**

**РЕАЛЬНА УМОВА
ЯКЩО**

Якщо він розповідає веселі історії, усі сміються.

Якщо він розповідав веселі історії, усі сміялися.

Якщо він буде розповідати веселі історії, усі будуть сміятися.

Якщо він розповідатиме веселі історії, усі сміятимуться.

Завдання 230. З'єднайте прості речення в складні, використовуючи сполучник ЯКЩО. Combine simple sentences into complex ones using the conjunction ЯКЩО:

1. Я побачу викладача. Я привітаюся з ним.
2. Я піду в парк. У суботу буде гарна погода.
3. Друг запізнюється на заняття. Він викликає таксі.
4. Джон хоче купити морозиво. Він іде до супермаркету.
5. Люди вдягають теплий одяг. На вулиці мороз.
6. Студент отримає високий бал на іспиті. Він усе вивчить.
7. Доштитиме. Ми відкриємо парасольку.
8. Уранці на вулицях корки. Люди запізнюються на роботу.
9. Дідусеві потрібні ліки. Я йду в аптеку.
10. У сестри буде вечірка. До неї прийдуть подруги.

Завдання 231. Дайте відповіді на запитання, використовуючи сполучник ЯКЩО. Answer the questions using the conjunction ЯКЩО:

1. Що ви будете робити, якщо ваш друг захворіє?
2. Що ви будете робити, якщо у вас закінчатся продукти?
3. Що ви будете робити, якщо ваш телефон зламається?
4. Що ви будете робити, якщо заняття закінчатся рано?
5. Що ви будете готувати, якщо до вас прийдуть гості?
6. Що ви будете робити, якщо у вас буде нежить?
7. Що ви будете робити, якщо складете сесію на відмінно?
8. Що ви будете замовляти, якщо підете в ресторан?
9. Що ви купуватимете, якщо поїдете до Парижа?
10. Що ви візьмете з собою, якщо підете до лісу?

Завдання 232. Закінчіть речення, використовуючи сполучник ЯКЩО. Complete the sentences using the conjunction ЯКЩО:

1. Якщо мої батьки прийдуть до Харкова, ...
2. Якщо вона запросить мене в гості, ...

3. Якщо завтра буде екскурсія, ...
4. Якщо в мене буде вільний час, ...
5. Якщо в неділю буде дощ, ...
6. Якщо я запізнюся на автобус, ...
7. Якщо ти зателефонуєш мені, ...
8. Якщо друзі порадять мені, ...
9. Якщо літо буде спекотним, ...
10. Якщо я зустріню відомого артиста, ...

НЕРЕАЛЬНА УМОВА
ЯКБИ
Якби він розповідав веселі історії, усі сміялися б .
Якби +S–P минулий час, S–P минулий час + б (би).

Завдання 233. Дайте відповіді на запитання, використовуючи сполучник ЯКБИ.

Answer the questions using the conjunction ЯКБИ:

1. Що б ви робили, якби друзі попросили допомогти їм?
2. Що б ви робили, якби у вас була дружина (чоловік)?
3. Що б ви робили, якби вам запропонували змінити професію?
4. Що б ви робили, якби ви були викладачем?
5. Що б ви робили, якби вам подарували собаку?
6. Що б ви робили, якби ви були дитиною?
7. Що б ви робили, якби могли змінити своє минуле?
8. Що б ви робили, якби сьогодні була неділя?
9. Що б ви робили, якби боялися літати літаком?
10. Що б ви робили, якби загубили свій телефон?

Завдання 234. Закінчіть речення зі сполучником ЯКБИ. Complete the sentences with the conjunction ЯКБИ:

1. Якби я був деканом, ...
2. Якби я був президентом, ...
3. Якби я був чарівником, ...
4. Якби зараз були канікули, ...
5. Якби в мене була машина, ...
6. Якби в мене було багато грошей, ...
7. Якби ми купили квитки в кіно, ...
8. Якби в Харкові було море, ...
9. Якби я знав багато іноземних мов, ...
10. Якби вчені винайшли машину часу, ...

Завдання 235. Замініть речення зі сполучником ЯКБИ, на речення зі сполучником ЯКЩО. Change the sentences with the conjunction ЯКБИ into the sentences with the conjunction ЯКЩО:

Зразок: **Якби** ми закінчили роботу вчасно, ми **отримали б** премію.

Якщо ми закінчимо роботу вчасно, ми **отримаємо** премію.

1. Якби у Дмитра був вільний час, він зайшов би до тебе в гості.
2. Якби у мене був головний біль, я прийняв би таблетку.
3. Якби в батька були гроші, він купив би телевізор.
4. Якби ти допоміг мамі, вона не втопилася б.
5. Якби не було хвороб, люди жили б довше.
6. Якби вони приїхали до Харкова, ми показали б їм місто.
7. Якби Микола зустрів тебе, він передав би тобі вітання.
8. Якби студент не пропустив заняття, йому не довелося б їх відпрацьовувати.
9. Якби батьки надіслали Ахмеду гроші, він отримав би їх у банку.
10. Якби Віктор познайомився з дівчиною, він подарував би їй квіти.

Завдання 236. Замініть речення зі сполучником ЯКЩО на речення зі сполучником ЯКБИ. Change the sentences with the conjunction ЯКЩО into the sentences with the conjunction ЯКБИ:

Зразок: **Якщо** в мене будуть гроші, я **куплю** машину.

Якби в мене були гроші, я **купив би** машину.

1. Якщо Сана купить усі необхідні продукти, вона приготує нам свою національну страву.
2. Якщо ви зателефонуєте мені сьогодні ввечері, я розповім вам цікаву новину.
3. Якщо Ахмед прокинеться рано, він встигне повторити матеріал до контрольної роботи.
4. Якщо в нас буде велика перерва, ми підемо пити каву в кав'ярню.
5. Якщо завтра буде хороша погода, друзі не сидітимуть удома весь день.
6. Якщо брат буде працювати в Іспанії, він вивчить іспанську мову.
7. Якщо у вас є гітара, Андрій зіграє й заспіває вам свою нову пісню.
8. Якщо ви дасте нам номер телефону Христини, ми привітаємо її з Днем народження.
9. Якщо в Алі буде можливість, він поїде до Львова на канікулах.
10. Якщо взимку буде багато снігу, я навчуся кататися на лижах.

ПЛАЦЕБО. PLASEVO

Завдання 237.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Чарівник, чарівний, чари, чарувати, причаровувати

1. Моя молодша сестра хоче мати ... паличку, щоб зробити всіх людей щасливими.
2. Діти люблять казки, де ... роблять дивовижні речі.
3. У дитинстві ми вірили в те, що батьки вмюють ... .
4. Париж – дивовижне місто, він ... своєю красою
5. Деякі люди вірять у сни, добрі й погані дні, різноманітні ... .

II.**Обов'язок, обов'язковий, в'язати, в'язень, в'язи**

1. Бабуся вміє ... шарфи, светри, рукавички.
2. У чоловіка заболіли ..., він не міг повернути голову.
3. Він уже місяць не виходить з хати, сидить, немов ... .
4. Допомогати хворим людям – це ... кожного лікаря
5. Латинська мова – ... предмет для студентів-фармацевтів.

III.**Говорити, говіркий, говір, договір, говоруха**

1. Університети уклали ... про співпрацю.
2. Олена годинами може ... по-телефону.
3. У парку ми зустріли веселого ... чоловіка.
4. Моя подруга така ..., що й хвилину помовчати не може.
5. З кімнати було чути радісний дитячий ... .

Завдання 238.**A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:**

легкий ≠ важкий (light, easy ≠ heavy, difficult)

справжній ≠ фальшивий = підроблений (real ≠ fake)

починати ≠ закінчувати (start ≠ finish)

давати ≠ брати (give ≠ take)

допомагати ≠ заважати (help ≠ prevent)

відправити ≠ отримати (send ≠ receive)

спокійний ≠ нервовий (calm, composed ≠ nervous)

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Хасан **закінчує** писати домашнє завдання, а Ахмед тільки ... .
2. Дівчата несли **легкі** речі, а хлопці ... .
3. У банку нам пояснили, як відрізнити **фальшиві** гроші від ... .
4. Старший брат завжди **допомагає** мені робити вправи, а молодший ... .
5. Сьогодні ми **відправимо** документи, а завтра друзі їх ... .
6. У літаку сиділи різні пасажери: деякі були **нервові**, деякі ... .
7. Батько вчив сина **давати** більше, ніж ... .

Завдання 239.**A. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:**

призначити = прописати (assign = prescribe)

випробування = перевірка = тестування (test)

реальний = справжній (real)

шахрай = злодій = аферист (cheater = fraudster = scammer)

парадоксально = неймовірно = фантастично (paradoxically = unbelievable = fantastic)

очевидний = безсумнівний (obvious = evident)

В. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. Лікар **призначив** пацієнтові антибіотики.
2. Кожен лікарський препарат проходить багато **перевірок**.
3. Діти вчаться жити в **реальному** світі, де є труднощі й проблеми.
4. На жаль, ми зустрічаємо не тільки чесних людей, а й **аферистів**.
5. **Парадоксально**, але деякі геніальні люди погано вчилися у школі.
6. Успіх його роботи був **безсумнівним**.

Завдання 240. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

При скаргах на легкі захворювання в дітей американські лікарі іноді призначають ліки у вигляді солодких жувальних таблеток Obecalp, діючою речовиною яких є звичайний цукор (глюкоза). Якщо прочитати слово у зворотному порядку, отримуємо Placebo (Плацебо). Цей препарат (який не є ліками) розробив австралійський лікар Міхаел Акстен у 1998 році. Для назви він узяв латинське слово *placebo*, що означає «я сподобаюся».

Завдання 241. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

- скаржитися / поскаржитися (complain)
 читати / прочитати (read)
 розробляти / розробити (develop, prepare)
 подобатися / сподобатися (like)

Завдання 242. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- скаржитися / поскаржитися на кого? на що? Асс.с. №4** (брат, сусід, студентка, температура, біль, нежить, кашель)
кому? Д.с. №3 (батьки, професор, секретар, декан, лікар)
читати / прочитати що? Асс.с. №4 (текст, журнал, книга, історія, роман)
кому? Д.с. №3 (онук, син, учень, пацієнт, слухач)
розробляти / розробити що? Асс.с. №4 (препарат, матеріал, ліки)
подобатися / сподобатися кому? Д.с. №3 (я, ти, він, вона, ми, ви, вони)

Завдання 243. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Американські лікарі іноді призначають дітям ... .
2. Діючою речовиною таблеток Obecalp є ... .
3. Якщо прочитати слово Obecalp у зворотному порядку, отримуємо ... .
4. Цей препарат розробив ... .
5. Слово *placebo* означає ... .

Завдання 244. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Метод плацебо є обов'язковим при клінічних випробуваннях у США. Під час випробувань нових препаратів (до

їхнього масового виробництва й застосування) одній групі людей дають реальний препарат, протестований на тваринах, а іншій групі – плацебо. Усім людям кажуть, що вони тестують справжній препарат. Препарат дозволяється виробляти, якщо отриманий лікувальний ефект справжнього препарату значно перевищує ефект плацебо.

Про «ефект плацебо» знали давно. У кінці XVIII століття один шахрай

Елізій Перкінс продавав дивні цвяхи для лікування. Він називав їх «трактори Перкінса» і стверджував, що вони вироблені з чарівного металу, який лікує біль будь-якого характеру. Насправді це був сплав з латуні й заліза, але парадоксально, що багатьом людям дійсно допомагало прикладання цих «тракторів» до хворого місця. З того часу вчені почали говорити про те, що багато захворювань – від свідомості.

Завдання 245. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

тестувати / протестувати (test)
виробляти / виробити (produce)
перевищувати / перевищити (exceed)

Завдання 246. Складіть словосполучення. Make the phrases:

тестувати / протестувати що? Асс.с. №4 (телефон, комп'ютер, програма)
виробляти / виробити що? Асс.с. №4 (машина, літак, шоколад, одяг)
перевищувати / перевищити що? Асс.с. №4 (ефект, межа, територія, розмір, висота)

Завдання 247. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Метод плацебо є обов'язковим при ... .
2. Під час випробувань нових препаратів одній групі людей дають ... .
3. Іншій групі людей дають ... .
4. Усім людям кажуть, що ... .
5. Препарат дозволяється виробляти, якщо ... .
6. У кінці XVIII століття Елізій Перкінс продавав ... .
7. Він стверджував, що ... .
8. Цвяхи були вироблені з ... .
9. Парадоксально, що ... .
10. З того часу вчені почали говорити про те, що ... .

Завдання 248. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Важливість психологічного фактора підтверджується постійно. Часто плацебо приймають у вигляді таблеток або крапель, але лікарі знають, що «препарат» буде діяти на пацієнта сильніше, якщо зробити ін'єкцію. Такі дослідження робили ще в ХХ столітті, в 1950-х, а потім у 2005-2006 роках. Усі підсумки тестів були однаковими. Якщо вводили плацебо шприцом, то ефект був очевидним. Усе пояснюється «атмосферою», яку створює шприц, адже це «серйозне лікування»!

Завдання 249. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

підтверджувати / підтвердити (confirm)
вводити / ввести (administer, enter, introduce)
пояснювати / пояснити (explain)

Завдання 250. Складіть словосполучення. Make the phrases:

підтверджувати / підтвердити що? *Acc.c. №4* (важливість, необхідність)
вводити / ввести що? *Acc.c. №4* (лікарський засіб, антибіотик, плацебо)
куди? *Acc.c. №4* (організм, кров, м'яз)
пояснювати / пояснити що? *Acc.c. №4* (результат, підсумок, ефект)
чим? *In.c. №5* (атмосфера, колір, розмір, вага, форма)
кому? *D.c. №3* (пацієнт, фармацевт, психолог, люди)

Завдання 251. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Постійно підтверджується ... .
2. Часто плацебо приймають у вигляді ... .
3. Але «препарат» буде діяти на пацієнта сильніше, якщо ... .
4. Якщо вводили плацебо шприцом, то ... .
5. Це пояснюється ... .

Завдання 252. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

У Цинциннаті 12 пацієнтів із хворобою Паркінсона проходили тест – їм давали плацебо від захворювання. Одним сказали, що ліки шалено дорогі, й вони відчули поліпшення. Ті, кому дісталися дешеві «ліки», ефекту не відчули. Цікаво, що популярні бренди користуються більшою довірою на відміну від малозрозумілих назв і невідомих фірм-виробників. Люди більше потрапляють під вплив розрекламованого препарату, навіть якщо їм пропонують однакові варіанти за ціною, кольором, формою, смаком.

Завдання 253. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

відчувати / відчути (feel)

діставатися / дістатися (get)

пропонувати / запропонувати (propose, suggest)

Завдання 254. Складіть словосполучення. Make the phrases:відчувати / відчути що? *Acc.c. №4* (поліпшення, радість, сум, втома)діставатися / дістатися кому? *D.c. №3* (Ахмед, Хасан, Сана, Марія)пропонувати / запропонувати що? *Acc.c. №4* (екскурсія, солодощі, пісня)
кому? *D.c. №3* (туристи, діти, слухачі)**Завдання 255. Допишіть речення. Complete the sentences:**

1. У Цинциннаті пацієнтам із хворобою Паркінсона давали ... .
2. Одним сказали, що ... .
3. Вони відчули ... .
4. Ефекту не відчули ті, кому дісталися ... .
5. Більшою довірою користуються ... .
6. Люди більше потрапляють під вплив ... .

Завдання 256. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Ефект плацебо може бути справжнім порятунком для людства, яке зловживає медикаментами або не має змоги їх отримати. Іноді лікарі вдаються до цього засобу, щоб заспокоїти нервових пацієнтів. Головне – щоб це йшло на користь!

Завдання 257. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

зловживати (abuse, misuse)

вдаватися / вдатися (resort)

Завдання 258. Складіть словосполучення. Make the phrases:зловживати чим? *In.c. №5* (медикаменти, цукор, алкоголь, солодке, гостре)вдаватися / вдатися до чого? *G.c. №2* (незвичний засіб, радикальні дії, самозахист)**Завдання 259. Допишіть речення. Complete the sentences:**

1. Ефект плацебо може бути ... .
2. Іноді лікарі вдаються до цього засобу, щоб ... .
3. Головне ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ зазвичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 260. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Коли я був маленьким, бабуся часто ... мені казки. Одного разу вона ... мені казку про Аладдіна. (читати / прочитати)
2. Нещодавно фармацевти ... нову вакцину. Фармацевти постійно ... лікарські препарати. (тестувати / протестувати)
3. Професор усе заняття ... нову тему. Коли викладач ... завдання, студенти почали його виконувати. (пояснювати / пояснити)
4. Учора мені дуже ... нова пісня цієї співачки. Нам завжди ... слухати її пісні. (подобатися / сподобатися)
5. Олена зазвичай ... втому після іспитів. Марина прекрасно склала іспит і ... радість. (відчувати / відчути)

Завдання 261. Прочитайте текст. Read the text:

ПЛАЦЕБО

При скаргах на легкі захворювання в дітей американські лікарі іноді призначають ліки у вигляді солодких жувальних таблеток Obecalp, діючою речовиною яких є звичайний цукор (глюкоза). Якщо прочитати слово у зворотному порядку, отримуємо Placebo (Плацебо). Цей препарат (який не є ліками) розробив австралійський лікар Міхаел Акстен у 1998 році. Для назви він узяв латинське слово *placebo*, що означає «я сподобаюся».

Метод плацебо є обов'язковим при клінічних випробуваннях у США. Під час випробувань нових препаратів (до їхнього масового виробництва й застосування) одній групі людей дають реальний препарат, протестований на тваринах, а іншій групі – плацебо. Усім людям кажуть, що вони тестують справжній препарат. Препарат дозволяється виробляти, якщо отриманий лікувальний ефект справжнього препарату значно перевищує ефект плацебо.

Про «ефект плацебо» знали давно. У кінці XVIII століття один шахрай Елізій Перкінс продавав дивні цвяхи для лікування. Він називав їх «трактори Перкінса» і стверджував, що вони вироблені з чарівного металу, який лікує біль будь-якого характеру. Насправді це був сплав з латуні й заліза, але парадоксально, що багатьом людям дійсно допомагало прикладання цих «тракторів» до хворого

місця. З того часу вчені почали говорити про те, що багато захворювань – від свідомості.

Важливість психологічного фактора підтверджується постійно. Часто плацебо приймають у вигляді таблеток або крапель, але лікарі знають, що «препарат» буде діяти на пацієнта сильніше, якщо зробити ін'єкцію. Такі дослідження робили ще в ХХ столітті, в 1950-х, а потім у 2005-2006 роках. Усі підсумки тестів були однаковими. Якщо вводили плацебо шприцом, то ефект був очевидним. Усе пояснюється «атмосферою», яку створює шприц, адже це «серйозне лікування»!

У Цинциннаті 12 пацієнтів із хворобою Паркінсона проходили тест – їм давали плацебо від захворювання. Одним сказали, що ліки шалено дорогі, й вони відчули поліпшення. Ті, кому дісталися дешеві «ліки», ефекту не відчули. Цікаво, що популярні бренди користуються більшою довірою, на відміну від малозрозумілих назв і невідомих фірм-виробників. Люди більше потрапляють під вплив розрекламованого препарату, навіть якщо їм пропонують однакові варіанти за ціною, кольором, формою, смаком.

Ефект плацебо може бути справжнім порятунком для людства, яке зловживає медикаментами або не має змоги їх отримати. Іноді лікарі вдаються до цього засобу, щоб заспокоїти нервових пацієнтів. Головне – щоб це йшло на користь!

Завдання 262. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

легке	пацієнт
діюча	лікування
звичайний	захворювання
клінічні	фактор
новий	місце
чарівний	випробування
хворе	препарат
психологічний	ліки
серйозне	цукор
дорогі	метал
нервовий	речовина

Завдання 263. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. При скаргах на легкі ... в дітей американські лікарі іноді призначають ліки у вигляді ... таблеток Obecalp.
2. Цей препарат ... австралійський лікар Міхаел Акстен.
3. Метод плацебо є ... при клінічних випробуваннях.
4. Усім людям кажуть, що вони тестують ... препарат.
5. Елізій Перкінс стверджував, що цвяхи вироблені з ... металу.
6. Насправді це був ... з латуні й заліза.
7. Важливість психологічного фактора ... постійно.
8. Популярні бренди ... більшою довірою.
9. Ефект плацебо може бути ... для людства, яке ... медикаментами.

10. Іноді лікарі дають плацебо , щоб ... нервових пацієнтів.

Завдання 264. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Кому, коли й чому американські лікарі призначають Obesalр?
2. Чи є препарат Obesalр ліками?
3. Що означає слово *placebo*?
4. Як застосовують метод плацебо при клінічних випробуваннях?
5. Коли дозволяється виробляти препарат після клінічних випробувань?
6. Що продавав Елізій Перкінс?
7. Чому людям допомагало прикладання «тракторів Перкінса» до хворого місяця?
8. Чому препарат діє на пацієнта сильніше, якщо зробити ін'єкцію?
9. Під вплив яких препаратів люди потрапляють більше?
10. Чим може стати ефект плацебо?

Завдання 265. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Ліки у вигляді солодких жувальних таблеток.
2. Секрет назви Obesalр.
3. Обов'язковий метод при клінічних випробуваннях.
4. «Трактори Перкінса».
5. Важливість психологічного фактора:
  - а) ін'єкції;
  - б) ціна;
  - в) популярні бренди;
  - г) розрекламовані препарати.
6. Плацебо: ліки чи обман.

Завдання 266.

Розкажіть, що ви думаєте про ефект плацебо.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Оберіть правильні відповіді

1. Американські лікарі іноді призначають дітям ліки у вигляді ...
  - а) яскравих солоних пігулок;
  - б) смачних кислих сиропів;
  - в) солодких жувальних таблеток.
2. Діючою речовиною таблеток Obesalр є ...
  - а) цукор;
  - б) сіль;
  - в) перець.
3. Препарат Плацебо розробив ...
  - а) англійський фармацевт;
  - б) австралійський лікар
  - в) американський провізор.

4. Метод плацебо є обов'язковим у США при ...
  - а) лікуванні нервових розладів;
  - б) клінічних випробуваннях;
  - в) незначних захворюваннях у дітей.
5. Під час тестування усім людям *кажуть*, що
  - а) вони приймають плацебо;
  - б) препарат протестований на тваринах;
  - в) вони тестують справжній препарат.
6. Препарат дозволяється виробляти, якщо ...
  - а) ефект справжнього препарату значно перевищує ефект плацебо;
  - б) усі пацієнти відчують лікувальний ефект, незалежно від препарату;
  - в) пацієнти отримують грошову винагороду за тестування.
7. Елізій Перкінс продавав дивні цвяхи для лікування, вироблені з ...
  - а) чарівного металу;
  - б) латуні й заліза;
  - в) рідкісного сплаву.
8. Велика кількість людей ...
  - а) відчула полегшення;
  - б) подала скарги в поліцію;
  - в) побила Елізія Перкінса.
9. Учені почали говорити про те, що багато захворювань – ...
  - а) від неправильного харчування;
  - б) від свідомості;
  - в) від нервів.
10. Лікарі знають, що «препарат» буде діяти на пацієнта сильніше, якщо ...
  - а) прийняти краплі;
  - б) прийняти мікстуру;
  - в) зробити ін'єкцію.
11. У Цинциннаті відчували поліпшення пацієнти, кому дісталися ...
  - а) дешеві ліки;
  - б) дорогі ліки;
  - в) рідкісні ліки;
12. Більшою довірою користуються ...
  - а) нові фармацевтичні компанії;
  - б) невідомі фірми-виробники;
  - в) популярні бренди.
13. Люди більше потрапляють під вплив ...
  - а) розрекламованого препарату;
  - б) препарату рожевого кольору;
  - в) препарату круглої форми.
14. Ефект плацебо може бути порятунком для людини, яка ...
  - а) завжди нервує;
  - б) не хоче приймати справжні ліки;
  - в) зловживає медикаментами.

ТЕМА №9
ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУЧНИКІВ ПРОСТОРУ
ДЕ, КУДИ, ЗВІДКИ
У СКЛАДНОПІДРЯДНОМУ РЕЧЕННІ
THE USE OF CONJUNCTIONS OF SPACE *ДЕ, КУДИ, ЗВІДКИ*
IN A COMPLEX SENTENCE

ТАМ, ДЕ	Він <i>жив там, де</i> є багато університетів.
ТАМ, КУДИ	Він <i>працює там, куди приїхав</i> досвідчений лікар.
ТАМ, ЗВІДКИ	Він <i>відпочивав там, звідки прилетів</i> його друг.
ТУДИ, ДЕ	Вона <i>пішла туди, де продають</i> газети і журнали.
ТУДИ, КУДИ	Вона <i>приїхала туди, куди її відправив</i> секретар.
ТУДИ, ЗВІДКИ	Вона <i>підійшла туди, звідки шеф-кухар виніс</i> торт.
ЗВІДТИ, ДЕ	Вони <i>приїхали звідти, де роблять</i> смачне морозиво.
ЗВІДТИ, КУДИ	Вони <i>вийшли звідти, куди увійшов</i> фармацевт.
ЗВІДТИ, ЗВІДКИ	Вони <i>відійшли звідти, звідки дув</i> сильний вітер.

Завдання 267. Дайте відповіді на запитання, використовуючи слова з дужок. Answer the questions using the words in brackets.

1. Ви знаєте, де працює Віктор? (проектний інститут)
2. Ви знаєте, куди ходила Сана? (центральна аптека)
3. Ви знаєте, звідки повернувся Ахмед? (фармацевтичний університет)
4. Ви чули, де гуляють люди? (міський парк)
5. Ви чули, куди ходить Дмитро? (великий стадіон)
6. Ви чули, звідки прийшов професор? (нова бібліотека)
7. Ви читали, де найнижча температура на Землі? (Південний полюс)
8. Ви читали, куди їздила делегація? (Північна Америка)
9. Ви читали, звідки приїхав Роджер? (Близький Схід)
10. Ви бачили, де відпочивав Андрій? (Чорне море)

Завдання 268. Назвіть місце. Name the place:

1. Вони були там, де відправляють посилки й бандеролі.
2. Вони ходили туди, де можна відпочити й потанцювати.
3. Вони повернулися звідти, де дивляться фільми на великому екрані.
4. Вони були там, де купують свіжі овочі та фрукти.
5. Вони ходять туди, де можна поплавати взимку.
6. Вони повернулися звідти, де люди отримують гроші.
7. Вони були там, де в Харкові живуть слони й крокодили.
8. Вони їздили туди, де студенти оформлюють документи.
9. Вони приїхали звідти, де люди гуляють і дихають свіжим повітрям.
10. Вони провели вечір там, де смачно готують різні страви.

СЛОВА ДЛЯ ДОВІДОК: парк, ресторан, зоопарк, клуб, кінотеатр, ринок, банк, басейн, деканат, пошта.

Завдання 269. Назвіть країну або місто. Name the country or the city:

1. Він їздив туди, де мешкає найбільша кількість довгожителів.
2. Він їздив туди, де виробляють найкращі годинники й шоколад.
3. Він їздив туди, де в центрі міста розташована найменша країна світу.
4. Він їздив туди, де стіна розділяла країну на Західну й Східну.
5. Він їздив туди, де живуть кенгуру.
6. Він їздив туди, де знаходиться Біг-Бен.
7. Він їздив туди, де символом країни вважається велика панда.
8. Він їздив туди, де туристи відвідують Лувр.
9. Він їздив туди, де проходить найбільший і найвідоміший карнавал.
10. Він їздив туди, де стоїть Статуя Свободи.

СЛОВА ДЛЯ ДОВІДОК: Лондон, Париж, Рим, Нью-Йорк, Ріо-де-Жанейро, Берлін, Японія, Китай, Австралія, Швейцарія

Завдання 270. Опишіть місце за зразком. Describe the place by the example:

ЗРАЗОК: Університет: Студенти йдуть **туди**, де вони здобувають освіту.

1. Супермаркет: –
2. Гуртожиток: –
3. Кафе: –
4. Стадіон: –
5. Фонтан: –
6. Лабораторія: –
7. Кухня: –
8. Холодильник: –
9. Шафа: –
10. Гараж: –

Завдання 271. Уставте сполучники: де, куди, звідки. Fill in the conjunctions: де, куди, звідки.

1. Сергій улітку поїде туди, ... приїхали ці студенти.
2. Антон повісив куртку туди, ... лежить його одяг.
3. Роберт довго дивився туди, ... полетів літак.
4. Ви не їздили туди, ... порадив поїхати ваш викладач?
5. Він шукав свої зошити там, ... його група займалася вранці.
6. Денис повернувся звідти, ... прийшли його друзі.
7. Омар побіг туди, ... пішла його група.
8. Друзі влітку поїдуть туди, ... вони народилися.
9. Брат вийшов звідти, ... ніхто не очікував.
10. Алі буде працювати там, ... живуть його батьки.

Завдання 272. Уставте вказівні слова: там, туди, звідти. Fill in the index words: там, туди, звідти.

1. Діти гралися ..., де був дитячий майданчик.
2. Незабаром вони поїдуть ..., де живуть їхні друзі.
3. Марк прийшов ..., звідки приїхала машина.

4. Лікар їде ..., де потрібна його допомога.
5. Я жив ..., куди часто приїздили відомі артисти.
6. Вони пішли ..., куди ви їм порадили.
7. Восени птахи відлітають ..., де взимку тепло.
8. Мої батьки повернулися ..., де працює цей досвідчений юрист.
9. Аптека знаходиться ..., де дорога повертає праворуч.
10. Туристи підійшли ..., де стояв чудовий пам'ятник.

Завдання 273. Закінчіть речення. Complete the sentences.

1. Батько їздив туди, де ...
2. Батько їздив туди, куди ...
3. Батько їздив туди, звідки ...
4. Моя сім'я живе там, де ...
5. Моя сім'я живе там, куди ...
6. Моя сім'я живе там, звідки ...
7. Друзі повернулися звідти, де ...
8. Друзі повернулися звідти, куди ...
9. Друзі повернулися звідти, звідки ...
10. Люди люблять відпочивати там, де ...
11. Люди люблять відпочивати там, куди ...
12. Люди люблять відпочивати там, звідки ...

ДИТЯЧЕ ХАРЧУВАННЯ. BABY FOOD

Завдання 274.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Харчуватися, харчування, харчі, харчувальний

1. Зараз багато людей обирають правильне ... .
2. Мені подобається ... вдома, а мій брат часто ... в кафе.
3. Марина купила хліб, м'ясо, овочі та інші ... на цілий тиждень.
4. Фармацевтичний університет має ... комплекс, де студенти можуть поїсти смачно й недорого.

II.

Форма, формулювати, оформити, формування, формаліст

1. Правильне харчування важливе для ... та розвитку дитини.
2. У центрі міста знаходиться старий будинок, який має незвичну ... .
3. Цей студент ... свої думки логічно й правильно.
4. Сана підготувала цікаву доповідь і прекрасно її ... .
5. Людину, яка завжди дотримується форми, називають ... .

III.

Замінити, заміник, обміняти, обмінний, обмін, мінливий

1. Люди з діабетом не вживають цукор, але користуються його ... .
2. Андрій правильно харчується, тому ... білий хліб на чорний.
3. У березні погода часто ... й непередбачувана.
4. На вулицях Харкова є багато ... пунктів, де можна ... долари і євро на гривні.
5. Існує багато програм ... для навчання студентів у різних країнах світу.

Завдання 275.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

- щастя $\neq$ горе (happiness $\neq$ grief)
 наступний $\neq$ попередній (next $\neq$ previous)
 продовжити $\neq$ зупинитися (continue $\neq$ stop)
 захворіти $\neq$ одужати (get sick $\neq$ recover)
 полегшувати $\neq$ ускладнювати (make it ease $\neq$ make it difficult)
 найкращий $\neq$ найгірший (best $\neq$ worst)
 твердий $\neq$ м'який (hard $\neq$ soft)

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. **Попередній** день був холодним, а ... буде теплим.
2. Коли дитина здорова – це **щастя** для батьків, а коли хворіє – ... .
3. Наші друзі **зупинилися**, а ми ... йти.
4. Ірина **захворіла**, але швидко ... .
5. На початку роботи викладач **полегшував** завдання, а наприкінці почав ...
6. На першому поверсі готелю були **найгірші** кімнати, а на четвертому ... .
7. Андрій завжди спить на **твердому** ліжку, а Сергій на ... дивані.

Завдання 276.

A. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:

- комфортний = зручний (comfortable)
 необхідний = потрібний (necessary = essential)
 вдосконалити = поліпшити (improve)
 кваліфікований = досвідчений (qualified = experienced)
 асоціювати = пов'язувати (associate = connect)

B. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. **Кваліфікований** фармацевт пояснив пацієнту, як приймати ліки.
2. Організму дитини **необхідні** вітаміни й мікроелементи.
3. Його квартира дуже **зручна** й затишна.
4. Студенти намагаються **вдосконалити** свої знання з української мови.
5. Зазвичай люди **асоціюють** весну з початком нового життя.

Завдання 277. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Поява малюка – це свято й велике щастя. Люблячі батьки з перших днів життя прагнуть оточити дитину турботою й увагою, забезпечити комфортні умови для росту й розвитку. У першу чергу важливо подбати про здорове харчування, яке повинно бути безпечним і задовольняти потребу дитини в поживних речовинах, вітамінах, мікроелементах.

Завдання 278. Продісвідміюйте. Conjugate the verbs:

оточувати / оточити (surround, lavish care)

розвиватися / розвинутися (develop)

дбати / подбати (take care)

задовольняти / задовольнити (satisfy)

Завдання 279. Складіть словосполучення. Make the phrases:

оточувати / оточити кого? *Асс.с. №4* (малюк, немовля, бабуся, дідусь)
чим? *Ін.с. №5* (турбота, увага, любов)

дбати / подбати про кого? про що? *Асс.с. №4* (діти, батьки, люди, іспити,
одяг, речі)

задовольняти / задовольнити що? *Асс.с. №4* (потреба, спрага, голод)

Завдання 280. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Поява малюка – це ... .

2. Люблячі батьки прагнуть ... .

3. Важливо подбати про ... .

4. Здорове харчування повинно задовольняти потребу в ... .

Завдання 281. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Материнське молоко є ідеальною їжею, яка дозволяє забезпечити повноцінний розвиток новонародженого малюка. Це основне харчування місячної дитини та й у наступні 6 місяців теж. У цьому віці малюкам не потрібна додаткова рідина у вигляді води, трав'яних відварів, чаю чи соків. Материнське молоко ідеально пристосоване до особливостей травлення та обміну речовин кожної дитини. Воно містить у необхідній кількості не лише вуглеводи, жири, білок, а й усі важливі речовини, які потрібні для формування та розвитку малюка.

Завдання 282. Продісвідміюйте. Conjugate the verbs:

пристосовуватися / пристосуватися (adapt)

містити (contain)

Завдання 283. Складіть словосполучення. Make the phrases:

приспосовуватися / пристосуватися до чого? *G.c. №2* (вода, їжа, материнське молоко, дитяче харчування)
містити що? *Acc.c. №4* (білок, вуглеводи, жири, вітаміни, мікроелементи)

Завдання 284. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Материнське молоко є ... .
2. Материнське молоко – це ... .
3. Місячній дитині не потрібна ... .
4. Материнське молоко ідеально пристосоване до ... .
5. Материнське молоко містить ... .

Завдання 285. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Але що робити, якщо в матері зникло молоко? Чим його можна замінити?

Перші суміші для штучного харчування були розроблені фармацевтом зі Швейцарії Генрі Нестле ще в кінці ХІХ століття. З того часу їхній склад продовжує вдосконалюватися й доповнюватися, щоб стати максимально схожим на

материнське молоко й краще засвоюватися організмом дитини.

Завдання 286. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

зникати / зникнути (disappear)
 продовжувати / продовжити (continue)
 доповнювати(ся) / доповнити(ся) (supplement, add)
 засвоювати(ся) / засвоїти(ся) (assimilate)

Завдання 287. Складіть словосполучення. Make the phrases:

зникати / зникнути звідки? *G.c. №2* (сумка, кишень, аудиторія, вулиця)
у кого? *G.c. №2* (мати, сестра, подруга, товариш)
продовжувати / продовжити що? *Acc.c. №4* (навчання, відповідь, розповідь)
що робити? *Inf.* (навчатися, відповідати, розповідати)
доповнювати / доповнити що? *Acc.c. №4* (склад, історія, список)
засвоювати / засвоїти що? *Acc.c. №4* (м'ясо, шоколад, цукор, глюкоза)
засвоюватися / засвоїтися чим? *In.c. №5* (організм, дитина, людина)

Завдання 288. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Перші суміші для штучного харчування були розроблені ... .
2. Склад сумішей для штучного харчування продовжує ... .
3. Склад сумішей для штучного харчування має стати ... .

Завдання 289. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Першою дитиною, яку врятувала нова молочна суміш Генрі Нестле, стало недоношене немовля, чий організм не міг сприймати ані молока матері, ані жодного іншого, існуючого в той час, штучного замітника молока. Немовля, допомогти якому не могли навіть кваліфіковані лікарі та надій на одужання якого вже майже не залишилося, вижило завдяки суміші

Fariene Lacte Henry Nestlé «Молочне борошно Генрі Нестле». Унікальна формула повністю забезпечила організм новонародженої дитини всіма необхідними органічними речовинами, і її фізичний стан поступово нормалізувався.

Уже через кілька років суміш «Молочне борошно Генрі Нестле» почала продаватися в більшості країн Європи, рятуючи життя малюків та полегшуючи життя багатьом матерям. Для Генрі Нестле це була найкраща винагорода за роки старанної праці.

Завдання 290. Продієвідмінійте. Conjugate the verbs:

сприймати / сприйняти (assimilate, perceive)
 одужувати / одужати (recover)
 виживати / вижити (survive)
 нормалізувати(ся) / нормалізувати(ся) (normalize)
 продавати(ся) / продати(ся) (sell)
 полегшувати / полегшити (make it easier)

Завдання 291. Складіть словосполучення. Make the phrases:

сприймати / сприйняти *що?* Асс.с. №4 (мова, їжа, лактоза)
 нормалізувати / нормалізувати *що?* Асс.с. №4 (температура, тиск, стан)
 продаватися / продатися *де?* Р.с. №6 (аптека, супермаркет, ринок)
 полегшувати / полегшити *що?* Асс.с. №4 (біль, життя, завдання)

Завдання 292. Допишіть речення:

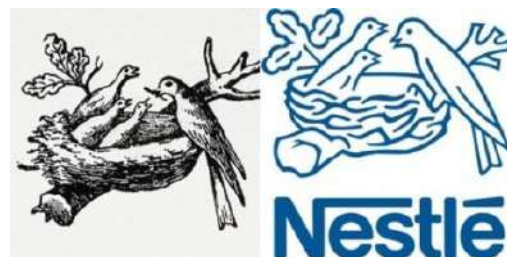
1. Першою дитиною, яку врятувала нова молочна суміш Генрі Нестле, стало ... .
2. Немовля вижило завдяки ... .
3. Унікальна формула суміші забезпечила організм дитини ... .
4. Фізичний стан дитини ... .
5. «Молочне борошно Генрі Нестле» почало продаватися ... .
6. «Молочне борошно Генрі Нестле» рятувало ... .
7. «Молочне борошно Генрі Нестле» полегшило життя ... .

Завдання 293. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Натхнений успіхом, фармацевт вирішує відкрити власну невелику компанію, яка займалася б виробництвом молока. У 1867 році з'являється компанія «Nestlé», логотипом якої став фамільний герб Генрі Нестле: гніздо з трьома пташенятами. Один торговий агент пропонував фармацевту змінити знак на хрест, що знаходиться

на прапорі Швейцарії, але той твердо відмовився.

У 1988 році логотип таки змінився – замість трьох пташенят на ньому залишилося два. Справа в тому, що покупці мали асоціювати пташину сім'ю зі своєю власною сім'єю. А європейські та американські родини кінця ХХ століття найчастіше мали саме двох дітей, це було своєрідним стандартом.

Завдання 294. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

виробляти / виробити (produce)

асоціювати (associate)

Завдання 295. Складіть словосполучення. Make the phrases:

виробляти / виробити що? *Асс.с. №4* (літак, машина, годинник, телефон)

асоціювати кого? що? *Асс.с. №4* (друг, подруга, група, університет)

з ким? з чим? *Іп.с. №5* (брат, сестра, родина, дід)

Завдання 296. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Фармацевт вирішив відкрити ... .

2. У 1867 році з'явилася ... .

3. Логотипом компанії «Nestlé» став ... .

4. Логотип змінився: замість ... .

5. Покупці мали асоціювати ... .

6. Європейські та американські родини найчастіше мали ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ зазвичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 297. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Коли іноземні студенти приїздять до України, їм доводиться ... до нового життя. Мої друзі вже ... до українського клімату й почувують себе досить добре. (приспособуватися / пристосуватися)

2. Батьки зазвичай ... дітей любов'ю й увагою. Коли Амін захворів, друзі ... його своєю турботою. (оточувати / оточити)

3. Нові винаходи часто ... роботу людей. Молочна суміш Генрі Нестле ... життя багатьом матерям світу. (полегшувати / полегшити)

4. Сергій уже ... і почав працювати. Він довго хворів, але зараз почав ... (одужувати / одужати).

5. Сана заздалегідь ... про теплий одяг для себе й своєї сестри. Персонал цього готелю завжди ... про комфорт своїх відвідувачів. (дбати / подбати)

Завдання 298. Прочитайте текст. Read the text:

ДИТЯЧЕ ХАРЧУВАННЯ

Поява малюка – це свято й велике щастя. Люблячі батьки з перших днів життя прагнуть оточити дитину турботою й увагою, забезпечити комфортні умови для росту й розвитку. У першу чергу важливо подбати про здорове харчування, яке повинно бути безпечним і задовольняти потребу дитини в поживних речовинах, вітамінах, мікроелементах.

Материнське молоко є ідеальною їжею, яка дозволяє забезпечити повноцінний розвиток новонародженого малюка. Це основне харчування місячної дитини та й у наступні 6 місяців теж. У цьому віці малюкам не потрібна додаткова рідина у вигляді води, трав'яних відварів, чаю чи соків. Материнське молоко ідеально пристосоване до особливостей травлення та обміну речовин кожної дитини. Воно містить у необхідній кількості не лише вуглеводи, жири, білок, а й усі важливі речовини, які потрібні для формування та розвитку малюка.

Але що робити, якщо в матері зникло молоко? Чим його можна замінити? Перші суміші для штучного харчування були розроблені фармацевтом зі Швейцарії Генрі Нестле ще в кінці XIX століття. З того часу їхній склад продовжує вдосконалюватися й доповнюватися, щоб стати максимально схожим на материнське молоко й краще засвоюватися організмом дитини.

Першою дитиною, яку врятувала нова молочна суміш Генрі Нестле, стало недоношене немовля, чий організм не міг сприймати ані молока матері, ані жодного іншого існуючого в той час штучного замітника молока. Немовля, допомогти якому не могли навіть кваліфіковані лікарі та надій на одужання якого вже майже не залишилося, вижило завдяки суміші Fariene Lacte Henry Nestlé «Молочне борошно Генрі Нестле». Унікальна формула повністю забезпечила організм новонародженої дитини всіма необхідними органічними речовинами, і її фізичний стан поступово нормалізувався. Уже через кілька років суміш «Молочне борошно Генрі Нестле» почала продаватися в більшості країн Європи, рятуючи життя малюків та полегшуючи життя багатьом матерям. Для Генрі Нестле це була найкраща винагорода за роки старанної праці.

Натхнений успіхом, фармацевт вирішує відкрити власну невелику компанію, яка займалася б виробництвом молока. У 1867 році з'являється компанія «Nestle», логотипом якої став фамільний герб Генрі Нестле: гніздо з трьома пташенятами. Один торговий агент пропонував фармацевту змінити знак на хрест, що знаходиться на прапорі Швейцарії, але той твердо відмовився. У 1988 році логотип таки змінився – замість трьох пташенят на ньому залишилося два. Справа в тому, що покупці мали асоціювати пташину сім'ю зі своєю власною сім'єю. А європейські та американські родини кінця ХХ століття найчастіше мали саме двох дітей, це було своєрідним стандартом.

Завдання 299. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

велике	суміш
люблячі	формула
комфортні	умови
материнське	винагорода
ідеальна	харчування
новонароджений	лікарі
найкраща	герб
штучне	їжа
фамільний	батьки
молочна	молоко
кваліфіковані	щастя
унікальна	малюк

Завдання 300. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Люблячі батьки прагнуть ... дитину турботою й увагою.
2. Материнське молоко ... забезпечити повноцінний ... новонародженого малюка.
3. Перші суміші для ... були ... фармацевтом зі Швейцарії Генрі Нестле.
4. Першою дитиною, яку ... нова молочна суміш Генрі Нестле, стало недоношене немовля.
5. Немовля ... завдяки суміші «Молочне борошно Генрі Нестле».
6. Унікальна формула ... організм дитини необхідними органічними речовинами.
7. Через кілька років суміш «Молочне борошно Генрі Нестле» почала ... в більшості країн Європи.
8. У 1867 році ... компанія «Nestle».
9. Один торговий агент ... фармацевту змінити знак на хрест.
10. Покупці ... пташину сім'ю зі своєю власною сім'єю.

Завдання 301. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Чого прагнуть люблячі батьки?
2. Чим є материнське молоко для новонародженої дитини?
3. Що містить материнське молоко?
4. Чим можна замінити материнське молоко?

5. Чи вижило недоношене немовля, організм якого не міг сприймати молока матері?
6. Де продавалася суміш «Молочна мука Генрі Нестле»?
7. Кому полегшила життя суміш «Молочна мука Генрі Нестле»?
8. Що було на фамільному гербі Генрі Нестле?
9. Чому змінився логотип компанії «Nestle»?
10. Що було своєрідним стандартом для європейських та американських родин?

Завдання 302. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Здорове харчування дитини.
2. Материнське молоко:
  - а) забезпечує повноцінний розвиток дитини;
  - б) ідеально пристосоване до особливостей травлення дитини;
  - в) містить усі важливі для дитини речовини.
3. Перші суміші для штучного харчування.
4. Перша врятована молочною сумішшю дитина.
5. Створення компанії «Nestle».
6. Історія логотипу компанії «Nestle».

Завдання 303.

Розкажіть, яке дитяче харчування використовують у вашій країні.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Оберіть правильні відповіді

1. Люблячі батьки з перших днів життя прагнуть оточити дитину ...
  - а) комфортними умовами й іграшками;
  - б) турботою й увагою;
  - в) любов'ю й грошима.
2. У першу чергу важливо подбати про ...
  - а) здорове харчування дитини;
  - б) гарну освіту дитини;
  - в) майбутню роботу дитини.
3. Здорове харчування повинно задовольняти потребу дитини в ...
  - а) жирах, вуглеводах, глюкозі;
  - б) білках, мінералах, солодошах, вітамінах;
  - в) поживних речовинах, вітамінах, мікроелементах.
4. У місячному віці малюкам ...
  - а) не потрібна поживна їжа;
  - б) не потрібне безпечне харчування;
  - в) не потрібна додаткова рідина.
5. Перші суміші для штучного харчування були розроблені
  - а) фармацевтом зі Швеції;

- б) фармацевтом зі Швейцарії;
  - в) фармацевтом з Голландії.
- 6.** Першою дитиною, котру врятувала молочна суміш Генрі Нестле, стало ... і
- а) недоношене немовля, організм якого не міг сприймати молока матері;
  - б) шестимісячне немовля, організм якого не міг сприймати глюкози;
  - в) недоношене немовля, у якого була алергія на вітаміни й мінерали.
- 7.** Через кілька років «Молочне борошно Генрі Нестле» почало продаватися в ...
- а) більшості країн Європи;
  - б) більшості країн Африки;
  - в) більшості країн Азії.
- 8.** «Молочне борошно Генрі Нестле» рятувало ...
- а) життя батьків;
  - б) життя підлітків;
  - в) життя малюків.
- 9.** «Молочне борошно Генрі Нестле» полегшило життя ...
- а) багатьом лікарям;
  - б) багатьом матерям;
  - в) багатьом фармацевтам.
- 10.** Генрі Нестле вирішив відкрити ...
- а) власну нову аптеку;
  - б) власну невелику компанію;
  - в) власну молочну фабрику.
- 11.** Логотипом компанії «Nestle» став ...
- а) фамільний герб Генрі Нестле;
  - б) прапор Швейцарії;
  - в) герб Швейцарії.
- 12.** *Зараз* логотип компанії «Nestle» має такий вигляд: ...
- а) гніздо з трьома пташенятами;
  - б) гніздо з трьома кошенятами;
  - в) гніздо з двома пташенятами.
- 13.** Покупці мали асоціювати ...
- а) свою сім'ю з пташиною зграєю;
  - б) пташину сім'ю зі своєю власною родиною;
  - в) сім'ю своїх сусідів зі своєю власною сім'єю.
- 14.** Європейські та американські родини найчастіше мали ...
- а) одну дитину;
  - б) двох дітей;
  - в) трьох дітей.

ТЕМА №10
ВИКОРИСТАННЯ СПОЛУЧНИКІВ ЧАСУ
У СКЛАДНОПІДРЯДНОМУ РЕЧЕННІ
THE USE OF TIME CONJUNCTIONS IN A COMPLEX SENTENCE

ОДНОЧАСНІСТЬ (ОДИН ЧАС)

КОЛИ	Коли Антон писав домашнє завдання, Сергій дивився фільм.
ПОКИ	Поки йшов сніг, Діна дивилася у вікно.
У ТОЙ ЧАС ЯК	У той час як я навчаюся у фармацевтичному університеті, моя сестра навчається в медичному.
У МІРУ ТОГО ЯК	У міру того як дівчина росла, вона ставала все красивішою й красивішою.

Завдання 303. Виберіть дієслово потрібного виду. Choose the verb of the appropriate aspect.

1. Коли Дмитро йшов вулицею, він ... (милуватися – помилуватися) красивою архітектурою.
2. Христина дивилася, поки Олександр ... (малювати – намалювати) картину.
3. У той час як грала музика, молоді люди ... (танцювати – потанцювати).
4. У міру того як я читав про цю країну, я ... (дізнаватися – дізнатися) багато нового і цікавого.
5. Коли я лягаю спати, я ... (виставляти – виставити) будильник на ранок.
6. Поки Андрій та Сергій йшли над річкою через міст, їхні друзі ... (перепливати – перепливти) річку на човні.
7. У той час як Катя плавала в басейні, мама уважно .... (спостерігати – поспостерігати) за нею.
8. У міру того як ми підходили до озера, ... (ставати – стати) холодніше.
9. Коли ми виходимо з дому, ми ... (перевіряти – перевірити) світло й воду.
10. Поки ми робимо щось цікаве, час ... (йти – пройти) швидко.

Завдання 304. Закінчіть речення. Complete the sentences.

1. Коли я жив з батьками, ...
2. Поки я вчився в школі, ...
3. У той час як я живу в Харкові, ...
4. У міру того як я вивчаю нові слова й граматику, ...
5. Коли я дивився новий фільм, ...
6. Поки мама готувала вечерю, ...
7. У той час як ми летіли до України, ...
8. У міру того як діти ростуть, ...
9. Коли ми йдемо до університету, ...
10. Поки я розмовляв із друзями, ...

ПЕРЕДУВАННЯ (РІЗНИЙ ЧАС)

ДО ТОГО ЯК	До того як купити квитки на новий фільм, друзі подивилися рекламний ролик.
ПЕРЕД ТИМ ЯК	Перед тим як вийти на вулицю, ми подивилися прогноз погоди.
ПЕРШ НІЖ	Перш ніж потяг почав рухатися, контролер перевіряв наші квитки.
АЖ ПОКИ	Я не зможу повернутися додому, аж поки не зроблю свою роботу.
ДОКИ	Джон не куштував гречану кашу, доки не приїхав до України.

Завдання 305. Виберіть дієслово потрібного виду. Choose the verb of the appropriate aspect.

1. Перш ніж зателефонувати другу, Амін ... (говорити – поговорити) з батьками.
2. Перед тим як почати виконувати завдання, викладач ... (пояснювати – пояснити) граматику.
3. До того як поплавати в річці, друзі ... (засмагати – позасмагати) на пляжі.
4. Мій молодший брат грав у футбол щодня, доки не ... (закінчувати – закінчити) школу.
5. Професор пояснював нову тему, аж поки всі студенти не ... (розуміти – зрозуміти) її дуже добре.
6. До того як почати грати в хокей, потрібно ... (вчитися – навчитися) кататися на ковзанах.
7. Перш ніж купити новий телевізор, треба ... (заробляти – заробити) гроші на нього.
8. Перед тим як приготувати цю національну страву, ви повинні ... (купляти – купити) всі необхідні продукти.
9. Пацієнт лежав у лікарні, доки повністю не ... (одужувати – одужати).
10. Він не зміг установити нову програму на комп'ютер, аж поки не ... (читати – прочитати) інструкцію.

Завдання 306. Закінчіть речення. Complete the sentences.

1. До того як я почав учитися у фармацевтичному університеті, ...
2. Перед тим як я приїхав до України, ...
3. Перш ніж повернутися додому, ...
4. Доки я не складу всі заліки й іспити, ...
5. Ми будемо займатися, аж поки ...
6. До того як почнуться канікули, ...
7. Перед тим як почати обідати, ...
8. Перш ніж увійти в будинок, ...
9. Мій дідусь працював, доки ...
10. Ми не підемо гуляти, аж поки ...

СЛІДУВАННЯ (РІЗНИЙ ЧАС)

ПІСЛЯ ТОГО ЯК	Після того як Сана закінчила школу, вона вступила до Фармацевтичного університету.
ВІДКОЛИ	Відколи ми приїхали до України, минуло два роки.
ЯК ТІЛЬКИ,	Як тільки вийшло сонце, стало тепло.
ТІЛЬКИ-НО	Він заснув, тільки-но схилив голову до подушки.

Завдання 307. Виберіть дієслово потрібного виду. Choose the verb of the appropriate aspect.

1. Після того як лікар оглянув пацієнта, він ... (виписувати – виписати) рецепт.
2. Відколи Андрій почав займатися спортом, він жодного разу не ... (хворіти – захворіти).
3. Як тільки дощ закінчиться, ми ... (йти – піти) гуляти.
4. Після того як до мене прийшли мої друзі, ми ... (обідати – пообідати) й ... (дивитися – подивитися) фільм.
5. Відколи Джон познайомився з Дмитром, він ... (починати – почати) добре розмовляти українською.
6. Тільки-но Маруан приїхав до Харкова, він одразу ж ... (телефонувати – зателефонувати) батькам.
7. Після того як бабуся поміряла тиск, вона ... (приймати – прийняти) ліки.
8. Відколи Мухаммед почав дивитися фільми українською мовою, він ... (вивчати – вивчити) багато нових слів і фраз.
9. Тільки-но сім'я приїхала до моря, діти одразу ж ... (бігти – побігти) купатися.
10. Після того як ми повечеряли, ми ... (замовляти – замовити) коктейлі.

Завдання 308. Закінчіть речення. Complete the sentences.

1. Після того як я закінчив школу, ...
2. Відколи я приїхав до Харкова, ...
3. Як тільки я закінчу університет, ...
4. Після того, як ми погуляли в парку, ...
5. Тільки-но я склав іспити, ...
6. Відколи мені виповнилося 18 років, ...
7. Після того як сестра надіслала мені листа, ...
8. Як тільки закінчиться карантин, ...
9. Відколи я зустрів цього чоловіка, ...
10. Після того як дівчина вийшла заміж, ...

Завдання 309. Уставте необхідні за змістом сполучники. Complete the sentences with the appropriate conjunctions.

1. ... купити нову сумку, Марина довго ходила по магазинах і вибирала.
2. ... поїхати до Парижу, я багато читав про це дивовижне місто.
3. ... ми відпочивали на морі, ми купували свіжі фрукти щодня.
4. ... Алі почав жити в гуртожитку, він навчився готувати багато різних страв.
5. ... в парку грала весела музика, пари танцювали.
6. Амін легко переклав текст, ... знайшов усі нові слова в словнику.

7. ... дати пораду, ви повинні добре подумати.
8. ... Даша мила посуд, Надія прибирала кімнату.
9. ... я повернуся додому, вся наша сім'я збереться разом.
10. Глядачі довго аплодували акторам, ... подивилася виставу.

КЕТЧУП. KETCHUP

Завдання 310.

A. Прочитайте й перекладіть спільнокореневі слова. Read and translate the cognate words.

B. Впишіть слова в речення. Complete the sentences with these words.

I.

Руйнувати, руйнування, руйнівний, руйнівник, руїни.

1. Сильний вітер може стати причиною ... будинків і доріг.
2. Старе можна ... тоді, коли є з чого нове будувати.
3. Вода має велику силу: інколи життєдайну, інколи ... .
4. Після землетрусу залишилися самі ... .
5. Людина повинна бути захисником, а не ... природи.

II.

Холодильник, холод, холодно, холодний, охолоджувати, охолодження.

1. Учора на вулиці було дуже ... й вітряно.
2. Він щоранку приймає ... душ і ніколи не хворіє.
3. На нашій кухні є великий ... і посудомийна машина.
4. У медицині ... застосовують для лікування синців і забоїв.
5. Завдяки ... продукти не псуються в холодильнику.
6. Напої ..., щоб вони були смачнішими.

III.

Користь, корисний, корисно, користуватися, користувач, безкорисливий.

1. Їсти лимони ..., бо в них багато вітаміну С.
2. Птахи приносять ... для природи та людини.
3. Вітамін А ... для зору.
4. На іспитах заборонено ... мобільним телефоном.
5. Кажуть, що ... друзі пізнаються в біді.
6. В Індії та Китаї живе третя частина всіх ... Інтернету.

Завдання 311.

A. Прочитайте антоніми. Read the antonyms:

- дешевий ≠ дорогий (cheap ≠ expensive)
 стиглий ≠ недозрілий, зелений (ripe ≠ immature, green)
 активний ≠ пасивний (active ≠ passive)
 позитивний ≠ негативний (positive ≠ negative)
 відкрити ≠ закрити (open ≠ close)
 цікавий ≠ нудний (interesting ≠ boring)

B. Допишіть антоніми. Complete the sentences with antonyms:

1. Друзі не люблять дивитися нудні фільми, їм подобаються ... .

2. Тільки-но Алі **відкрив** книгу, як задзвонив телефон, і йому довелося ... її.
3. Після кількох **негативних** результатів учені нарешті отримали ... .
4. Цей студент ніколи не був **пасивним**, він завжди був ... і веселим.
5. Хасан купив **дешевий** телефон, але він хоче купити ... .
6. **Зелені** яблука – кислі та тверді, а ... – солодкі та смачні.

Завдання 312.

A. Прочитайте синоніми. Read the synonyms:

зауважити = зазначити (note = specify)

помідор = томат (tomato)

потужний = сильний = дієвий (powerful = strong = effective)

обов'язково = неодмінно (surely = certainly)

лікарський = медичний (medical)

приправа = спеції (condiment = spices)

B. Напишіть синонімічні речення. Write the synonymous sentences:

1. Викладач **зауважив**, що доповідь студента була корисною й цікавою.
2. На бабусиному городі ростуть чудові **томати**.
3. Лікар порадив мені **дієвий** препарат від головного болю.
4. Ми **обов'язково** підемо послухати лекцію цього професора.
5. Усі мають знати, як надавати першу **медичну** допомогу.
6. Кухар знає, які додати **приправи**, щоб зробити смак краще.

Завдання 313. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Відкриємо холодильник. Який продукт обов'язково знайдеться на його дверцятках? Звичайно, кетчуп – універсальна приправа, яка підходить практично до

будь-якої страви.

Здавалося б, хто міг придумати цей головний інгредієнт для пасти й піци? Звичайно, американці! Так думає більшість. Насправді історія кетчупу довша й цікавіша. Дослідники вважають, що цей соус прийшов до нас з Азії. Швидше за все, з Китаю. Про це говорить назва. У перекладі з китайського діалекту «ke-tsiap» означає «рибний соус». Готували його на основі сої, додаючи горіхи та гриби. І, зауважте, ніяких томатів тоді в ньому не було! Потім азіатська приправа потрапила до Великобританії, звідти – в Америку, де місцеві кухарі й придумали додавати в кетчуп помідори.

Завдання 314. Продісвідмінюйте. Conjugate the verbs:

підходити / підійти (suit, fit)
здаватися / здатися (it seems)
думати (think)
зауважувати / зауважити (note)

Завдання 315. Складіть словосполучення. Make the phrases:

підходити / підійти до чого? *G.c. №2* (картопля, риба, м'ясо, одяг, обличчя)
здаватися / здатися кому? *D.c. №3* (я, ти, він, вона, ми, ви, вони)
думати / подумати про кого? про що? *Acc.c. №4* (батьки, родина, іспити, заліки, завдання, розклад)
зауважувати / зауважити, що *S – P*

Завдання 316. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Кетчуп – це ... .
2. Кетчуп прийшов до нас з ... .
3. У перекладі з китайського діалекту «кетчуп» означає ... .
4. Готували кетчуп на основі ... .
5. Азіатська приправа потрапила до ... .
6. Американські кухарі й придумали додавати в кетчуп ... .

Завдання 317. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Своїй популярності кетчуп має завдячувати фармацевтам. У 1820-1830 роках у США кетчуп продавався в аптеках як ліки від облісіння й екземи на ногах. Він навіть був запатентований як лікарський препарат. Каротиноїдний пігмент лікопен,

що входить до складу томата й надає йому червоний колір, дійсно корисний для здоров'я, в кетчупі його вміст більший, ніж у свіжому помідорі. Кетчуп сьогодні не вважається ліками, проте лікопен можна купити у вигляді таблеток або капсул.

Завдання 318. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Своїй популярності кетчуп має завдячувати ... .
2. У США кетчуп продавався в ... .
3. Кетчупом лікували ... .
4. До складу томата входить ... .
5. Лікопен можна купити у вигляді ... .

Завдання 319. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Недавні дослідження показали, що якісний кетчуп може принести користь організму. Фінські вчені стверджують, що щоденне вживання кетчупу допомагає знизити холестерин в організмі. Як з'ясували фахівці з Університету Оулу,

томатний кетчуп руйнує небезпечний для серцево-судинної системи тип холестерину й таким чином підтримує нормальне функціонування серця. У ході проведених досліджень виявилось, що після трьох тижнів щоденного споживання невеликої кількості кетчупу в людей з високим рівнем холестерину його рівень значно знизився. Учені були здивовані таким позитивним і швидким впливом кетчупу на людину. Причина його лікувальної користі криється знову-таки в помідорах, а саме в лікопені. Лікопен також є потужним антиоксидантом, що захищає клітини від руйнівного впливу активних жирів.

Завдання 320. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

- показувати / показати (show)
- приносити / принести (bring, carry)
- знижувати / знизити (lower, decrease)
- знижуватися / знизитися (come down, be reduced)
- руйнувати / зруйнувати (destroy)
- підтримувати / підтримати (support)
- функціонувати (function)
- проводити / провести (carry out, conduct)
- виявлятися / виявитися (turn out)
- споживати / спожити (take, consume)
- дивувати / здивувати (surprise)
- дивуватися / здивуватися (be surprised, wonder)
- критися (be, lie in)
- захищати / захистити (protect)

Завдання 321. Складіть словосполучення. Make the phrases:

- показувати / показати що?** *Асс.с. №4* (пам'ятник, експеримент, фотографії)
кому? *Д.с. №4* (туристи, студенти, друзі)
- приносити / принести що?** *Асс.с. №4* (користь, іграшка, яблука, кекс)
кому? чому? *Д.с. №4* (організм, син, дочка, подруга)
- знижувати / знизити що?** *Асс.с. №4* (температура, тиск, рівень)
- знижуватися / знизитися де? у чому?** *Р.с. №6* (повітря, кров, організм)
- руйнувати / зруйнувати що?** *Асс.с. №4* (будинок, клітина, жир)
- підтримувати / підтримати що?** *Асс.с. №4* (стан, вага, порядок)
- функціонувати де?** *Р.с. №6* (природа, лабораторія)
- проводити / провести що?** *Асс.с. №4* (дослідження, заняття, лекція)

виявлятися / виявитися , що *S – P*

споживати / спожити *що?* *Асс.с. №4* (кисень, вода, вітаміни, білки)

дивувати / здивувати *кого?* *Асс.с. №4* (професор, секретар, викладач)
чим? *Іп.с. №5* (відповідь, вчинок, розмова)

дивуватися / здивуватися *кому? чому?* *Д.с. №4* (дитина, поведінка, питань, малюнок)

критися *де?* *Р.с. №6* (склад, помідори, лікопен)

захищати / захистити *кого? що?* *Асс.с. №4* (країна, серце, організм)
від кого? від чого? *Асс.с. №4* (вороги, холестерин, інфекція)

Завдання 322. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Якісний кетчуп може принести ... .
2. Щоденне вживання кетчупу допомагає знизити ... .
3. Томатний кетчуп руйнує ... .
4. Томатний кетчуп підтримує ... .
5. Після трьох тижнів щоденного споживання невеликої кількості кетчупу в людей з високим рівнем холестерину ... .
6. Причина лікувальної користі кетчупу криється в ... .
7. Лікопен також є потужним ... .

Завдання 323. Прочитайте й перекладіть. Read and translate:

Кетчуп є синонімом томатного соусу. Правильно готувати його зі стиглих м'ясистих помідорів. А смаку й пікантності йому додають сіль, перець, оцет, цукор, імбир, кориця, цибуля, часник, лавровий лист тощо. Винятково природні й натуральні інгредієнти. Саме такий кетчуп мають на увазі, коли говорять про

користь томатного соусу, лікувальні властивості й можливість його використання для дитячого харчування. Саме такий кетчуп NASA дозволило включити до списку продуктів, якими харчуються космонавти.

На жаль, більша частина кетчупів з магазинів – це не кетчуп. Тобто основного інгредієнта – томатів там може не бути зовсім. Часто дешеві вироби виготовляються з будь-якого доступного пюре або речовин, що їх замінюють.

Завдання 324. Продісвідніюйте. Conjugate the verbs:

включати / включити (include, insert)

харчуватися (feed)

Завдання 325. Складіть словосполучення. Make the phrases:

включати / включити що? *Асс.с. №4* (білки, жири, вуглеводи, кетчуп)
 куди? *Асс.с. №4* (раціон, дієта, харчування)
 до чого? *Г.с. №2* (раціон, дієта, харчування)
харчуватися чим? *Ін.с. №5* (молоко, рослинна їжа, кетчуп)

Завдання 326. Допишіть речення. Complete the sentences:

1. Кетчуп є синонімом ... .
2. Правильно готувати кетчуп зі ... .
3. Смаку й пікантності кетчупу додають ... .
4. Кетчуп з натуральних інгредієнтів можливо використовувати для ... .
5. Кетчуп з натуральних інгредієнтів NASA дозволило включити до ... .
6. На жаль, більша частина кетчупів з магазинів ... .
7. Часто дешеві кетчупи виготовляються з ... .

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

НЕДОКОНАНИЙ ВИД IMPERFECTIVE ASPECT	ДОКОНАНИЙ ВИД PERFECTIVE ASPECT
ПРОЦЕС БАГАТО РАЗІВ заввичай, завжди, іноді, часто, постійно, регулярно, цілий день, увесь рік, увесь тиждень, щодня	РЕЗУЛЬТАТ 1 РАЗ одного разу вже за день, за хвилину, за тиждень, за рік
Що робити?	Що зробити?

Завдання 327. Оберіть дієслово потрібного виду. Впишіть дієслово в речення в правильній формі. Choose the verb of the appropriate aspect. Complete the sentences with the verbs in the right form:

1. Лікар довго ..., перш ніж зробити призначення хворому. Студент добре ... і правильно відповів на питання викладача. (думати / подумати)
2. Мій старший брат завжди ... мене. Одного разу він ... мене від великого собаки. (захищати / захистити)
3. Здорове харчування зазвичай ... фрукти й овочі. Дієтолог порадив ... кальцій до раціону пацієнта. (включати / включити)
4. Ахмед часто ... нас своїми вчинками. Нещодавно він ... професора своєю блискучою доповіддю. (дивувати / здивувати)
5. Будівельники ... старий дім і побудували на цьому місті новий. Бактерії й віруси ... клітини організму. (руйнувати / зруйнувати)

Завдання 328. Прочитайте текст. Read the text:**КЕТЧУП**

Відкриємо холодильник. Який продукт обов'язково знайдеться на його дверцятах? Звичайно, кетчуп – універсальна приправа, яка підходить практично до будь-якої страви. Здавалося б, хто міг придумати цей головний інгредієнт для пасти й піци? Звичайно, американці! Так думає більшість. Насправді історія

кетчупу довша й цікавіша. Дослідники вважають, що цей соус прийшов до нас з Азії. Швидше за все, з Китаю. Про це говорить назва. У перекладі з китайського діалекту, «ke-tsiar» означає «рибний соус». Готували його на основі сої, додаючи горіхи та гриби. І, зауважте, ніяких томатів тоді в ньому не було! Потім азіатська приправа потрапила до Великобританії, звідти – в Америку, де місцеві кухарі й придумали додавати в кетчуп помідори.

Своїй популярності кетчуп має завдячувати фармацевтам. У 1820-1830 роках у США кетчуп продавався в аптеках як ліки від облісіння й екземи на ногах. Він навіть був запатентований як лікарський препарат. Каротиноїдний пігмент лікопен, що входить до складу томата й надає йому червоний колір, дійсно корисний для здоров'я, в кетчупі його вміст більший, ніж у свіжому помідорі. Кетчуп сьогодні не вважається ліками, проте лікопен можна купити у вигляді таблеток або капсул.

Недавні дослідження показали, що якісний кетчуп може принести користь організму. Фінські вчені стверджують, що щоденне вживання кетчупу допомагає знизити холестерин в організмі. Як з'ясували фахівці з Університету Оулу, томатний кетчуп руйнує небезпечний для серцево-судинної системи тип холестерину й таким чином підтримує нормальне функціонування серця. У ході проведених досліджень виявилось, що після трьох тижнів щоденного споживання невеликої кількості кетчупу в людей з високим рівнем холестерину його рівень значно знизився. Учені були здивовані таким позитивним і швидким впливом кетчупу на людину. Причина його лікувальної користі криється знову-таки в помідорах, а саме в лікопені. Лікопен також є потужним антиоксидантом, що захищає клітини від руйнівного впливу активних жирів.

Кетчуп є синонімом томатного соусу. Правильно готувати його зі стиглих м'ясистих помідорів. А смаку й пікантності йому додають сіль, перець, оцет, цукор, імбир, кориця, цибуля, часник, лавровий лист тощо. Винятково природні й натуральні інгредієнти. Саме такий кетчуп мають на увазі, коли говорять про користь томатного соусу, лікувальні властивості й можливість його використання для дитячого харчування. Саме такий кетчуп NASA дозволило включити до списку продуктів, якими харчуються космонавти.

На жаль, більша частина кетчупів з магазинів – це не кетчуп. Тобто основного інгредієнта – томатів там може не бути зовсім. Часто дешеві вироби виготовляються з будь-якого доступного пюре або речовин, що їх замінюють.

Завдання 329. З'єднайте іменники з прикметниками. Match the nouns and adjectives:

універсальна	вчені
головний	функціонування
китайський	кількість
рибний	помідор
місцеві	кетчуп
червоний	дослідження
недавні	колір
якісний	кухарі

дешеві	вплив
стиглий	діалект
невелика	соус
позитивний	інгредієнт
фінські	приправа
нормальне	вироби

Завдання 330. Уставте в речення пропущені слова з тексту. Complete the sentences with the missing words from the text:

1. Кетчуп – універсальна ..., яка ... практично до будь-якої страви.
2. Американські кухарі придумали ... в кетчуп помідори.
3. Своїй популярності кетчуп має ... фармацевтам.
4. Кетчуп продавався в ... як ... від облісіння й екземи на ногах.
5. Якісний кетчуп може принести ... організму.
6. Щоденне вживання кетчупу допомагає ... холестерин в організмі.
7. Томатний кетчуп ... небезпечний тип холестерину.
8. Якісний кетчуп мають на увазі, коли говорять про ... томатного соусу і його ... властивості.
9. Якісний кетчуп NASA дозволило ... до списку продуктів, якими ... космонавти.
10. Дешевий кетчуп ... з будь-якого доступного пюре.

Завдання 331. Напишіть відповіді на питання. Answer the questions:

1. Які продукти завжди є у вашому холодильнику? Чи є там кетчуп?
2. Хто придумав кетчуп?
3. Які хвороби лікували кетчупом у 1820-1830 роках у США?
4. Який інгредієнт входить до складу томата й надає йому червоний колір?
5. Яку користь може принести якісний кетчуп організму?
6. З чого правильно готувати якісний кетчуп?
7. Чи можна дозволяти дітям їсти кетчуп?
8. Чи входить кетчуп до списку продуктів, якими харчуються космонавти?
9. Чому більша частина кетчупів з магазинів – це не кетчуп?
10. Як ви й ваша родина ставитеся до вживання кетчупів?

Завдання 332. Розкажіть текст за планом. Tell the text using the plan:

ПЛАН

1. Кетчуп – універсальна приправа.
2. Походження кетчупу.
3. Кетчуп в аптеках.
4. Кетчуп:
  - а) допомагає знизити холестерин;
  - б) є потужним антиоксидантом.
5. Склад якісного кетчупу.
6. Кетчуп у сучасних магазинах.

Завдання 333.

Розкажіть, як у вашій родині ставляться до вживання кетчупів?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ**Оберіть правильні відповіді**

1. Дослідники вважають, що кетчуп прийшов до нас ...
  - а) з Китаю;
  - б) з Індії;
  - в) з Японії.
2. У перекладі з китайського діалекту «кетчуп» означає ...
  - а) «томатний соус»
  - б) «соевий соус»
  - в) «рибний соус».
3. Азіатська приправа потрапила ...
  - а) до Австралії, звідти – в Африку;
  - б) до Великобританії, звідти – в Америку;
  - в) до Франції, звідти – в Австралію.
4. Американські кухарі й придумали додавати в кетчуп ...
  - а) горіхи;
  - б) гриби;
  - в) помідори.
5. Своїй популярності кетчуп має завдячувати ...
  - а) туристам;
  - б) фармацевтам;
  - в) хімікам.
6. У США кетчуп продавався в ...
  - а) аптеках;
  - б) банках;
  - в) лікарнях.
7. Кетчупом лікували ...
  - а) нежить і кашель;
  - б) головний біль;
  - в) облісіння й екзему.
8. Фінські вчені стверджують, що вживання кетчупу допомагає знизити ...
  - а) тиск;
  - б) температуру;
  - в) холестерин.
9. Лікопен – це потужний ...
  - а) антисептик;
  - б) антиоксидант;
  - в) антибіотик.
10. Кетчуп є синонімом ...
  - а) томатного соусу;
  - б) томатної пасти;
  - в) томатного соку.

- 11.** Правильно готувати кетчуп ....
- а) зі стиглих м'ясистих помідорів;
  - б) з якісної томатної пасти;
  - в) з томатів особливих сортів.
- 12.** Кетчуп з натуральних інгредієнтів NASA дозволило включити до ...
- а) продуктів, якими харчуються вегетаріанці;
  - б) продуктів, якими харчуються космонавти;
  - в) продуктів, якими харчуються альпіністи.
- 13.** У сучасних кетчупах із магазинів може зовсім не бути ...
- а) цибулі;
  - б) часнику;
  - в) томатів.
- 14.** Часто дешеві кетчупи виготовляються ...
- а) з якісних червоних помідорів;
  - б) з будь-якого доступного пюре;
  - в) з елітних сортів яблук.

СПІЛЬНОКОРЕНЕВІ СЛОВА

Аптека, аптекар, аптечний
 Вживати, вжити, вживання, жити, життя, живіт, живий
 Винахід, винаходити, винайти, винахідник, винахідливий
 Говорити, говіркий, говір, договір, говоруха
 Дослід, дослідження, досліджувати, дослідник, дослідницький
 Експеримент, експериментувати, експериментально, експериментальний, експериментатор
 Ефект, ефектний, ефектно, ефективно, ефективний, ефективність
 Замінити, замітник, обміняти, обмінний, обмін, мінливий
 Колекціонування, колекціонувати, колекція, колекціонер, колекційний
 Користь, корисний, корисно, користуватися, користувач, безкорисливий.
 Крадій, крадений, крадіжка, крадькома, красти, вкрасти, крастися
 Краса, красивий, красиво, красуня, красунчик, красуватися
 Ліки, лікар, лікування, лікувати, лікарський, лікарня
 Людина, людство, людяний, людяність, по-людськи, безлюдний
 Навчання, навчальний, навчати, вчитися, учень, учений
 Наслідувати, послідовник, слід, дослід, дослідник, дослідження
 Обов'язок, обов'язковий, в'язати, в'язень, в'язи
 Отрута, отруювати, отруїтися, отруйний, отруєння
 Практика, практично, практичний, практикант, практикуватися
 Провізор, провізорка, провізорський
 Розробити, розробляти, розробка, робота, робітник, робочий
 Руйнувати, руйнування, руйнівний, руйнівник, руїни.
 Свято, святковий, святково, святкувати
 Фармація, фармацевт, фармацевтичний
 Форма, формулювати, оформити, формування, формаліст
 Харчуватися, харчування, харчі, харчувальний
 Хворіти, захворіти, захворювання, хворий, хвороба
 Холодильник, холод, холодно, холодний, охолоджувати, охолодження.
 Чарівник, чарівний, чари, чарувати, причаровувати
 Шкодити, шкода, шкідливий, шкідник, шкідливо

СИНОНІМИ

асоціювати = пов'язувати (associate = connect)
 безпечний = нешкідливий (safe = harmless)
 блискучий = відомий = видатний (brilliant = famous = outstanding)
 важливий = значний (important = significant)
 вдосконалити = поліпшити (improve)
 вживати = використовувати = *споживати* (consume = use)
 виготовляти = робити = випускати (make, do, produce)
 випробування = перевірка = тестування (test)
 вишуканий = витончений = елегантний (refined = elegant)
 дивовижний = надзвичайний (amazing = extraordinary)
 добувати = отримувати = одержувати (extract = obtain = receive)
 експериментувати = робити досліди (do experiments)
 зауважити = зазначити (note = specify)
 захворювання = хвороба (disease)
 кваліфікований = досвідчений (qualified = experienced)
 комфортний = зручний (comfortable)
 лікарський = медичний (medical)
 нанести = намазати (lay on = put on = plaster)
 необхідний = потрібний (necessary = essential)
 обов'язково = неодмінно (surely = certainly)
 отруйний = токсичний (poisonous = toxic)
 очевидний = безсумнівний (obvious = evident)
 парадоксально = неймовірно = фантастично (paradoxically = unbelievable = fantastic)
 повсякденний = буденний (everyday)
 помідор = томат (tomato)
 популярний = визнаний = широковідомий (popular, recognized, well-known)
 потужний = сильний = дієвий (powerful = strong = effective)
 прагнути = бажати (aspire = wish)
 прибуток = статок = дохід (profit, income)
 привабливий = гарний = красивий (attractive = beautiful)
 придумати = вигадати = винайти (think up, invent)
 призначити = прописати (assign = prescribe)
 примітивний = давній = первісний (primitive = ancient)
 приправа = спеції (condiment = spices)
 публічно = привселюдно (publicly)
 реальний = справжній (real)
 скрізь = *всюди* (everywhere)
 смердіти = тхнути (stink = reek)
 спалахнути = загорітися = зайнятися (blaze up = flash = catch fire)
 спромогтися = зуміти (be able to)
 страшний = жахливий (scary = terrible = frightful)
 шахрай = злодій = аферист (cheater = fraudster = scammer)

яскравий = виразний = (bright = expressive)

ДОДАТОК 3

АНТОНІМИ

активний ≠ пасивний (active ≠ passive)
безпечний ≠ шкідливий (safe ≠ harmful)
блискучий ≠ тьмянний (shining, brilliant ≠ dark, dull)
важливий ≠ малозначний (important ≠ of little significance)
великий ≠ маленький (big ≠ small)
випадково ≠ навмисно (accidentally ≠ specially, deliberately)
високий ≠ низький (high ≠ low)
відкрити ≠ закрити (open ≠ close)
відмовлятися ≠ погоджуватися (refuse ≠ agree)
відомий ≠ невідомий (well known, famous ≠ unknown)
відправити ≠ отримати (send ≠ receive)
власний ≠ чужий (own ≠ other, alien)
глибокий ≠ мілкий, поверхневий (deep ≠ shallow, superficial)
давати ≠ брати (give ≠ take)
давній ≠ сучасний (ancient ≠ modern)
дешевий ≠ дорогий (cheap ≠ expensive)
довгий ≠ короткий (long ≠ short)
допомагати ≠ заважати (help ≠ prevent)
з'являтися ≠ зникати (appear ≠ disappear)
заборонити ≠ дозволити (prohibit ≠ allow)
заробляти ≠ тратити, витратити (earn money ≠ waste, spend)
захворіти ≠ одужати (get sick ≠ recover)
збільшуватися ≠ зменшуватися (increase ≠ decrease)
зігрівати ≠ охолоджувати (warm up, ≠ cool)
купити ≠ продати (buy ≠ sell)
легкий ≠ важкий (light, easy ≠ heavy, difficult)
найбільший ≠ найменший (largest ≠ smallest)
найдорожчий ≠ найдешевший (the most expensive ≠ cheapest)
найкращий ≠ найгірший (best ≠ worst)
наступний ≠ попередній (next ≠ previous)
новий ≠ старий (new ≠ old)
охайний ≠ брудний (tidy ≠ dirty)
перший ≠ останній (first ≠ last)
південний ≠ північний (southern ≠ northern)
позитивний ≠ негативний (positive ≠ negative)
полегшувати ≠ ускладнювати (make it ease ≠ make it difficult)
починати ≠ закінчувати (start ≠ finish)
правильний ≠ хибний (correct ≠ wrong)
працьовитий ≠ лінивий (hardworking ≠ lazy)
природний ≠ штучний (natural ≠ artificial)
продовжити ≠ зупинитися (continue ≠ stop)

різноманітний ≠ **одноманітний** (various ≠ monotonous, ordinary)
святковий ≠ **повсякденний** (festive ≠ everyday)
серйозний ≠ **легковажний** serious ≠ frivolous
спокійний ≠ **нервовий** (calm, composed ≠ nervous)
справжній ≠ **фальшивий** = **підроблений** (real ≠ fake)
стиглий ≠ **недозрілий, зелений** (ripe ≠ immature, green)
сухий ≠ **мокрый, вологий** (dry ≠ wet)
твердий ≠ **м'який** (hard ≠ soft)
точно ≠ **приблизно** (exactly ≠ approximately)
удень ≠ **уночі** (in the day time ≠ at night)
унікальний ≠ **звичайний** (unique ≠ ordinary)
уранці ≠ **увечері** (in the morning ≠ in the evening)
успішний ≠ **невдалий** successful ≠ unsuccessful
хворий ≠ **здоровий** (sick, ill ≠ healthy)
цікавий ≠ **нудний** (interesting ≠ boring)
цілющий ≠ **отруйний** (curative, healing ≠ poisonous, toxic)
швидко ≠ **повільно** (quickly ≠ slowly)
шкідливий ≠ **корисний** harmful ≠ useful
щастя ≠ **горе** (happiness ≠ grief)

СЛОВНИК ДІЄСЛІВ

асоціювати (associate)
 брати / взяти (take)
 варити / зварити (boil, cook)
 вважати (considered)
 вводити / ввести (administer, enter, introduce)
 вдаватися / вдатися (resort)
 вдосконалювати / вдосконалити (improve)
 вживати / вжити (use / take)
 вибирати / вибрати (choose, select)
 виводити / вивести (take out, grow)
 вивчати / вивчити (study)
 виготовляти / виготовити (make)
 видихатися (lose smell / taste)
 виживати / вижити (survive)
 визнавати / визнати (identify, find, recognize)
 визначати / визначити (determine, define)
 викликати / викликати (call, cause)
 виконувати / виконати (fulfill, act)
 використовувати / використати (use)
 винаходити / винайти (invent)
 винищувати / винищити (annihilate, exterminate)
 випадати / випасти (fall out)
 виплавляти / виплавити (smelt)
 вирішувати / вирішити (decide, solve)
 виробляти / виробити (produce)
 вирощувати / виростити (grow)
 висаджувати / висадити (plant)
 висихати / висохнути (dry up)
 виходити / вийти (go out, exit)
 виявлятися / виявитися (turn out)
 відбуватися / відбутися (take place)
 відвідувати / відвідати (visit)
 відкидати / відкинути (throw away, cast)
 відкривати / відкрити (open)
 відмовлятися / відмовитися (refuse)
 відокремлювати / відокремити (separate)
 відчувати / відчути (feel)
 відштовхувати / відштовхнути (push away, repel)
 включати / включити (include, insert)
 вміти (be able to)
 впливати / вплинути (influence)
 враховувати / врахувати (take into account)

вставляти / вставити (put into, fix in, insert)
 встановлювати / встановити (establish, install)
 втрачати / втратити (lose)
 входити / увійти (enter, come in)
 говорити / сказати (talk / say)
 готувати / приготувати (prepare, cook)
 гуляти / погуляти (walk)
 давати / дати (give)
 дарувати / подарувати (give a present)
 дбати / подбати (take care)
 дивувати / здивувати (surprise)
 дивуватися / здивуватися (be surprised, wonder)
 дізнаватися / дізнатися (find out)
 діставатися / дістатися (get)
 добувати / добути (receive, get, gain)
 додавати / додати (add)
 дозволяти / дозволити (*allow*)
 доповнювати(ся) / доповнити(ся) (supplement, add)
 допомагати / допомогти (help)
 думати (think)
 експериментувати (do experiments)
 жити (live)
 з'єднувати / з'єднати (connect)
 з'являтися / з'явитися (appear)
 з'ясувати / з'ясувати (find out)
 забезпечувати / забезпечити (ensure, provide)
 забирати / забрати (take away)
 забороняти / заборонити (*prohibit*)
 завдячувати / завдячити (thank)
 завозити / завезти (take, bring, import)
 заволодіти (occupy, seize, engage)
 задовольняти / задовольнити (satisfy)
 займатися / зайнятися (do, engage)
 закінчувати / закінчити (finish)
 закривати / закрити (close)
 залишатися / залишитися (remain, stay)
 замінювати / замінити (replace)
 запатентувати (patent)
 заробляти / заробити (earn)
 засвоювати(ся) / засвоїти(ся) (assimilate)
 засновувати / заснувати (establish, found)
 заспокоювати / заспокоїти (soothe / calm)
 застосовувати / застосувати (use, apply)
 зауважувати / зауважити (note)

захищати / захистити (protect)
 зберігати / зберегти (keep, save, hold, preserve)
 збирати (collect)
 збільшувати(ся) / збільшити(ся) (increase)
 звертатися / звернутися (address, contact)
 згадувати / згадати (remember)
 здаватися / здатися (it seems)
 здогадуватися / здогадатися (guess)
 зігрівати / зігріти (warm up)
 зловживати (abuse, misuse)
 змінювати / змінити (change)
 змінюватися / змінитися (change)
 змітати / змести (sweep)
 змішувати / змішати (mix)
 змушувати / змусити (compel, force)
 знати (know)
 знаходити / знайти (find)
знаходиться (be)
 знижувати / знизити (lower, decrease)
 знижуватися / знизитися (come down, be reduced)
 зникати / зникнути (disappear)
 знімати / зняти (remove)
 зумовлювати / зумовити (condition, cause)
 інкрустувати (encrust)
 існувати (exist)
 їсти / з'їсти (eat)
 казати / сказати (say)
 керуватися (follow, guided by)
 кидати / кинути (throw, abandon, forsake, relinquish)
 клеїти / наклеїти (glue, stick)
 колекціонувати (collect)
 користуватися (use)
 красти / вкрасти (steal)
 критися (be, lie in)
 купатися (bathe)
 купувати / купити (buy)
 лікувати / вилікувати (treat cure)
 містити (contain)
 могли / змогли (be able to)
 мріяти (dream)
 навчатися / навчитися (learn study)
 нагріватися / нагрітися (heat up, warm up)
 надавати / надати (give, provide)
 називати / назвати (call by a name, name)

належати (belong)
наливати / налити (pour)
намагатися (try)
намазувати / намазати (plaster, smear)
наносити / нанести (mark on, draw on)
насичувати (become, saturate)
наслідувати (follow, succeed)
натрапляти / натрапити (stumble, meet)
нормалізувати(ся) / нормалізувати(ся) (normalize)
обирати / обрати to (choose) to choose
обмежувати / обмежити (limit, restrict)
ображати / образити (offend, insult)
одужувати / одужати (recover)
означати to (mean)
описувати / описати (describe)
організовувати / організувати (organize)
оточувати / оточити (surround, lavish care)
отримувати / отримати (get, receive)
охороняти (protect, guard)
пакувати / запакувати (pack)
перевищувати / перевищити (exceed)
передавати (pass, hand on, transfer)
передбачати / передбачити to provide provide (predict)
перекладати / перекласти (translate)
переплутати (confuse, mix up)
писати / написати (write)
підтверджувати / підтвердити (confirm)
підтримувати / підтримати (support)
підходити / підійти (suit, fit)
піклуватися (take care)
пірнати / пірнути (dive)
повертатися / повернутися (return)
погоджуватися / погодитися (agree)
подобатися / сподобатися (like)
подовжувати / подовжити (prolong)
подорожувати (travel)
позбуватися / позбутися (get rid of)
показувати / показати (show)
полегшувати / полегшити (make it easier)
помічати / помітити (notice)
порушувати / порушити (disturb, violate)
посилати / послати (send)
постачати (supply)
потрапляти / потрапити (get)

походити (descend from, come from)
 починати / почати (start)
 починатися / початися (start)
 пояснювати / пояснити (explain)
 прагнути (strive, aspire)
 працювати (work)
 претендувати (claim, pretend)
 приводити / привести (lead, bring)
 привозити (bring)
 пригощатися / пригоститися (help oneself, treat, feast)
 придумувати / придумати (think out, come up with)
 призначати / призначити (prescribe)
 приймати (take)
 приносити / принести (bring, carry)
 припадати / припасти до смаку (be to smb.'s taste)
 пристосовуватися / пристосуватися (adapt)
 пристраститися (develop passion)
 приходити / прийти to (come)
 проводити / провести (carry out, conduct)
 продавати / продати (sell)
 продавати(ся) / продати(ся) (sell)
 продовжувати / продовжити (continue)
 пропонувати / запропонувати (propose, suggest)
 просити / попросити (ask)
 проходити / пройти (pass)
 рекламувати (advertise)
 робити / зробити (do)
 розвиватися / розвинутися (develop)
 розлітатися / розлетітися (fly away)
 розмазуватися / розмазатися (get smeared, spread)
 розмішувати / розмішати (mix, stir)
 розробляти / розробити (develop, prepare)
 розуміти / зрозуміти (understand)
 рости / вирости (grow)
 руйнувати / зруйнувати (destroy)
 рятувати / врятувати (save)
 скаржитися / поскаржитися (complain)
 склеювати / склеїти (glue, paste together)
 служити (serve)
 смакувати (be tasty, savor, flavorful)
 смердіти (stink = reek)
 сміятися / посміятися (laugh)
 спалахувати / спалахнути (blaze up, flash, catch fire)
 співчувати (sympathize, commiserate)

споживати / спожити (take, consume)
спостерігати (watch, observe, take notice)
сприймати / сприйняти (assimilate, perceive)
спромагатися / спромогтися (be able to)
ставати / стати (become)
ставатися / статися (occur, happen)
ставити / поставити (put)
ставитися (treat)
становити (form, reach)
стверджувати (assert, insist)
створювати / створити (create)
сфокусувати (focus)
текти / потекти (flow)
тестувати / протестувати (test)
тривати (last)
тримати (keep)
труїтися / отруїтися (get poisoned)
удосконалювати / удосконалити (improve)
утворюватися / утворитися (formed)
уявляти / уявити (imagine)
фарбувати / пофарбувати (colour, paint)
формувати / сформувати (form)
функціонувати (function)
харчуватися (feed)
хворіти / захворіти (sick / ill)
чиркати / чиркнути (strike sharply)
читати / прочитати (read)
шкодити / нашкодити (harm)
шукати (search, look for)

ВІДПОВІДІ НА ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

«ІСТОРІЯ ФАРМАЦІЇ»

1. в
2. в
3. а
4. б
5. б
6. б
7. а
8. в
9. в
10. а
11. а
12. в
13. б
14. а

«ГІППОКРАТ»

1. б
2. в
3. а
4. а
5. б
6. б
7. в
8. а
9. в
10. в
11. б
12. б
13. а
14. в

«ВІДКРИТТЯ ПЕНІЦИЛІНУ»

1. а
2. а
3. в
4. в
5. б
6. б
7. б
8. а

- 9. а
- 10. а
- 11. в
- 12. б
- 13. в
- 14. в

**«ДИВОВИЖНІ ФАРМАЦЕВТИЧНІ ВІНАХОДИ
(КОКА-КОЛА)»**

- 1. а
- 2. в
- 3. б
- 4. в
- 5. б
- 6. в
- 7. б
- 8. в
- 9. а
- 10. а
- 11. в
- 12. в
- 13. б
- 14. а

«КАРТОПЛЯ»

- 1. в
- 2. в
- 3. б
- 4. а
- 5. а
- 6. а
- 7. б
- 8. а
- 9. а
- 10. б
- 11. б
- 12. б
- 13. в
- 14. а

«ТУШ ДЛЯ ВІЙ»

- 1. б
- 2. в
- 3. а

- 4. в
- 5. б
- 6. а
- 7. б
- 8. а
- 9. б
- 10. б
- 11. в
- 12. а
- 13. б
- 14. а

«СІРНИКИ»

- 1. б
- 2. а
- 3. б
- 4. а
- 5. в
- 6. б
- 7. в
- 8. а
- 9. б
- 10. в
- 11. в
- 12. а
- 13. а
- 14. б

«ПЛАЦЕБО»

- 1. в
- 2. а
- 3. б
- 4. б
- 5. в
- 6. а
- 7. б
- 8. а
- 9. б
- 10. в
- 11. б
- 12. в
- 13. а
- 14. в

«ДИТЯЧЕ ХАРЧУВАННЯ»

1. б
2. а
3. в
4. в
5. б
6. а
7. а
8. в
9. б
10. б
11. а
12. в
13. б
14. б

«КЕТЧУП»

1. а
2. в
3. б
4. в
5. б
6. а
7. в
8. в
9. б
10. а
11. а
12. б
13. в
14. б

ПОСИЛАННЯ

1.

<https://dprvrn.ru/uk/gde-otkrylas-pervaya-v-mire-apteka-kakimi-byli-pervye-apteki-istoriya/>

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u125/cikavi_fakti_z_istoriyi_farmaciyi.pdf

<https://www.apteka.ua/article/365538>

<https://uatv.ua/yak-v-ukrayini-zapratsyuvala-persha-apteka-video/>

https://pidru4niki.com/1209081037391/meditsina/istoriya_rozvitku_aptekarskoyi_sprav

https://webpen.com.ua/pages/Euphony/basic_laws_of_euphony.html

2.

<https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/16651/gippokrat-hippocrates>

<https://24smi.org/celebrity/4952-gippokrat.html>

http://novopetrivske-osoba.edukit.mk.ua/vidatni_biologi/gippokrat/

<https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/medlib/abaturientu/klatva-gippokrata>

<https://bit.ua/2020/04/hippocrates/>

<https://www.youtube.com/watch?v=rSx7OF62g9Q>

3.

<https://www.apteka.ua/article/516244>

<https://tokar.ua/read/40660>

<https://www.uaportal.com/ukr/news/vidkrittya-penitsilinu-hto-i-yak-tse-zrobiv.htm>
[rokiv-tomu-1928-aleksanderom-flemingom-1881-1955-britanskim-bakteriologom-buv-vidkritij-pershij-u-sviti-antibiotik/event_details.html](https://www.uaportal.com/ukr/news/vidkrittya-penitsilinu-hto-i-yak-tse-zrobiv.htm)

<https://central-ua.tv/news/10113/>

<http://msvitu.com/archive/2015/february/article-9.php>

4.

<https://www.logomaster.com.ua/index.php?p=4216>

<https://www.imena.ua/blog/history-of-coca-cola/>

<https://dovidnyk.info/index.php/Brand/121>

<https://www.pnp.ru/social/coca-cola-byla-lekarstvom-i-prodavalas-v-apteke.html>

<https://www.jnsm.com.ua/h/0329N/>

<http://www.people.su/ua/85960>

5.

pmpotato.com.ua/uk/materials-ukr/381-istoriya-pokhodzhennya-kartopli-chastina-1.html

<https://etnocook.com.ua/neetnichni-produkty/>

<http://www.golos.com.ua/article/187036>

[cprime.ru/uk/mnogodetnym/soobshchenie-o-proishozhdenii-kartofelya-kto-pervym-priv-z-kartofel/](http://www.golos.com.ua/article/187036)

<https://agrosience.com.ua/plant/istoriya-ta-poshyrennya-kartopli>

<https://vseprovse.org.ua/pokhodzhennya-istorii-povsyakdennikh-pro/>

6.

<https://cosmohit.ua/article/126>

<https://info-mir.com.ua/istoriya-stvorenniya-tushi-dlya-vij/>
<http://jak.koshachek.com/articles/istorija-viniknennja-tushi-dlja-vij.html>
<https://tsn.ua/lady/krasota/salon-krasoty/tush-dlya-viy-10-cikavih-faktiv-1392360.html>
<https://bt-women.com.ua/beauty/istoriya-tushi-dlya-resnits-ili-kak-menyalis-standarty-krasoty-10766.html>

7.

<https://mynule.com/articles/istoriya-sirnikiv>
<https://gordonua.com/interesting/istoriya-spichek-251607.html>
<https://sites.google.com/site/sirnukovuydim/istoria-sirnikiv>
<http://elpat.com.ua/ua/khronograf-vinakhodiv/458-persha-poyava-sirnikiv>
https://matches.at.ua/index/istorija_sirnikiv/0-4

8.

<https://rpht.com.ua › article-22 › placebo-i-effekt-placebo>
<https://moz.gov.ua/article/health/chi-isnue-efekt-placebo>
<https://www.apteka.ua/article/362209>
<https://www.diameb.com/korusni-statti/yak-diye-p>
https://health.24tv.ua/ru/chto_takoe_placebo_i_kak_ono_vlijaet_na_organizm_n115315
https://www.bbc.com/ukrainian/health/2015/10/151024_placebo_effect_rl

9.

https://www.nestle.ua/brands/children_nutrition
<https://www.nestlebaby.com.ua/ru/istoriya-marki-gerberr-0#>
<https://www.nestle.ua/aboutus/history>
<https://dovidnyk.info/index.php/Brand/432>
<https://harchi.info/articles/istoriya-harchuvannya>

10.

https://dp.vgorode.ua/news/dosuh_y_eda/322251-tsar-tomatov-vsia-pravda-o-ketchupe
<https://www.restoran.ru/msk/article-list/istoriya-edy-ketchup-drevnee-chem-vy-dumaete/>
<https://banket.livejournal.com/1171.html>
https://foodbay.com/wiki/it_is_interesting/2016/12/06/ketchup-vtoroy-posle-mayoneza/
<https://lady.tochka.net/69355-polza-i-vred-ketchupa-dlya-zdorovya-mify-i-realnost/>
<https://xcook.info/product/tomatnyj-ketchup.html>